

ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 ДЕН 3.50 USD 12.00 HRK

ISSN 0032-339-X

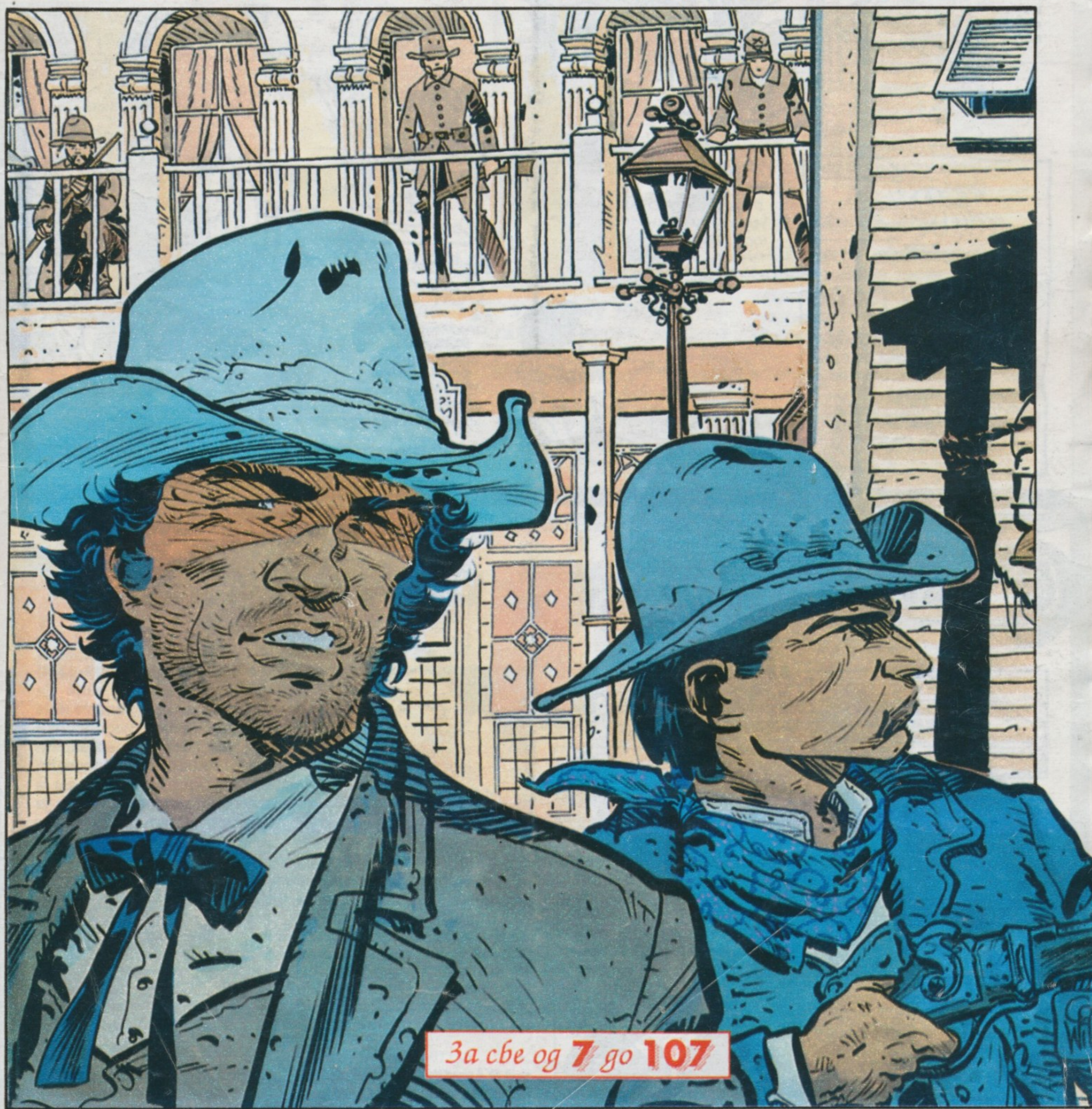

9 770032 339010

ЗАБАВАНИК

6. VI 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2365

За све од 7 до 107

ПОРУЧНИК
БЛУБЕРИ

ПРОГНАНИК

НАЈВЕКЕ РУЖИНО ДРВО НА СВЕТУ

ЗАСАЂЕНО 1885.
ГОДИНЕ У ТОМБ-
СТОУНУ У АРИ-
ЗОНИ, РАЗГРАНА-
ТО ЈЕ НА ПОВР-
ШИНИ ОД 805,38
КВАДРАТНИХ
МЕТАРА, ПА ГА
ЗАТО ПОДУПРЕ
ВИШЕ ОД
70 СТУБОВА.

Платеном свете ишица, фризира и суши косу

ПЈЕТРО САНТОРО,
ФРИЗЕР ИЗ
ДРЖАВЕ
ВАШИНГТОН.

12 СТОНОВА ЉУБИМЦА

ОБЛАЧИО ЈЕ И УЧИО ДА
ИГРАЈУ РИМСКИ ИМПЕ-
РАТОР ТИБЕРИЈЕ
(14-37 НОВЕ ЕРЕ).

АМЕРИКАНАЦ Џон Смит

САХРАЊЕН ЈЕ
У СВОЈОЈ
БОТЕЉИ СА
ОМИЉЕНОМ
ШАХОВСКОМ
ТАБЛОМ У
НАРУЧЈУ.

БРЖЕ ОД КОМПЈУТЕРА

РЕНО БУГАО ИЗ МАНИЛЕ
НА ФИЛИПИНИМА ПОГАЂА
КОГ ДАНА У НЕДЕЉИ
ПАДА ОДРЕЂЕНИ ДАТУМ
ИЗ ПРОШЛОСТИ ИЛИ
БУДУЋНОСТИ.

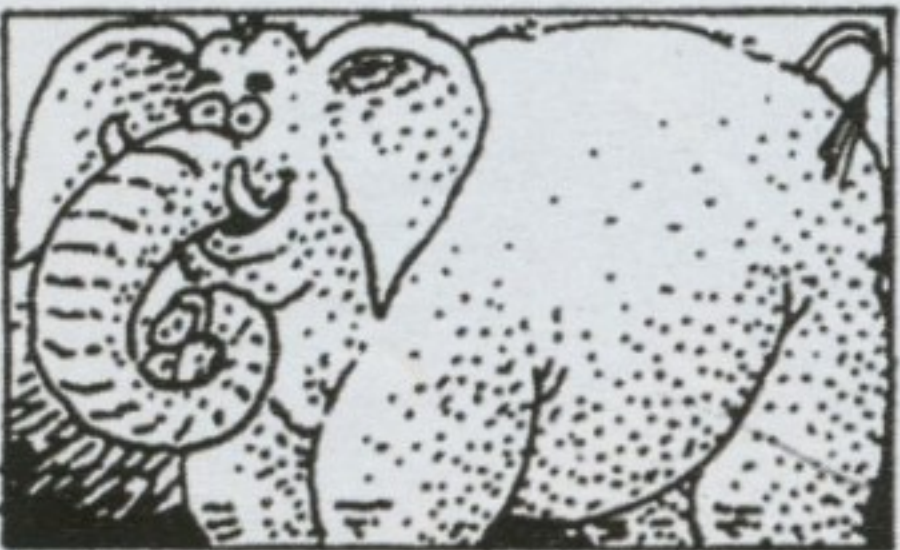
СУНЧАНИ ПАУК

КОЈИ ЖИВИ У АФРИ-
ЦИ И БЛИСКОМ ИСТО-
КУ МОЖЕ ДА ДОСТИГ-
НЕ БРЗИНУ ОД 16
КИЛОМЕТАРА НА САТ
И НАЈБРЖИ ЈЕ ПАУК
НА СВЕТУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● сваке године из мора
се извуче 194 милиона тона
соли. Ситница, ако се зна да
сви океани и мора света са-
држе 400 милијарди тона.

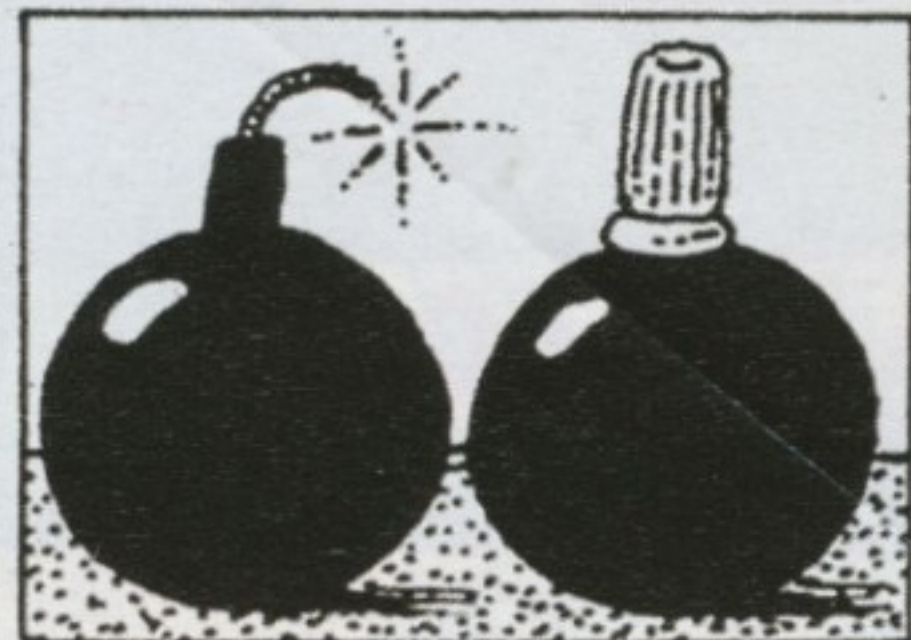

●●● иако су слоновии при-
питомљени још пре 5000 го-
дина, човек није успео ни у
чему да их измени, као пса
или стоку.

●●● године 1883. у Србији
је уведен закон о обавезној
физичкој култури по шко-
лама.

●●● необично преусмера-
вање производње: Нацио-
нално друштво за барут и
експлозиве Француске да-
нас је светски произвођач
број један – лакова за нокте.

●●● најдуже писмо на
свету написала је једна
америчка студенткиња и
то бившем председнику
САД Џорџу Бушу: дугачко
је 3,62 километра, тешко
19 килограма, садржи ви-
ше од милион речи на чије
је исписивање утрошено
два литра мастила!

●●● Америка и Аустралија
нису знале за камилицу која
је на ове континенте унесе-
на са житом.

●●● Жан II Добри (1319-1364)
француски краљ који је
владао од 1350. уопште није
био добар већ неспособан
владар: због његове расип-
ности племство је преузело
надзор над сакупљањем и
трошењем пореза, избио је
велики сељачки устанак

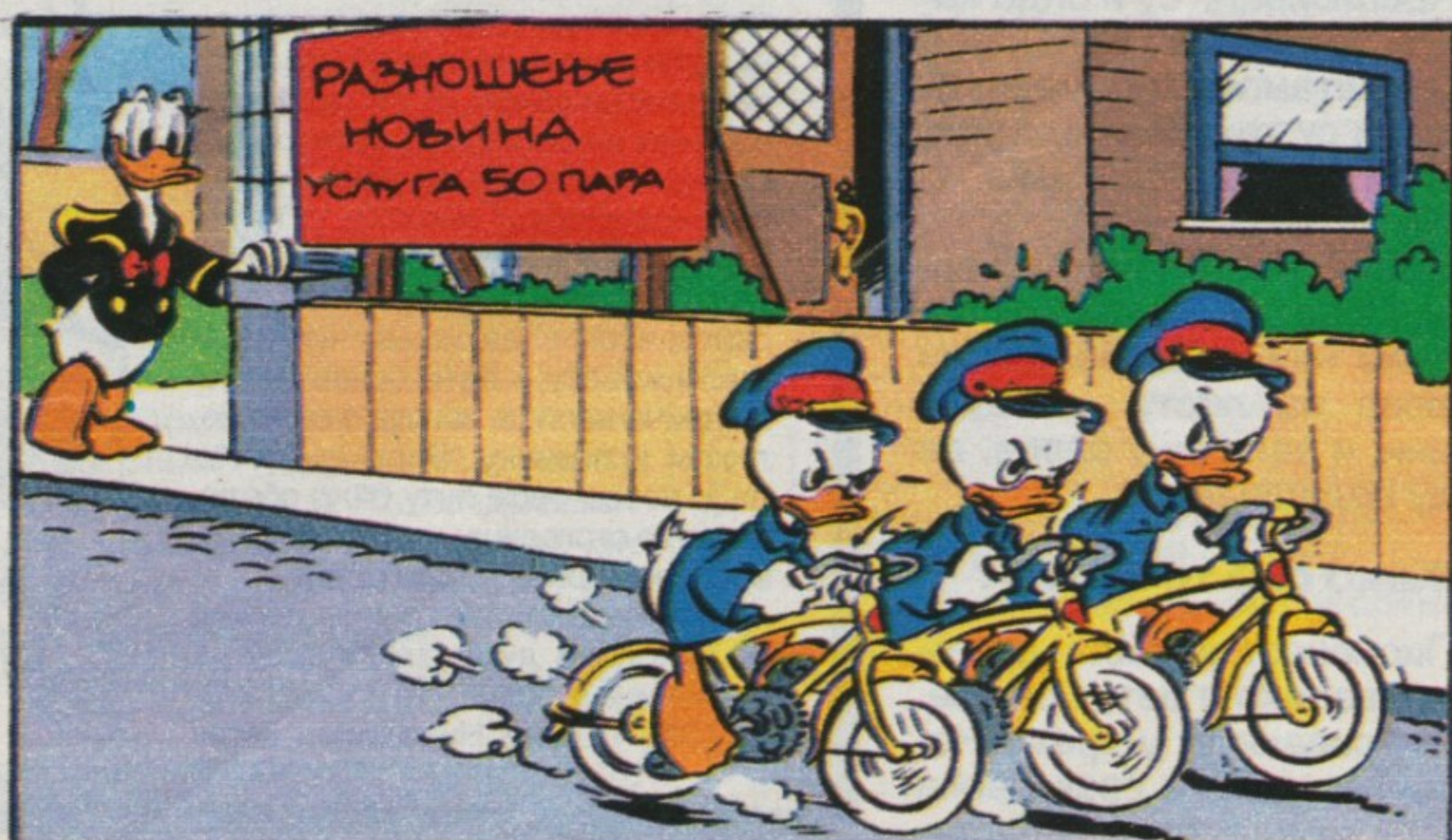
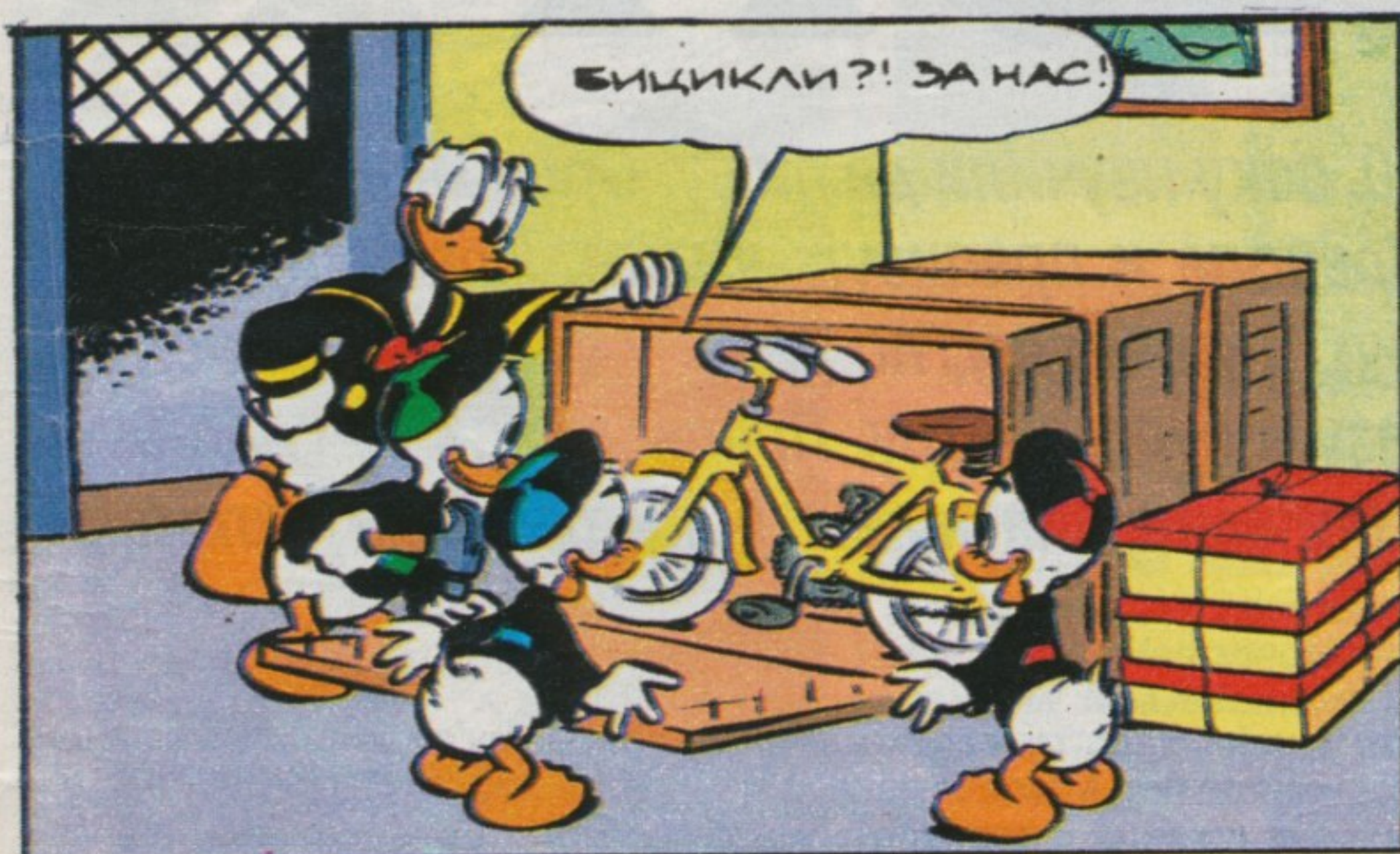

(Жакерија), а поред свега с
Енглезима је склопио мир
по коме је изгубио четврти-
ну Француске.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НЕ МОЖЕ МАСТИЛО ХОДАТИ

Како су у 10. веку научили да пишу, Срби монаси кренули су да преводе и преписују књиге. Преписивали су свакодневно, и у недељу, по дану, у сумрак, уз свећу и луч, по мразу и сувом ветру. Преписивали су гладни, у грозници и болесни, блатњавих руку, расејани, запитани и у сумњи

Књиге су преписивали болних очију и тешке главе, незараслих рана на рукама. У 16. веку непознати преписивач је забележио: „Право ти ме бољаше глава када писах овај табак и зуб ме боли: зуб мала кост, велика болест. Авај мени грешноме, велике муке ту, а на оном свету како ће ми бити грешноме.”

Хартија је била рђава. Догађало се да прхне пиле, потре преписано, па монах завапи: „...орао га изео”; да се мастило пролије, да на књигу падне садруг који у болести крволипће, да се два пута препише исти ред. И тада, све је морало бити преписано исто као у предлошку, свако слово, реч и ред, годинама и вековима све исто јер се јеванђеља нису никада мењала, ни житија давних светаца, ни молитвеници и псалтири.

Преписивали су и онда када је Гутенберг већ измислио штампарску машину. Писали су такозваним великим штампаним словима, гушчијим пером које су стално оштрили, мастилом и на хартији. Понекад би каквим погодним начином обележили редове на листу, да буду равни, и величину слова, да буду подједнака.

Како све то знамо?

Писменост је била драгоценост, велико и ретко знање. Преписивали су у време Немањића, када је свака већа црква имала своје властелинство које су обрађивали

сељаци, па су они, монаси, могли да живе и мисле у својим манастирима – мислионицама, како их је назвао цар Стефан Душан. Свете књиге преводили су и преписивали и у Манасији, манастиру на речици Ресави, где је на десетине монаха постало славна Ресавска школа. Али, преписивали су и кас-

није, када су српске земље пале под власт Турака, а мислионице постале мала братства монаха при запустелим црквама. Сви беху без гласа, живи се у земљу скриваху, записали су у тешким временима, негде уснут, на маргини какве књиге.

Оставили су записе и о себи – преписивачима. Свој

посао су видели као писање а не као пуко преписивање. Многе су се важне књиге сачувале захваљујући марљивом раду преписивача – не би данас било ни Душановог законика ни Крмчије светог Саве да нису преписивани – оригинали су загубљени или, можда, и изгубљени.

„ЗАБАВНИКОВ” ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

Припрема прославе

Култ који је настао убрзо после смрти Петра Коришког око његових моштију, требало је и званично установити, дати му књижевно-литургијски облик. И, Теодосије, јеромонах хиландарски, кренуо је за Србију. Требало је да, како му је то наложио старац Глигорије, у Петровој испосници код села Корише изнад Призрена нађе ученике овог светог човека, да од њих чује о његовом животу, и да на основу њихове приче напише житије о овом великом испоснику. Врло је могуће да је повод овом путу било обележавање стогодишњице српске православне цркве 1320. године.

Јер, некако тих година десило се неколико духовних подухвата. Грачаница је подигнута и живописана 1320. године; Никодимов типик

† ПЛОВИ ПЛОВЧЕ ПИШИ ГРЕШНИ ПОПЕ ПЕТРЕ...

Запис попа Петра (13–14. век)

А управо то — њихово писање, њихови успутни лични записи на маргинама књига, како је уочио Вук Карацић, може засветлети у тамом покривеној историји народа нашега. Захарије Орфелин први је уочио значај ових успутних забелешки преписивача, Вук је први објавио малу збирку, али је најважнији и највећи посао обавио Љубомир Стојановић. Са књига, са надгробних плоча, са двери цркава, са фресака где су кришом уписани, он је помно преписивао белешке и од 1902. до 1926. године објавио шест књига зборника „Стари српски записи и натписи“.

Ваљда зато што су били монаси, тежили су врлини, па су себе видели вазда као грешне. Нису могли до краја да потру себе. На хартији која пролива један је преписивач 1370. године записао: „О, зала, братијо, много; но пођи напред.“ Нешто касније, у 15. веку, тајном буквицом, ваљда од стида што је свет такав, други је написао: „Авај, завист и јоште од Адама... Авај мени, што се бавих ноћу пишући од зависти.“ Трећи, приближно у исто време: „Беше место неравно, а време зимно и мрачно, а срце сујетно и лу-

Илустровао: Брана Јовановић

каво, очи сном оптерећене, а тело земно и тужно, а руке блатне и грешне, умом и Богу неисправљен, многим гресима подложен бих, јадан.“

Записали би оно што их је тиштало: несрећа несрећне 1599. године: „Да се зна када сажегоше Турци светитеља Саву архиепископа српске и приморске земље у Белиграду. Начални везир Синанпаша, који беше пред војском.“ Ни 1575. године није било лакше: „И у то време и лета би крепка глад и насиље љуто и уморства од Из-

маиљхана, да није језику могуће изрећи такво зло и злостављање.“

Извињења на маргини

У рукописној књизи манастира Хиландара би 1433. године записано: „У лето 6941. месеца јунија сунце погibe у 17 дан, десетог часа дана, у среду“. Заиста застрашујуће. У истоме веку, једног је преписивача мучило: „Писа грешни Радивој Зрелац. О, тешко мени грешноме, јербо сам гресима богат, а имањем убог; шта

да чиним ја грешан?“ Ни у наредном, 16. веку, није било без патњи ове врсте: „Бех умом убог, а забором богат и проче моје неисправности како да избројим овде?“

Да ли наредна белешка преписивача из Јерусалима садржи, можда, неку скривену сумњу: „А да пода владика Христос тере и ова књига кадгод да успоје; окретох је, а она не поје и за умаљење Србаља, а за умноженије Грка?“ Не зна се. Зна се, међутим, сасвим извесно, да је монах преписивач беседе апостола Павла о сексуалном уздржавању храбро својеручно дописао: „Ово слово стуцао дед и баба“. То је било још у 14. веку.

Сасвим лични запис, у 15. веку, оставио је многогрешни поп Радич. „Хоћу да се постригу (замонашим). Да што ће ми бити име? Име ће ми бити Репош.“ Најснажније је за опрост због могућих грешака замолио, 1585. године, јеромонах Мелахија уз псалтир: „Не писа анђео, но човек груби и умом расејаним вражјим ветровима.“

О мукутрпности преписивања преписивачи су успут, као извињавајући се, писали на маргинама књига. „Ох, колика ми је тужица, зло перо, а не добра хартија.“ (13–14. век) „Ово при свећи писах. Ох, од уздаха срца мојега за недоумицу моју. Заклописте се очи.“ (15. век) „Јануара тридесетого ох, мраз, не може мастило ходити. До подне кушах, а од подне писах.“ (16. век) „Ово на лучу писах, погреших.“ (16. век) „Вај, туго, моја зла хартија, где ме на те враг нанесе.“ (16. век) „Задремах, простите, трудан бех од посла.“ (16. век) „Ох, ох! О, очи! Зле ме бољаху и не могах добро писати, оци часни.“ (16–17. век) „Опростите братијо и оци, уистину писах на мразу и још не имам добро мастило.“ (15–17. век).

Па ипак, нашао се и овакав запис: „Ово писах ја, поп Иван. На таште срце сит и напијен. У лето 6971.“ Још раније, у 13. веку, један је свештеник преписивању пришао као сваком другом људском задатку, па је записао: „Плови пловче, пиши грешни попе Петре.“

Наталија Каћански

пада тачно на стогодишњицу аутокефалности српске архиепископије. Књижевним текстовима се, могуће је, хтела начинити нова основа за култове српских светих, за оснивање сабора српских светих.

Кад би се знала година смрти Петра Коришког, не би било тешко да се одгонетне да ли је Теодосијево дело било део прославе. Зна се да су фреске сачуваног првог слоја живописа у испосници Петра Коришког сликане око 1220. године. Петар је, дакле, будући да је био ктитор испоснице, сасвим сигурно живео у то време. Могао је да живи толико дуго да његови ученици, и сами већ остарели, дочекају Теодосија неколико година пре прославе. Ако је тако, онда старац Григорије кога помиње Теодосије као свог налагаоца није старац помнут као обновилац Коришке испоснице у Душановој повељи Светим Арханђелима из 1348. године, већ, највероватније, Глигорије Хиландарац, епископ рашки 1305. године. А све то, дакле, може да значи да је веза између Теодосија и прославе ипак постојала.

Остварена жеља

Сусрет са Тодором променио је Доситејев живот. Тодор је дошао у Темишвар из Срема и запослио се у дућану до капациског у

коме је Доситеј био писар. Одмах је овладао Доситејом. Причао му је о Фрушкој гори, о манастирима по њој, о долинама и пешчарама... И, Доситеју је прорадила машта. Замишљао је те тајновите делове Фрушке горе у којима га, кад би се сакрио, нико никада не би пронашао па би на миру могао да оствари своју велику жељу — да се посвети. Ако је тачно то што Тодор прича, могао би не само да се посвети, него и да постане чудотворац. Тодор му је помињао да тамо већ има неки пустињак познат због својих чудеса, што је Доситеју био довољан доказ да је то о чему он сања могуће. Јер, у дубини душе, он се надао да ће га његово пустињаштво, када га оствари, унапредити у чудотворца. И, пун усхићења кренуо је ка остварењу својих жеља захвалан судбини што је нанела Тодора у његов живот. Тада није ни сањао да ће га неки други сусрети одвести на неке друге путеве са којих ће чинити чуда за која у то, младеначко доба, није ни знао да постоје.

Илустровао: Ивица Кољанин

УПОЗНАЈТЕ ЗВЕР у СЕБИ

БЕЗ НЕКИХ ДЕЛОВА ТЕЛА МОГЛИ БИСМО
ДА ЖИВИМО САСВИМ ЛЕПО. ИМА И ТАКВИХ
ЧИЈЕГ ПОСТОЈАЊА НИСМО НИ СВЕСНИ.
ЧЕМУ УОПШТЕ СЛУЖЕ
И КАКВУ СУ УЛОГУ
ИМАЛИ НЕКАДА?

Сасвим је могуће да позна-
јете некога ко има реп, а
да ни ви ни та особа тога
нисте свесни. Не бисте били
ни први ни последњи.

Живимо с поприличним
бројем делова и органа који
су нам тако рећи непотреб-
ни: слепо црево, крајници,
мали прст на нози, грудна
жлезда... Човек може са-
свим лепо да живи чак и без

БЕЗВЕЗНЕ ПЛОВНЕ КОЖИЦЕ, КОРИСНИ ПРСТИЋИ

Један број новорођенчади рађа се с
пловним кожицама између ножних пр-
стију какве имају водене животиње. „Ге-
нетско сећање“ на далеке претке? Непот-
ребни део лако се одстрањује операци-
јом. Насупрот томе, мали прсти на нози,
мада мањи него у време кад су нам пре-
ци живели по дрвећу, и те како су нам од
користи. Спречавају да нам се стопало
сваки час изврће и на тај начин бар доне-
кле умањују опасност од ишчашења.

једног бубрега или, рецимо,
слезине. Па откуда нам он-
да сви ти делови тела и че-
му опште служе?

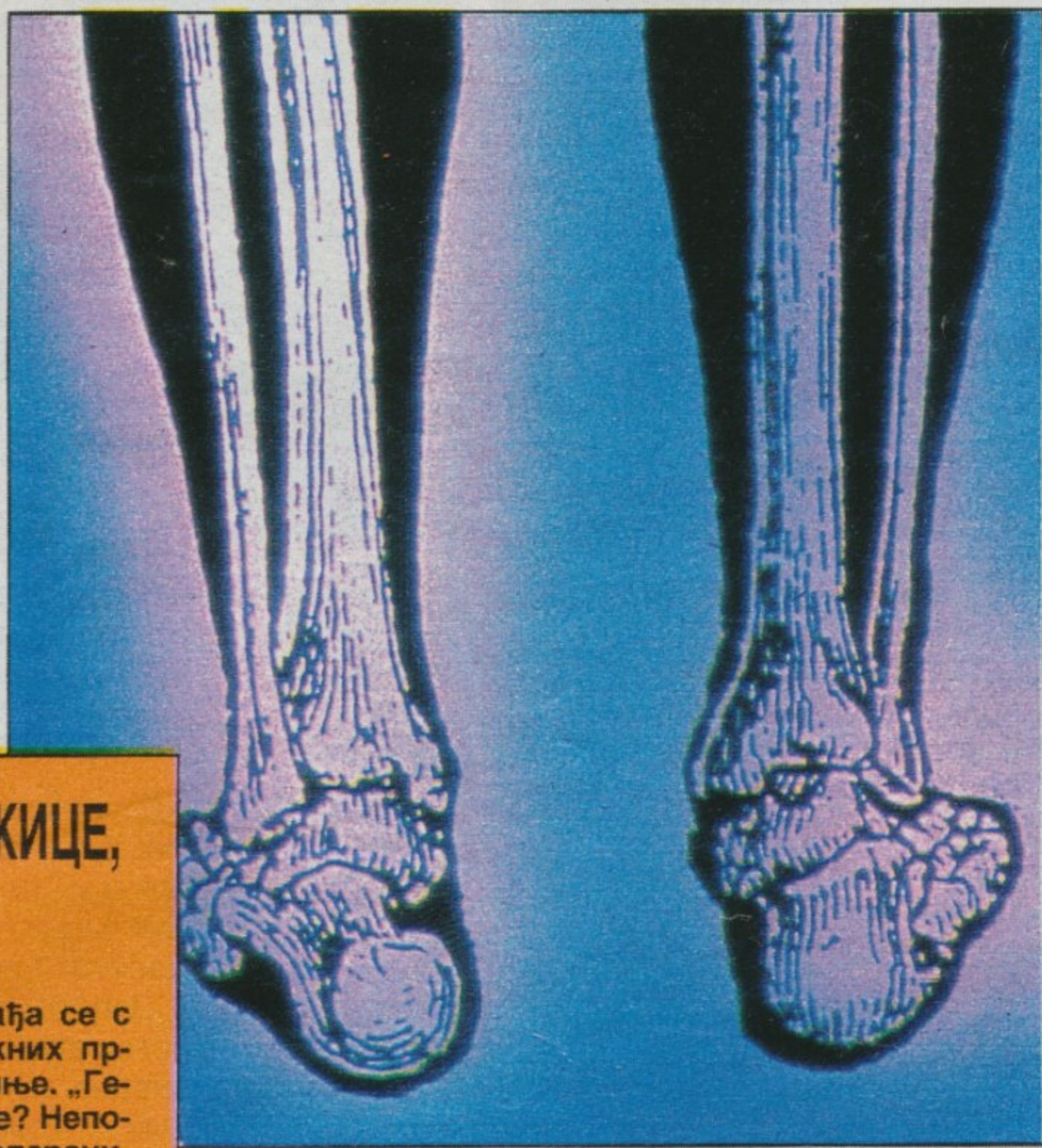
Узмимо за пример косу.
Нема сумње да се без ње мо-
же, само што то не значи да
је губитак сасвим безазлен.

Јадни ћелавци

Косати смо и маљави зато
што су нам то у наслеђе
оставили далеки преци. Од
њиховог крзна нам је, хвала
богу, остало (углавном) са-
свим мало. Оног тренутка
кад су научили да запале
ватру и граде каква-таква
склоништа од невремена, ни
њима крзно више није било
неопходно.

Шта тек рећи о нама? За
разлику од ћосавог прачове-
ка који се излагао опасности

СЛЕПО ЦРЕВО, КРАЈНИЦИ, РЕПИЋ, КОСА...

Да нисмо пали с неба, не-
го да као врста водимо по-
рекло од бића која су у да-
лекој прошлости живела у
води види се по пловним ко-
жицама између ножних пр-
стију с којима се рађа један
број деце. То су већ делићи
тела с којима стварно нема-
мо шта да радимо, па их за-
то одстрањујемо оператив-
ним путем.

Шта фали канџама

Неки пут је довољно да
зинемо, па да буде јасно да
је из воде све кренуло, па и
ми као врста. Код неких љу-
ди назире се, у непцима иза
секутића, паралелан низ ко-
штаних шиљака.

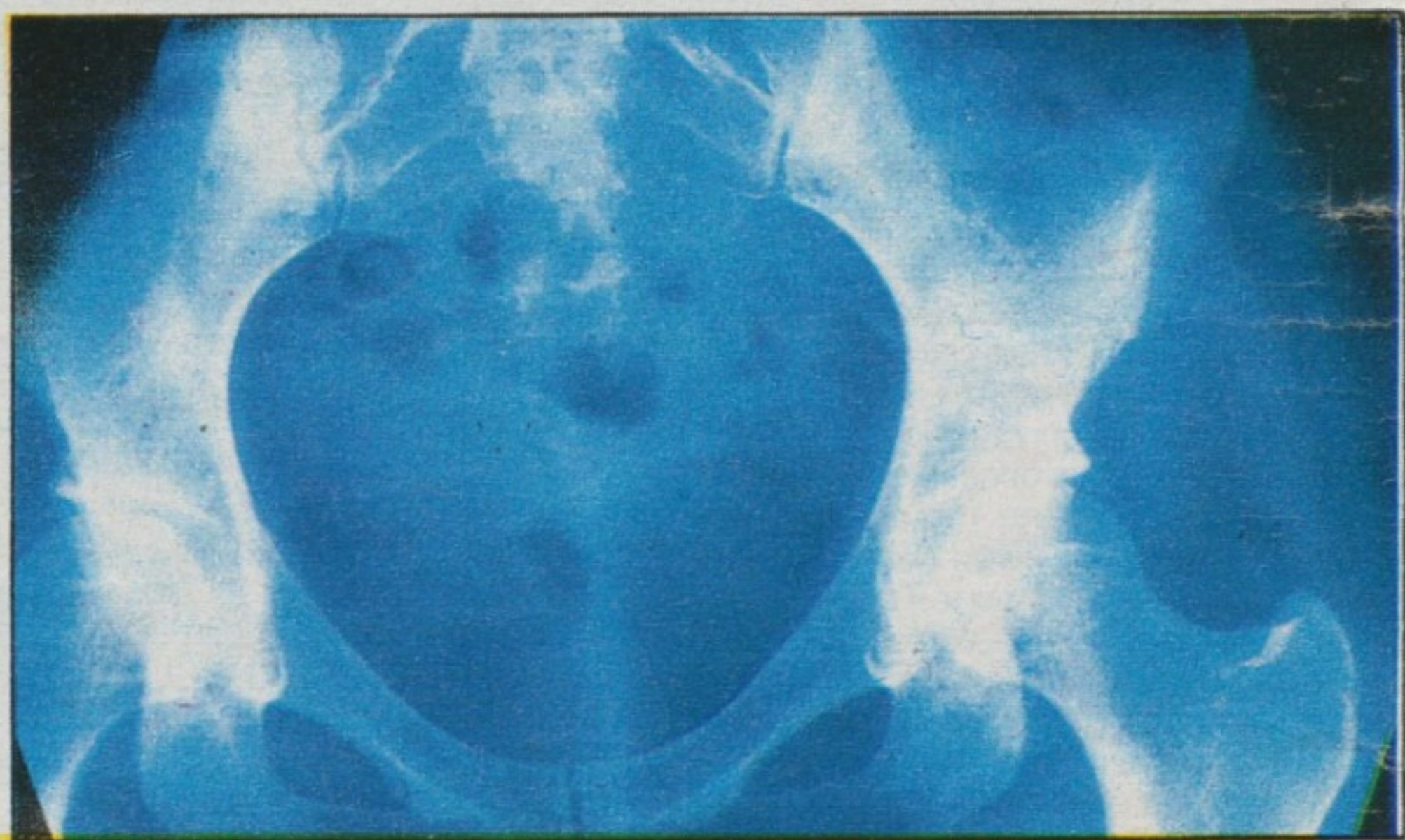
да не преживи
зиму и да, пре-
ма томе, не
остави за со-
бом потомство,
савремени ће-
лавац решава-

ће ту ствар тако што ће
укључити грејање.

Зашто, онда, сви (изузеци
се изузимају) и даље на гла-
ви имамо гриву? Зато што
нам је, за разлику од крзна,
коса још потребна. Мождане
ћелије изузетно су осетљи-
ве на топлоту и нагле проме-
не температуре.

Док смо млади и здрави, по
том питању не морамо прете-
рано да бринемо. Од 30 хиља-
да власи колико их у просеку
годишње изгубимо, све тако
рећи сместа надокнадимо.

Реп се никада не види, али
га неки, богами, имају: „Реч је
о четири до пет међусобно
сраслих пршљенова који се
код неких особа јављају у
продужетку тртичне кости,
остатку репа који смо нека-
да, док смо живели на дрве-

ИМАШ РЕП? ДОБРО ГА ЧУВАЈ?

По правилу, свако има између четири и пет репних прш-
љенова. Али, једна од 500 хиљада особа рађа се с вишком
пршљенова, то јест репићем. За разлику од животињског,
људски реп врви од нервних завршетака који воде право у
гениталну зону, па се операција не препоручује.

ћу, имали“, каже ортопед Па-
оло Ђудићи из фондације
„Дон Њоки“ у Милану.

Грешка природе? По неким
мишљењима, не. Шиљци су у
ствари остатак другог реда
зуба који смо некад имали,

ЦРЕВЦЕ КОЈЕ СУ НАМ ЗАВЕШТАЛИ БИЉОЈЕДИ

Да слепо црево није сачињено од лимфног ткива које производи антитела задужена да нас бране од зараза, скоро да нам ничему не би служило. По неким мишљењима, оно је закржљали остатак танког црева које је некада било далеко дуже него што је данас. Као доказ, могли би да послуже биљоједи код којих је слепо црево знатно веће, а служи им за разлагање целулозе.

има много других у којима се тврди управо супротно.

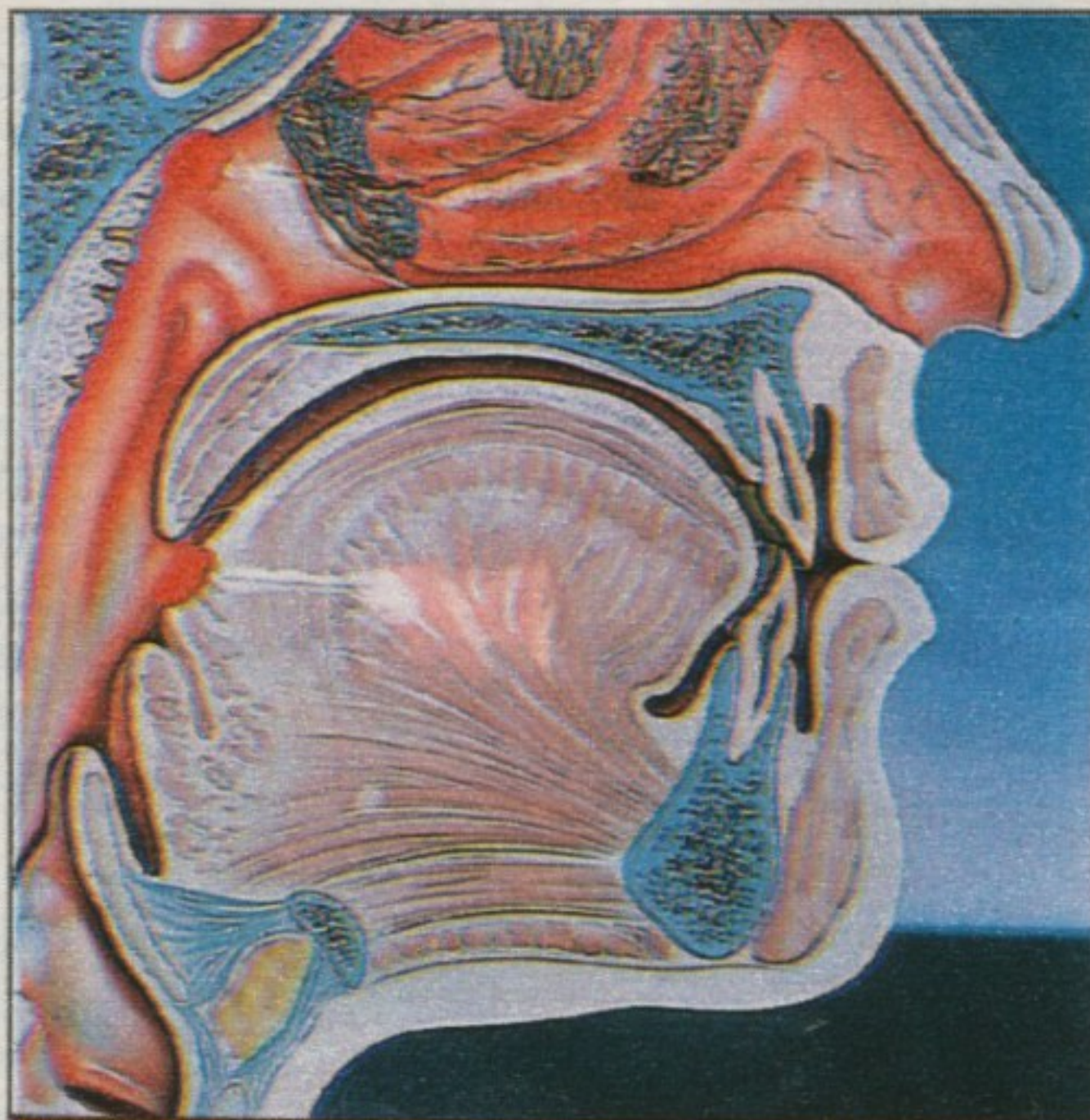
Најновија сазнања иду у прилог претпоставци да прљуди нису били месождери као што се до сада веровало. Као доказ се наводе очњаци који код нас нису ни издалека онолико развијени и снажни као код правих месождера, рецимо, као код животиња из породице мачака.

Да смо сви ми помало звери, лепо се види и по ноктима који су, у ствари, тек бедни остаци некадашњих животињских канци. Како је време одмицало, а живот све мање зависио од тога колико смо насртљиви и способни да уловимо, и канце су бивале све мање и мање. Све док се нису претвориле у нокте без којих не бисмо били у стању да подигнемо штошта од ситница којима данас тако ве-

ТРЕЋИ И ПРЕОСТАЛА ДВА КРАЈНИКА

Стручњаци би рекли аденоиди, народ: трећи крајник. У сваком случају, реч је о увећању лимфног ткива на задњем зиду ждрела. Уз крајнике, штите од зараза дисајних путева. У пубертету закржљава-

ју. У новије време одстрањују их само када су узрок хроничних обољења.

ОСМЕХ МОРСКИХ ПАСА

Неки иза секутића имају други низ зуба, као морски пси. Поклон из времена кад смо били искључиво месождери? Један број научника одлучно одбија такву могућност. Примитивни човек био је вегетаријанац и имао је већу вилицу од данашње. Како се она смањивала, унутра је постајало све тешње. Зато толико боли кад крене да расте умњак, кажу.

ЋОСАВИ И ДЛАКАВИ

Тамо где су мајмуни ћосави, људи су длакави: по грудима, у пределу полних органа и, делимично, задњице. По једној од теорија, на то је утицао усправни положај тела. „Крзно” смо задржали тамо где смо, кад смо се усправили, били најрањивији...

баш као и ајкуле. Ма колико живописна била, невоља с овом теоријом је то што за њу не постоје никакви докази, а

што баратамо. (Можете мислити како би изгледало зашивање обичног дугмета да

којим случајем уместо ноктију имамо канце...)

— Читави делови нашег тела састављени су од ткива прастарог порекла. Такви су, рецимо, крајници и слепо црево. То су, у ствари, скупине лимфног ткива које играју изузетно значајну улогу у одбрамбеном механизму, ткива која „памте” генетске поруке из давнина, каже Енрико

Брена, оториноларинголог из болнице „Сако” у Милану.

Слепо црево које је код људи дугачко свега десетак центиметара бедни је остатак танког црева неких врста биљоједа које им је, захваљујући бактеријама у себи, омогућавало разградњу целулозе из биљних ћелија.

Што се аденоида (трећег крајника),

ПОРЕКЛО УШИЈУ? ЗМИЈСКЕ ЧЕЉУСТИ

Кад су се гмизавци и сисари разишли и кренули свако својим путем, они први развили су чељусти које су им омогућиле да гутају крупније животиње. Код сисара су те исте кости послужиле за настанак слушних кошчица у уху: чекића, наковња и узенгије. Једном речју, шта бисмо ми чули да нам уши некад нису биле у чељустима?

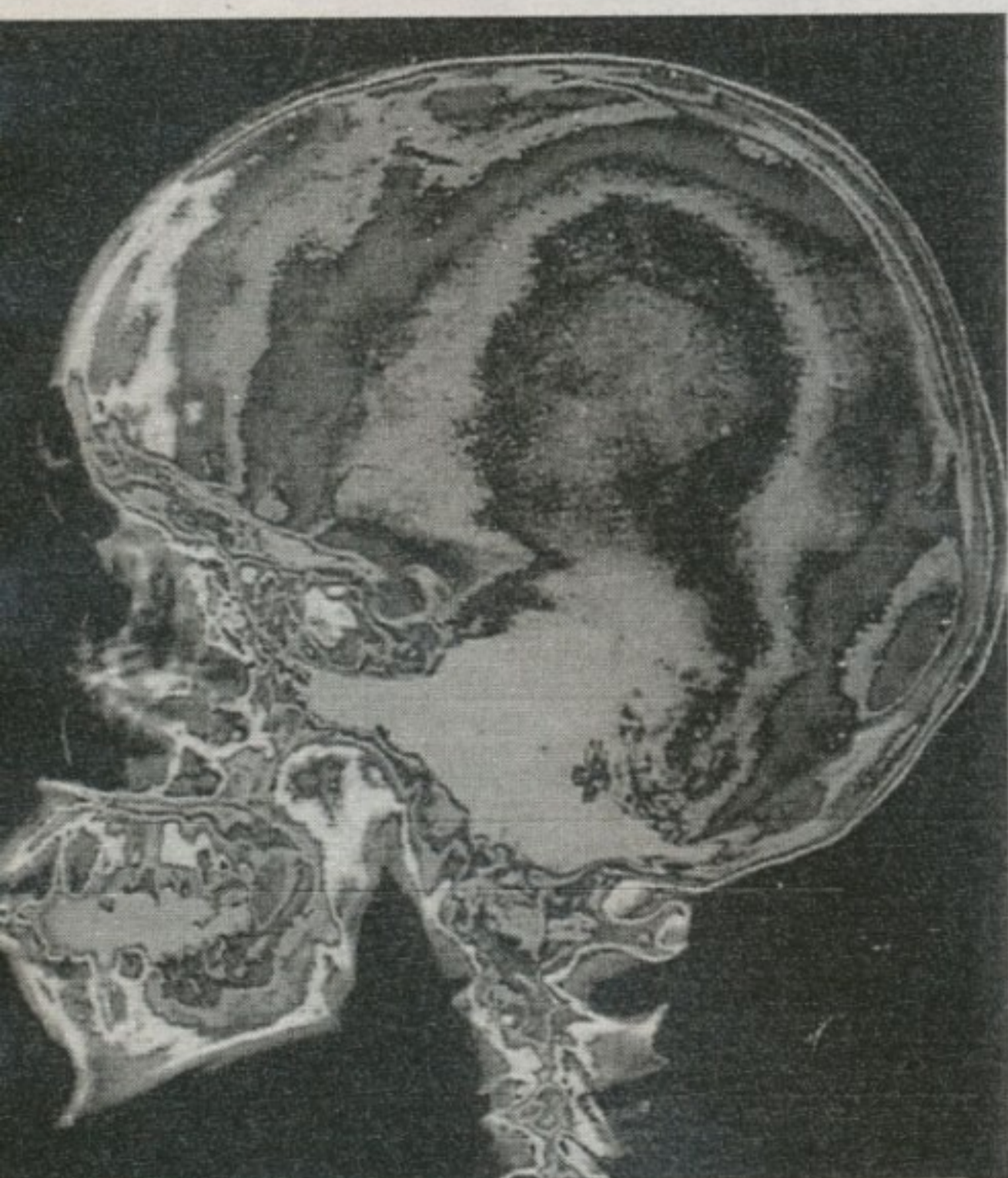
НОКТИ, БИВШЕ КАНЦЕ

Нокти су тек бедни остаци некадашњих канци. Осим што штите врхове прстију, згодни су и за хватање сићушних предмета којима без њих никако не бисмо успели да баратамо.

МОЗАК, СЛОЈЕВИТ, МЕСТИМИЧНО ЗАКРЖЉАО

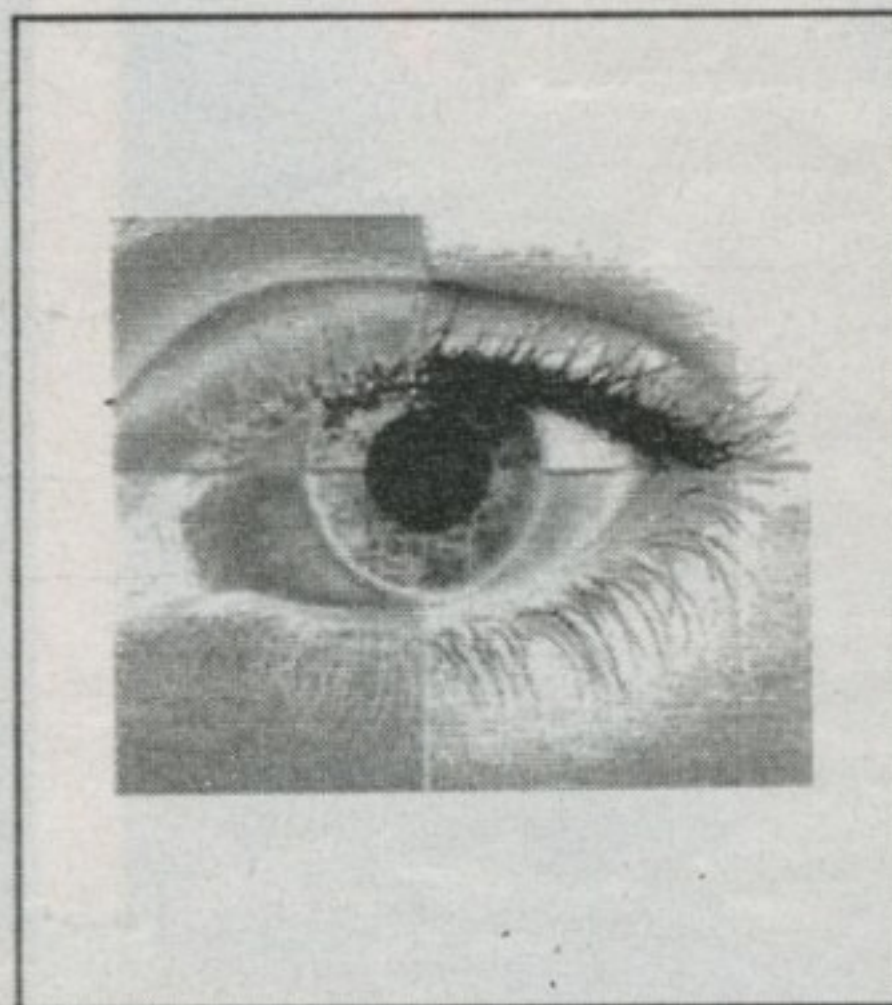
Са животињама, чак и онима које су од нас подоста удаљене на еволутивној лествици, делимо први, најстарији слој мождане коре где се „решавају” питања глади, сексуалних потреба, агресивности и равнотеже. То је део који је изгубио на значају с развојем виших слојева коре. Од пет чула, оно које је задужено за мирис претрпело је најкоренистије промене. Нашим прецима „нос” је чувао (живу) главу. С развојем интелигенције и способности удова, нос нам више није тако важан.

крајника и тимуса (грудне жлезде) тиче, сви они у првим годинама живота играју важну улогу у одбрамбеном механизму тела, а у пубертету губе смисао постојања и почињу да кржљају. Деси ли се да нагло „прораде”, обично изазивају сметње и хронична обољења дисајних путева због чега их одстрањујемо оперативним путем. Од главе до репа

Па ипак, данас смо, све у свему, далеко обазривији када одлучимо да се решимо неког од назови непотребних делова тела. Тачно је да су такви хируршки захвати обично безазлени. Само, зашто се лишити додатне заштите коју нам они често обезбеђују?

Показало се да се може и без слезине, али је ипак боље с њом. Док је имамо, овај дугуљаст орган тежак 150–180 грама, који се налази у горњем делу трбушне дупље, помаже нам да разграђујемо црвена крвна зрнца, обезбеђује преко потребне лимфоците, сакупља гвожђе, брани нас од зараза. Кад оболимо од туберкулозе, леукемије или маларије, слезина се толико увећа да је операција неизбежна.

Али, орган који је током еволуције претрпео највеће промене свакако је мозак. Шта је то што нам је заједничко, а по чему се то наш мозак разликује од животињског? Заједнички су делови мозга „задужени” за инстинктивне радње и активности као што су глад или сексуалне потребе.

Разликујемо се по кори великог мозга на којој би нам, да којим случајем могу, остала жива бића жестоко завидела. То је део мозга који нам омогућава да удемо конач у иглу, мислимо и изражавамо осећања, а да не морамо да машемо репом.

М. И.

МА ШТА

КАЖЕШ

РАЗГРАБЉЕНИ ВАТРОГАСЦИ

Почетком ове године у САД-у је пуштен у продају календар који је разграбљен за свега неколико дана. На њему нису биле, као што бисте могли да помислите, голишаве лепотице већ – ватрогасци! Најзгоднији у Њујорку, па још голи до појаса. ■

ДВОСТРУКО КРИВ

Аргентинац Марсел Адријан Мендоса осуђен је на годину дана затвора зато што је током суђења, наочиглед присутних, прогутао документа која је тужилац поднео као доказни материјал. Тако је Марсел осуђен не само због финансијског прекршаја који је починио него и због ометања извршења правде. ■

БАШ КАД МОРА РЕКОРД ЗА ДИКУ

Недавно су у Тајпеху одржане демонстрације због тога што је непобитно утврђено да се у јавним зградама на Тајвану налази много више мушких него женских WC-а. С разлогом гневне припаднице слабијег пола своје негодовање изразиле су тако што су од раног јутра запоселе све мушке тоалете у центру града и позвале своје суграђанке да их слободно користе. С једном оградом додуше: да то чине само ако су они намењени њима заузети. Не треба, ипак, претеривати. ■

Љут због тога што је неколико пута платио казну због прекорачења брзине, Немац Хелмут Граф одлучио је да се некако освети полицији. Најзгоднијим му се учинило да радар коју му је најчешће задавао муке онеспособи тако што ће га намазати сенфом. Али, полиција је брзо нашла кривца и предала га суду. Крај приче? Казна од 1.750 DEM. Хоће ли и она навести Хелмута на неку јединствену замисао, остаје да се види. ■

ГРАД ЋЕЛАВИХ

Док се свуда у свету научници упињу из петних жила да пронађу лек против опадања косе, у словачком граду Братислави раде управо обрнуто: траже средство за подстицање ћелавости. Наравно, није то лекарима и другим стручњацима тек тако пало на памет. „Задатак“ су добили од „Словачког клуба ћелавих“ чији су чланови убеђени да бити без косе не значи бити ружан, напротив. Свима који желе да се уклане у њихов клуб нуде „проверена средства“ која ће им у најкраћем року помоћи да остану без и оно мало косе на глави. ■

ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА

Када је једној британској удовици адвокат прочитао последњу жељу њеног мужа, у први мах је била затечена, а онда се прибрала и сместа прионула да жељено и изврши. За то су јој били потребни силни месеци, издаци и труд, али учинила је како је покојник тражио: да његов pepeo смести у ракету и лансира у небо. ■

ВИШЕ НЕГО УСПЕШНА ОБУКА

Перуански председник Алберто Фухимори нашао се на великој муци након што му је на радни сто стављено писмо које је добио из унутрашњости земље. Невоља није била у садржини писма – нико се ни на шта није жалио нити било шта тражио – него у његовој дужини због које озбиљно конкурише за Гинисову књигу рекорда. Писмо је, наиме, дугачко 13.400 метара, а написало га је 48.000 Перуанаца како би обавестили председника да су с успехом завршили течај описмењавања. ■

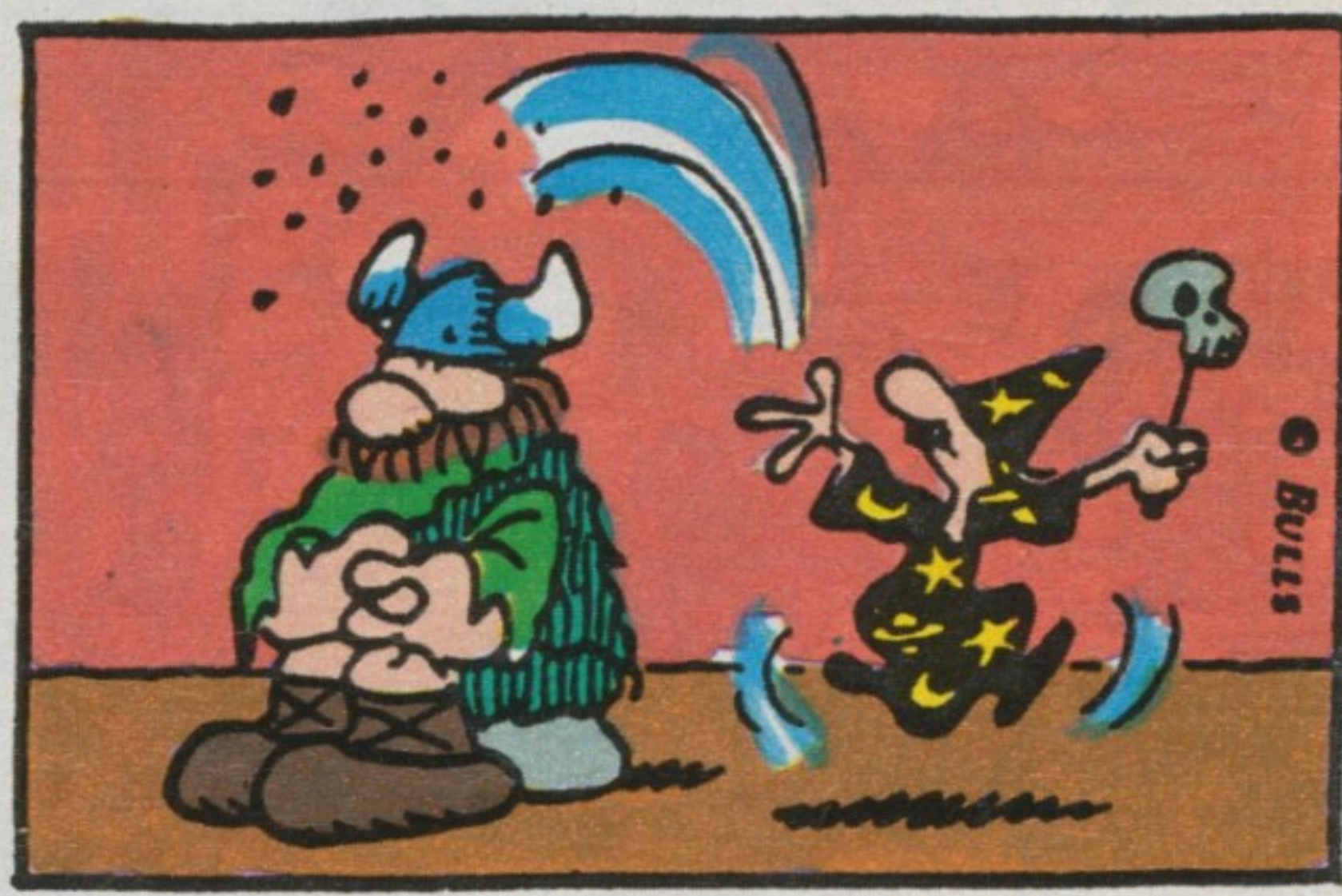
ПСОВКА, ПИЈАЦА, ЗАТВОР

Суочен са све непристојнијим начином изражавања својих суграђана, градоначелник мексичког града Гвадалахаре одлучио је да предузме оштре мере. За почетак су, на његов предлог, донети прописи којима се најстроже забрањује псовање на градској пијаци и на фудбалским утакмицама. Прекршиоци ухваћени на делу мораће не само да плате високе казне него и да извесно време проведу у затвору. У блиској будућности очекује се дужи списак места на којима ружне речи не смеју да се чују. ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НАСМЕЈАНА ПУБЛИКА

На шаховским такмичењима од публике се захтева да у тишини прати збивања у сали. И поред тога, тишину понекад поремети громки аплауз којим се поздравља победа неког од играча. Смех у шаховској дворани је нечујан или пригушен. На финалу кандидата за првака света у Београду између Корчноја и Спаског у зиму 1977/98. године Спаски се појављивао на сцени са штитником против сунца! То исто, опет у Београду, на мечу са Спаским, радио је Роберт Фишер. Он се чак са штитником изнад очију појављивао на конференцијама за штампу. Неки су се томе чудили, а неки и насмејали. Али, оно што се десило на мечу проблемских репрезентација Београда и Москве у Београду изазвало је гласан смех у замраченој

сали Шаховског дома Београда 29. марта ове године.

Другог дана такмичења у првом колу, сусрели су се, поред осталих, домаћин Милан Велимировић и Рус Борис Гусев. Сели су испред малог монитора, а између њих је био судија Живко Јаневски. Он је играчима постављао, један за другим три проблема која су могла да се виде и на великом зидном екрану. Играчи су имали задатак да сваки проблем реше за три минута.

Проблем који је изазвао смех у сали први је – али погрешно – „решео” Велимировић. После само тридесетак секунди он је саопштио решење: Dd2? Пошто оно није било тачно, на његовој страни екрана појавио се жути круг и компјутерска симулација звука ломљаве стакла. Борис Гусев имао је још два и по минута за решавање. Нетремице је посматрао проблем, а када се време за размишљање приближило крају притиснуо је тастер. Појавио се црвени круг на његовој страни и – звук стакла које се ломи. На екрану, испод позиције проблема, опет је било записано „решење”: Dd2?

У сали је наступио жагор, а онда и смех, јер се ретко дешава да се проблемиста толико удуби у решавање проблема да не види погрешно решење противника.

Овај меч проблемиста, у коме су се решавали двоцвети, екипа Београда добила је са 20,5:15,5.

ШАХОВСКЕ

МАРКЕ

Прва шаховска марка штампана је у Бугарској 1947. године поводом спортских игара балканских земаља – Балканијаде. Од тада па до данас издато је широм света много серија шаховских марака посвећених знаменитим личностима или догађајима из света које су изашле на Куби, а биле су посвећене Капабланки. Уместо Jose Raul Capablanca било је одштампано Josf Raul Capablanca. Грешка је исправљена на серији која је објављена на Куби 1976. године. Тада су на четири марке приказана четворица шаховских првака. На првој је шпански шахиста Руи Лопез де Сегура поред шаховске табле на којој се виде основни потези шпанске партије чији је он творац. Друга марка посвећена је француском шахисти Франсоа Филидору поред чијег се лика налази његова капитална књига: „Анализа шаховске партије”. Затим је, на следећој, дат лик Штајница са

шампионским венцем на коме пише: „Први шампион света”. Највреднија марка посвећена је Капабланки поред чијег се лика налази добро позната слика: мали Капабланка игра шах са оцем.

Шаховска серија, која се појавила у Гвинеји 1984. године, када је Карпов био шампион света, доживела је ново издање 1986. Но, тада је шампион већ био Каспаров. Уместо да се једна марка посвети њему, преко марке с ликом Карпова био је, намерно или грешком, текст: „Каспаров – светски првак”

Многи шаховски колекционари сматрају да су најлепше шаховске марке посвећене Деветој шаховској олимпијади у Дубровнику 1950. године. Тамо је, на марки од 5 динара приказана погрешна позиција из партије Капабланка – Ласкер са турнира у Њујорку 1924. године. Црни ловац погрешно је постављен на поље f8 – уместо на g8!

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

СВИ ХУАНИТИНИ УКРАСИ

Девојчица Хуанита, коју су свештеници старих Инка жртвовали планинским божанствима пре 500 година, нађена у леду на врху Ампато (Перу), била је обучена потпуно исто као данашње жене Кускоа, града који се налази 300 километара у ваздушној линији од светилишта. Умотана је у тканину коју придржава широк појас, са шалом причвршћеним великом сребрном иглом, у ципелама од коже муле. Као врхунац, Хуанита на глави носи раскошну „лепезу“ од птичјег перја. После чишћења и испитивања материјала, откриле су се његове живе боје и састав: танко испредена вуна алпаке фино изаткана.

Између осталих културних предмета остављених крај жртвоване девојчице налази се и мала женска фигура направљена од зрневља, керамике, костију ламе, углачаних шкољки и – обучена у потпуно исту одору као Хуанита.

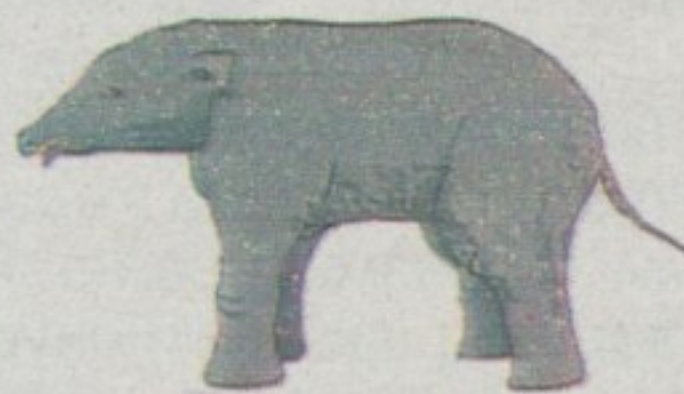
Обучена и украшена пре 500 година тачно као данашње жене из високог друштва у Кускоу!

СЛОН ВЕЛИЧИНЕ ПУДЛИЦЕ

Три француска палеонтолога нашла су у Мароку скелет стар 59 милиона година. Проналазак утолико значајнији што се ради о најстаријим фосилним остацима пробосциса, претка данашњег слона. Откриће доказује да су се после нестанка диносауруса, пре 65 милиона година, сисари проширили на ослобођен животни простор и ту убрзо доживели велике промене. Развој сисара у различитим правцима догодио се првенствено у Африци где су и настале данашње врсте сисара. Пробосцис, који је био величине пудлице и имао малу сурлу за хватање, постепено се мењао све док није добио размере слона каквог данас познајемо. Спајање афричке и азијске плоче затим је омогућило овом сисару да пређе с једног на други континент, где ће се врсте временом понешто и удаљити...

Леви део вилице најстаријег досад познатог слона који је био прави патуљак

ЈЕДИНЕ АЈКУЛЕ КОЈЕ СЕ СУНЧАЈУ

Ајкула чекићара не боји се опасности од сунчања. Иако живи на дубинама, у свим океанима па и у Медитерану и Јадранском мору, често плива близу површине воде и излаже кожу ултраљубичастим зрацима. Па ипак, за разлику од многобројних риба, чекићаре уопште не пате од оштећења коже због свог дугог брчкања на сунцу. Биолози универзитета са Хаваја недавно су нашли објашњење за ову њихову отпорност. Објавио га је месечник „Нејчр“: ајкула чекићара – црни! Док се излаже ултраљубичастим зрацима, она производи више меланина, па јој кожа постаје тамнија. Овај пигмент, наиме, делимично штити њен организам (баш као и наш) од Сунчеве радијације.

Младе ајкуле чекићаре које радије остају на дубинама зато имају много светлију кожу од старијих које уживају да се „кварцују“.

ЗА ПАДАЊЕ У НЕСВЕСТ

Прототипови великих конструктора, макете за далеку будућност, електричне краљевске кочије: и даље се сања о ауто снова

Био је сајам, а на Светском салону аутомобила сви: „Мерцедес“, „Крајслер“, „Рено“, „Пежо“, „Фијат“, „Ситроен“, „Лада“... И свака од ових фирми имала је свој прототип, мање или више успешан, с мање или више изгледа да једног дана буде остварен, овоземаљски или потпуно откачен. И сви су изазвали уздахе дивљења посматрача. Тако су могли само да сањају о недостижном F-200 (мерцедес), интелигентном „хибриду“ (о коме је „Забавник“ писао), преко три четвртасте верзије берлингоа (Ситроен), маленог гнома (Лада), теренског возила туарег или заносног асфалта (Пежо).

Па ипак, 1996. није била година за „concept-car“, футуристичке аутомобиле који указују на смернице будућег развоја. У „Реноу“ изјав-

ЛИФТ – ШЕТАЧ

Добром старом лифту је одзвонило. Једноставно, кабине које се крећу горе–доле постале су недовољне. Компанија „Отис“, у овом тренутку најуспешнији произвођач лифтова на тржишту, недавно је конструисала „одисеја“, компјутерски систем који је у стању да управља кабином не само у окомитом већ и водоравном правцу!

Откуд то и чему?

У мегалополисима, циновским градовима, све је више огромних зграда које нису више само високе већ иду и у ширину, стотинама метара, и ту обичан лифт заиста не може да помогне: запослени морају дневно да препешаче на десетине километара. „Одисеј“ је начињен управо за ту нову врсту грађевина и омогућава да се „кабина

ЛЕКОВИТИ ЧИЗБУРГЕРИ

Познати амерички нутрициониста Марта Белури тврди да у чизбургеру, омиљеној храни како малих тако и одраслих Американаца, постоји састојак који је у неким опитима успешно спречио развој рака коже и желуца мишева а код пацова рака дојке. Да ли овај састојак (масна киселина названа CLA) може да спречи развој рака и код људи, тек треба да се испита, али је мало вероватно да ће, чак и ако се покаже њено благотворно дејство на људски организам, лекари почети да издају рецепте за чизбургере.

љују, а у „Фијату“ потврђују: купци су првенствено заокупљени ценом. Ма како изглед био важан, битно је продати кола.

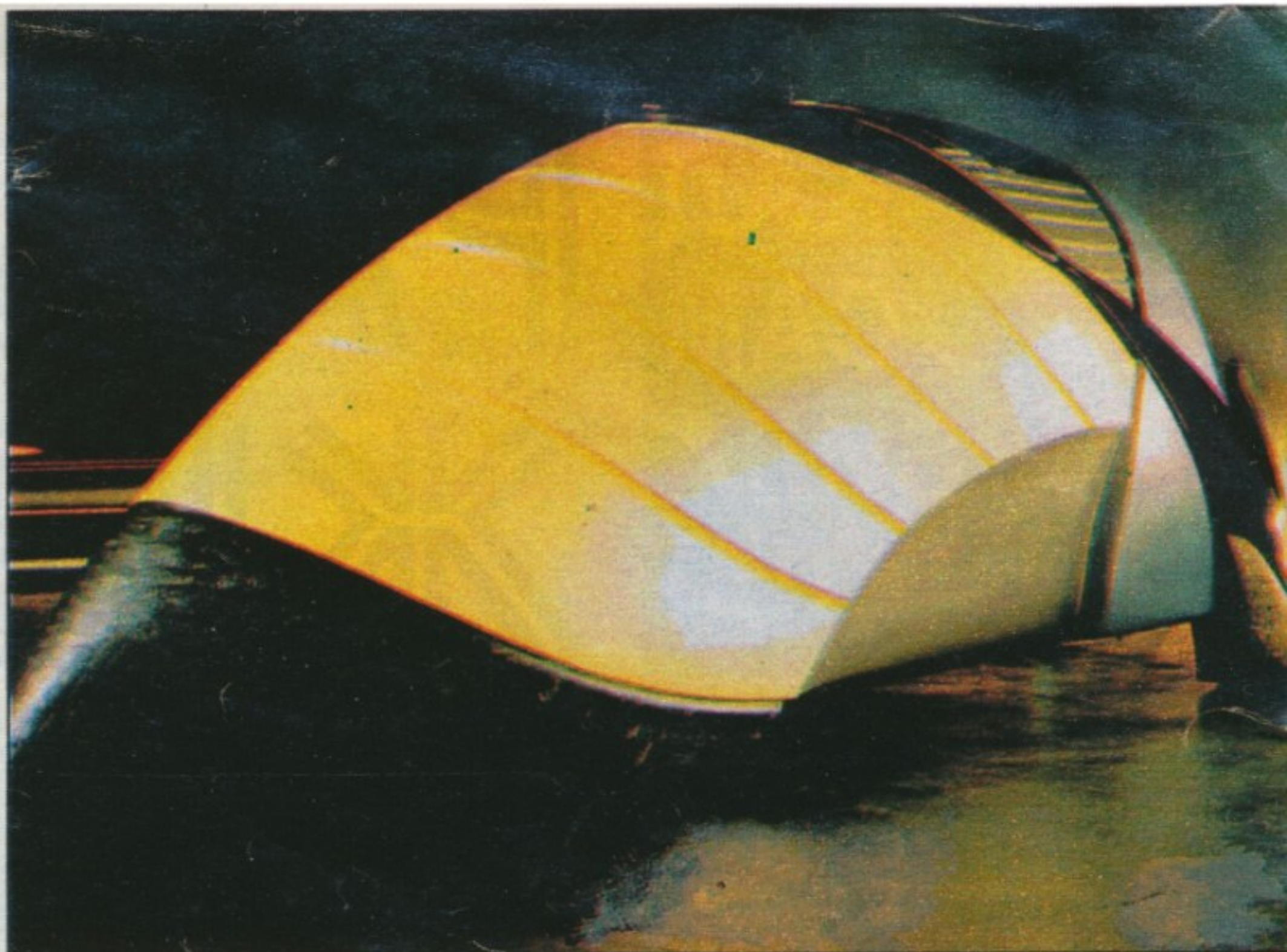
И тако, док у Паризу изгледа највише сањаре о аутомобилу са 16 вентила, с друге стране Ламанша млади британски дизајнер Оливер Розенбаум, постдипломац прослављеног универзитета у Ковентрију, замислио је праве краљевске кочије, али на електрику. Заобљеност каруца из добрих старих времена Британске империје је сачувана, али су коњи замењени електричном струјом.

Краљ и краљевске кочије или не – питање је сад. За Британце.

За сневаче мање краљевски на-стројена група дизајнера, такође с Ковентрија, приказала је на последњем Сајму аутомобила у Бирмингему ову макету возила предвиђеног за... 2096. годину. Аутомобил има усавршени систем управљања (возач уопште није потребан!), заобилази саобраћајна загушења, креће се посебним ауто-путевима, електричан је и, наравно, еколошки.

за превоз“ креће тачно тако: горе-доле, лево-десно... На пример, притиснете дугме напуштајући своју канцеларију на 153. спрату да бисте се који минут касније нашли у трговачком центру на другом нивоу испод земље, неколико стотина метара источно од места са кога сте кренули!

**F-200 „мерцедес“ –
гледајте
и сањајте.
Волан
и управљачка
табла**

У продаји, свуда, од 2096!

Лифт будућности је јако згодан да се неопажено извучете из зграде

ПОДМОРНИЦА У ГЛАВИ

Пошто се најпре проврти рупица у лобањи, хирурзи уводе у мозак пацијента уређај величине зрна пиринча. Болеснику затим навлаче лаку кацигу опремљену суперпроводљивим магнетима који, вођени компјутером, наводе мали брод на циљ. Ту он избацује свој терет од лекова...

Све ово биће могуће за годину дана. За сада се нови начин за доставу лека у неприступачне области мозга, у току испитивања, изводи у Медицинској школи Вашингтон, у Сент Луису (САД). Кад крену прва испробавања на људима, неурохирурзи ће „церебралну подморницу“ користити најпре за биопсију (узимање узорака ткива). Справица ће такође омогућити да се, на пример, на тачно одређено место емитује зрачење или доставља хемотерапија против тумора (рака) или да се тачно тамо где треба допреми допамин код особа оболелих од Паркинсонове болести.

ПЉУВАЊЕ ЈЕ ОПАСНО ПО ЗДРАВЉЕ

Пљунути некога не само да је непристојно већ може, према тексту објављеном у угледном медицинском часопису „Лансет“, да буде и опасно по здравље. Тако је наведен пример једног младића који је добио инфекцију ока када га је пљнуо неки друг, али то није и једина опасност која вреба жртве пљувања. Сасвим је могуће да се на овај начин добије и менингитис пошто чак 20 до 30 одсто људи носи у грлу менингококе.

ШПИЈУН У ОБДАНИШТУ

У бризи за своје потомке Англосаксонци су однедавно у обдаништима поставили телевизијске камере чији је задатак да прате све несташлуке малишана – оне су у ствари задужене да надгледају „анђелчиће“ али и негова-тељице. Тренутно се у Великој Британији и САД минијатурне камере, величине петопарца, продају скривене у зидним часовницима, огледалима или плишаним медама! Васпитачице су увређене, али продаја „бебикамера“ цвета...

В. Милићевић

ПОЛИТИКИ

13

ЗАБАВНИК

**КАД
САМ
БИЛА
МАЛА:**

РАДОЈКА ЖИВКОВИЋ

Ја се сећам лепог детињства мог. Моја мајка је била шнајдерка, мој отац је био чувени хармоникаш, тако да смо стално били у друштву људи који су долазили због мог оца а исто тако и због моје мајке. Она је децу која су остала без мајке окрпила, сашила шта им треба, подшишала и окупала и зато су је назвали не Дара, не Даринка, не Дарче, него Дарица, и ја сам је до смрти тако звала. Мој отац Тихомир Тика Томић звани Глободерац, мој Бата, тако сам га одмало звала, ни

– „Шта је теби био Матеја Томић?“ Реко' „То је био мој рођени дека“. И било ми је мило што ме то питају.

А како сам почела да свирам? Па кад сам имала четири, четири и по године, од како је отац добио те ученике код њега. Учио је неког Богомира, учио Владу, Јуду, имао је четири, пет ученика. Ја сам уживала кад отац узме да свира, па кад дођу људи да га слушају. И од тог мог првог сазнања о мелодији коју сам тада слушала кад он свира, она се залепила за моју душу, ето, толике године. Онда сам почела кришом да учим, јер мени отац није

**ДЕТЕ ЈЕ
ОТАЦ
ЧОВЕКА**

тата ни Бајо, него Бато, био је диван хармоникаш, осећајно, танано је свирао, људи су га волели, а, богами, волеле су га и жене. Ја сам то још као мала забележила у својој глави: да је моја мајка много волела мога оца, отац је волео њу, а зашто онда она плаче кад је он воли?

У мом селу и у мом дому, поред родитеља, био је мој брат Рале, моја покојна сестра Милосија и ја. Била је то кућа весеља: мајка шије, отац свира, ћерке су послушна деца, а мој брат се бавио живинарством и сточарством, па су људи из неколико села долазили код њега за сорту јаја. И мој деда, који је некада био народни гуслар и народни посланик, бавио се исто сточарством. Сви су га знали. А када сам ја почела да свирам, пошто сам имала гостовање када су неке забаве и домаћини музику довели и то чудо од детета да да своју тачку, старији људи ме питају: „Је ли, мала, ти си Радојче?“ Реко' „Јесте“ – „Из Глободера?“ – „Јесте“ – „А зовеш се Радојка Томић?“ Реко' „Да“

хтео да дозволи да свирам, не ради тога што не жели, него што није хтео да му ћерка буде повијених леђа. А ја стално слушам и гледам какав прсторед мој отац даје: мелодију одма' имам у души, али да видим како то барата руком. И да вам кажем: ја исто свирам на том распореду и сад, само што сам касније поручила италијанску хармонику, са три реда је исто, ал' она два реда су камуфлажа, само да лепо изгледа. На том распореду, на коме ја свирам, ја сам Тинета учила, ал' Тине је побегао на бечки, на шесторедну, јер је то много лакше. Сад да вам кажем стручно како је лакше: одакле год свирате – вама је исти прсторед, или Н, или С, или D, а код мене не, увек мењам прсторед, а то је мени било интересантно. И никад нисам мењала тај прсторед, досад.

Е тако сам кришом научила четири, пет кола, а то није мало. Приметио мој отац да

Од најранијег детињства заједно – Радојка и Тине са ујаком

то мене интересује, па каже мајци: „Жено, овај ђаво немој молим те да ми дира хармонику, разбиће ми хармонику“. Понекад оде мој отац у село да прошета, па кад се враћа, он чује како неко свира. „Је ли, жено, је ли то свира Влада или Радомир?“, а моја мајка му каже овако: „Не, Тихомире, уђи, казаћу ти“ па онда „Радојче свира, а немој да је грдиш“. И кад је он чуо како ја свирам, и када је видео да ја не могу без хармонике, почео је да ми показује. И показивао ми отац, хвала му.

Чули су касније у Крушевцу да неко дете лепо свира, Тикино дете, девојчица. Не знам који је празник био, да ли нешто за споменик, или нека прослава, тек

реше да доведу ту малу Радојку да виде шта она то уме. И полију улицу крушевачку, па ставе један сто, лепо са ћилимом окићен, па горе столицу опет фино окићену, па доле једну малу хоклицу покривену, и мене су попели. Тада сам се први пут појавила у народној ношњи.

Тине је дошао баш у то време кад се чуло за ту малу Радојку. Његов отац је иначе обожавао мога покојнога оца Тику, славу су славили, па моји оду код њих, а они су долазили код нас. Када су чули да ја лепо свирам, онда је Тинетов отац довео свога сина да учи да свира код Тике. Он је имао 11 а ја сам имала 5 година када је код нас дошао. До тада нисам уопште знала Тинета. А он, када је чуо како ја свирам, рекао је: „Ја, богами,

нећу да учим. Ја то никада нећу моћи да научим". Али је ипак остао као ученик мога оца. Прво, па после сам га учила ја. Он је долазио сваки дан код нас, његово село Мрмош је близу, кад се иде кроз Глободере – 3 km. Онда га ја учим, па мало једемо бомбоне, па мало једемо чоколадице и тако траје час. Онда идемо да се играмо. А играли смо се толико, да нисмо знали да прекинемо

да ли би хтео да ме пусти да ме он води, да ме школује, да ми пружи шансу коју он сматра да ја заслужујем, а мој отац каже: „Да ми дате целу Америку, ја моје дете не бих дао“, и хвала му од срца. Знате шта сам ја у животу стално говорила: „Не дај ми боже, ако те има, никада неко мој да напусти земљу, нема веће казне“. Када сам први пут отишла у Америку и када сам видела љу-

у Београд да посетимо моју баку и мога ујака. И онда смо отишли у ресторан „Национал“, доле на Калемегдану, да ручамо. Успут нам је било. Ресторан је држао неки чика Риста, а певале су Данче и Зорица, две сестре, то је био први дует који сам ја чула. А код Ристе били су тада гости из Крушевца, неки чика Миле и чика Дража из Бивоља Села, па кад су видели мене и мог оца, сишли да нас

него нешто што се њима много допадало. А то ми је било пријатно. Видим да ме још неко воли осим мајке и оца.

Е, после је била аудиција на Радио-Београду. Ево како је то било: био је тада уредник, не знам тачно да ли Вук Драговић, или Чобанић или Петар Крстић, али знам да је била комисија и да сам ја отишла у студио, а они у другој просторији слу-

БИОГРАФИЈА

3. марта 1932. у својој осмој години одржала је мала Радојка Томић свој први концерт на Радио-Београду и тај датум се узима као званичан почетак њене професионалне каријере.

4. августа 1935. на „Првој утакмици певача, певачица и свирача, одржаној у Крушевцу, за освојено прво место, издата је диплома девојчици Радојки Томић из села Глободера“, и то је прва награда у њеној професионалној каријери.

Од ова два датума до данашњег дана ни концерти ни награде не могу се избројати.

Златне и сребрне плоче, микрофони популарности, Орден рада са сребрним венцем, врхунска музичка награда Удружења естрадних уметника Југославије „Властимир Павловић Царевац“ – само су тачке на дугом животном и уметничком путу жене којој ни презиме није потребно. Јер, као што, мислећи на поезију, кажемо – Десанка, тако, мислећи на нашу народну музику, кажемо – Радојка, и одмах се зна на кога мислимо.

А колико су она и њен животни и уметнички сапутник Милутин Тине Живковић ушли у наш свакодневни живот, сведок је податак забележен на 228. страници РЕЧНИКА ЖАРГОНА Драгослава Андрића под одредницом

АУТОБУС – ...аутобус бр. 36 (са приколицом, у Београду – асоцијација на платформу са хармоникастим боковима) Радојка и Тине...

Тако је први београдски дводелни аутобус на зглоб, у средини налик меху хармонике, постао признање љубави, омаж заједништву и сарадњи људи који су од најранијег детињства до последњег даха хармонике друге остали нераздвојни.

Радојка Томић на слави код тетке Бранке, у Лесковцу 1931. године

игру. А шта су могле девојчице да се играју? Да трче, да скакућу преко конопца – ето то, друго село није имало ништа. Моја сестра је била мајстор, она је шила, од мајке научила исто кришом, она јесте а ја нисам. Моја играчка била је хармоника. Моја главна играчка била је хармоника.

У то време, колико се ја сећам, постојао је неки лист „НЕДЕЉА“ који иде за иностранство. У том листу био је један чланак о мени и изашла је моја фотографија са хармоником. Неки импресарио који је долазио из Америке у Југославију чуо је за ту малу девојчицу – баш у време када се у Америци појавила Ширли Темпл – и онда је дошао код мог оца и питао га, преко тумача,

де како плачу... не могу да издржим ја то.

Путовали смо ми, али само по нашој земљи. Свуда смо ишли: Лесковац, Ниш, Скопље, Приштина, Београд, Нови Сад, Трстеник, Врњачка Бања, Рибарска Бања, Матарушка Бања... свуда смо ишли. Пет дана смо на путу, то је највише, па кући. Оно што смо зарадили то смо и потрошили. Ништа мој отац није створио са мном, нити је мој отац правио бизнис преко свог детета, боже сачувај. Гостовали смо мој отац, мој ујак, мој кум Мића и Тине као мој брат од тетке. То је био састав наше групе. Тако је писало на плакатима. А мене су најављивали овако: „Наша главна гошћа је наша љубимица – мала Радојка Томић“

Једном сам дошла са оцем

грле и да нас љубе и да моле да ја нешто свирам. А и чика Риста је приметио да је мој отац оставио у гардероби неку малу хармонику, па каже: „Извините, да ли је ово мала Радојка Томић?“ Каже мој отац: „Јесте“ – „Па је ли можете да останете једно три вечери овде?“ Како он то рече, ја сам почела да плачем, да чујем нећу. Ипак сам то једно вече свирала, а знате како сам се осећала – к'о пиле у врућој води! Једва чекам то да завршим и да одем код моје баке и ујака због којих сам и дошла, нисам ја пошла ни на какво свирање!

А иначе, кад сам свирала са мојима, било ми је лепо. Ја сам била за моју публику, како да кажем, била сам ја за њих не чудо од детета

шају. Певала сам „Јова Ружу кроз свирале зове“, певала сам „Лети, лети песмо моја мила“, „Ој ливадо, росна трава“ и „Осу се небо звездама“. Кад се завршило, чујем ја они се смеју и мислим сад ће да ме избаце из студија. Кад, они кажу: „Мала је примљена“. Радојка Томић, а сада Живковић. Било је то '32. године, када сам имала моју прву емисију. И вратила сам се у село. Ми нисмо имали радио, него је моја мајка, причала ми је, ишла код неког Богоја Шљивића, шнајдера абације, што је шио народну ношњу. Он је имао радио-апарат и пошто је сазнао да ће њена ћера свирати преко радија – најавили су тај програм – јави мојој мајци да дође и чује. И она оде, понесе понуде, закла-

умесила нешто, и када је чула како ја певам „Радо, ћери Радо“ она је плакала. Не од туге него од радости.

а сам била много вредно дете. Школу сам волела изнад свега, а то је знате која школа? Основна, основна и ништа друго. Ја сам имала три пацијента у

из Велике Кикинде а цео учитељски век је провела у мом Глободеру, она је плакала као мало дете када ми отац није дао да идем у гимназију. „Шта ће ми“, каже, „да оде у неко село, у неку прашуму, да буде учитељица. Не долази у обзир“. „Нећу моје дете да ми се малтретира.“ Од превелике љубави он је био грешан према мени.

Радјка Живковић

кући, три болесника, требало је и да се опере и да се испегла и да се раде кућни послови, и снају да одменим, и она је била болесна. Па се родило једно дете, па се родило друго дете, па моја мајка проширење аорте, шије а не може дуго да стоји, па треба да се побрише, па треба што је она радила да се почисти, па треба двориште да се уреди, да се цвеће залије, па беба да се окупа, па беба да се нахрани – све сам то радила ја. Завршила сам само четири разреда, а требало је да идем међу првима у гимназију јер сам сваке године положила са одличним успехом и на крају ме прогласили за све четири године да сам била најбоља ученица. И јесам била најбоља ученица, то је жива истина. Моја учитељица Загорка Попадић, која је била

И ко ме је учио да певам? Та моја покојна учитељица Загорка, она ми је показивала дисање и вокале, за тај мали гласић, јер не бих ја то могла да знам сама. То ми јесте природа доделила, али, опет, требало је да ми неко покаже. Тако ме је научила да певам „Вишњица род родила“, „Чула јесам драгане“, и друге песме, јер ми нисмо знали никакве деције песме у то време. За Светог Саву ја сам само свирала и певала, никад нисам рецитовала.

А деца, другови моји и другарице у школи сви су ме волели. И једва су чекали да се вратим са неког од тих мојих кратких путовања на које сам ишла са нашом групом, јер ја оданде донесем пун картонски кофер по-

HIGH TECH: почео је 21.

Цена ове справице високе класе биће нижа кад почне да се производи у већим серијама. Већ је примећен и у нашој земљи.

100 ГРАМА ВИСОКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Мотороле опасно угрожавају систем мобилне телефоније нарочито нај-

новији модел који се недавно појавио на тржишту. Осим функција које имају други мобилни радио-телефони, моторола Star-TAC истиче се својом аутономијом и величином: има формат кредитне картице и дебљину од свега 23 милиметра. Своју задивљујућу „независност“ мини радио-станица дугује томе што ради на литијумске батерије и минималној потрошњи струје.

Апарат се испоручује са три батерије (занимљиво: батерија се може заменити а да се веза не прекине!) и бројним додацима као што је мали комплет који вам омогућава да имате слободне руке, картице PCMCIA за повезивање с компјутером, пуњач батерија итд. За заинтересоване: цена, највероватније, око 3.000 DEM.

ОЧИСТИТЕ СВОЈЕ ЧУПАВЕ ЉУБИМЦЕ

Бошов усисивач BSD 1202, један из серије Супер Филтер класе S, због својих квалитетних филтера употребљава се првенствено у болницама. Састављен од више слојева филца, овај филтер је у стању да задржи и најфиније честице као што су микроби или зрна прашина димензија 0,3 микрометра. Иако мали, овај усисивач има снагу од 1.400 W. Тежина 5,7 килограма. Цена: 420 DEM.

Практичан и врло делотворан кад су у питању баршунасте и чупаве тканине, играчке, на пример. Да дете не удише прашину, гриње, микробе...

клона, све малих пакетића које направим и које после по списку редом дајем: Радунки Блажић, Вери Ржаничанин, па онда Стеви, оном доле из Старог Села, па Лани... и свима, све по распореду. А шта је било у пакетићима? Па чоколаде и бомбоне, све што сам ја добијала од публике и што нисам појела него сам чувала да донесем мојима у школу. Шта сам ја све добијала, не могу ни да опишем! Много ме је волела публика, много, и на са концерата, или приредби, како ли се то тада звало, и публика која ме је слушала преко

Радио-Београда. Јер, ја сам наставила да учествујем у програму четири пута месечно, дођем из села сваке суботе и имам свој програм. А кад завршим, доле у холу ме чекају моји слушаоци, хоће да виде и поздраве то чудо од детета. Као да је нека прослава. Ето, то ми је од свега било најлепше, тога се најрадије сећам. То више не може да се понови.

Припрема
и уређује
Светлана Ненадовић

HIGH TECH: почео је 21. век

„Палчић” може све што и „обична” компјутерска камера, три пута већа и исто толико пута тежа.

ДИГИТАЛНА ЦЕПНА КАМЕРА

Сонијева DCR-PC7E је најмања нумеричка камера с екраном на течне кристале која се тренутно може наћи на светском тржишту. Обим снимања уобичајен, значи истоветан са другим дигиталним апаратима, а може да снима директно на формату 16/9. Поседује чак могућност да се приказују слике настале на компјутеру. Цена: око 5.000 DEM.

ВРЛО КОМФОРАН МИШ

Направљен посебно за виндовс свет миш EasyScroll фирме Цинијус, уместо стандардна 2-3, има пет дугмади која се могу програмирати и точић који умногоме повећава лакоћу руковања, кретање стрелице по екрану као и рад са програмима: текст протиче жељеном брзином без иједног сувишног покрета руком.

Довољно је притиснути неко од бочних дугмади да би се прешло на следећи документ. Дугмад и точић могу се програмирати тако да се једним кликом прелази на различите апликације, односно програме.

Комбинација миша и трек бола. Употребљиво? Видећемо. Цена: 140 DEM.

Уместо да се умори стално померајући миша горе-доле, корисник то постиже држећи прст на точићу.

С НОШАМА У 21. ВЕК!

Шангај је један од кинеских градова који себе види на челу кинеског свеопштег напретка, али изгледа да то и оствари нису баш велики уколико што скорије не успе да се ослободи – ноша! Мука је у томе што овај град са дванаест милиона становника нема одговарајућу канализацију па су његови житељи принуђени да физиолошке потребе обављају у ноћним посудама. Како је ова појава веома раширена, у Шангају постоји посебна служба која сваког јутра обилази град и уредно празни изнете ноше. А њих, према подацима градских власти, има преко 700.000 и мало је вероватно да ће, како ствари стоје, успети ускоро да их се реше. Другим речима, Шангај у 21. век улази с ношама.

ПОЛИТИКИН

Технологија посебно занимљива за вокмене и ауто-радио јер је изузетно отпорна на вибрације и потресе.

ЈУРИШ МИНИ ДИСКА

Сонијев Mini-Disc, по коме се може „писати и брисати” по вољи, пружа квалитет слушања врло близак оном са компакт дискова. Па ипак, изгледа да има извесних тешкоћа да освоји тржиште, без сумње зато што постоји врло мали број апарата који користе ову нову технологију. Сони је зато одлучио да томе доскочи лансирањем бројних справа које користе Mini-Disc: два вокмена од којих један у исто време и снима, ауто-радио са претварачем, мини линија и диктафон – само су неки од најзапаженијих из ове класе. Вокмен који и снима, MZR 3: 855 DEM, вокмен-читач: 560 DEM, ауто-радио MDX C150 RDS: 1120 DEM, мини линија Студио MD5: 1400 DEM.

В. М.

МОБИЛНИ НУДИСТА

За оне који воле високу технологију „Матра” је произвела мобилни телефон, Matra Cristal. Провидна кутија омогућава да се открију сви унутрашњи електронски органи. Цена: са претплатом 425 DEM, сам апарат 770 DEM.

Техничке особине Cristal-а савршено одговарају „обученим” мобилним телефонима, ствар је само у провидном оделу.

ЗАБАВНИК

РАЗМИСЛИТЕ,

ПОГОДИТЕ,

УПОЗНАЈТЕ

ЗАПЛОВИМО СВЕТСКИМ МОРИМА!

1 На почетку, да проверимо да ли знате како се зове наука која проучава мора и живи свет у њима. То је:

- а) лимнологија
– идите на број 33
- б) океанографија
– идите на број 6
- в) океанологија
– идите на број 19

2 Не. Норвешко море је ивично море Атлантског океана, између Норвешке, Шетландских острва, Исланда и Гренланда. Вратите се на број 36.

3 Нисте погодили. Норилск је рударско-индустријски град у северном Сибиру. Он је изграђен 1935. године и један је од најсевернијих градова на свету. Вратите се на број 17.

4 Средоземно море је велика водена маса која заплускује обале неколико континената: јужне Европе, југозападне Азије и северне Африке. Ово море има површину од око:

- а) 2.000.000 m²
– идите на број 16
- б) 2.500.000 m²
– идите на број 23
- в) 3.000.000 m²
– идите на број 31

5 Тачно. То је Саргаско море, названо по алги саргасум које у њему има у изобиљу. Идите на број 17.

6 Не, мада нисте много погрешили. Океанографија је наука о познавању мора. Вратите се на број 1.

7 Јадранско море, које је у ствари део Средоземља између Балканског и Апенинског полуострва, убраја се у топлија мора. Просечна летња температура овог мора је:

- а) 18–22°C
– идите на број 28
- б) 22–26°C
– идите на број 20
- в) 26–30°C
– идите на број 13

8 Не. Арабијско море простире се у северозападном делу Индијског океана. Прецизније, оно је смештено између Индије, Пакистана,

Ирана и југоисточне Арабије. Вратите се на број 21.

9 Није тачно. То је назив горњег тока индијске реке Брамипутра. Вратите се на број 30.

10 Не. Мурманск је лука од изузетног значаја за Русију јер се, иако лежи изнад северног поларног круга, никад не заледи захваљујући утицају Голфске струје. Вратите се на број 17.

11 Једно море у Атлантском океану, на простору између Азора, Бермуда и Западноиндијских острва, посебно је познато као мрестилиште јегуља. То је:

- а) Карипско море
– идите на број 39
- б) Саргаско море
– идите на број 5
- в) Лабрадорско море
– идите на број 24

12 Не. Град Перт се налази на сасвим супротној, западној, обали Аустралије. Вратите се на број 40.

13 Нисте погодили. То је, ипак, превисока температура за воде овог мора. Вратите се на број 7.

14 Не. Баренцово море је део Северног леденог океана, између Шпицбершких острва и Нове земље. Под утицајем Голфске струје западни део се не леди. Главне луке: Мурманск (Русија) и Вардо (Норвешка). Вратите се на број 25.

15 Не. Црно море не налази се на том простору и није најтоплије на нашој планети. Вратите се на број 21.

16 Не, то није површина коју заузима Средоземно море. Вратите се на број 4.

Овог пута, у нашем квизу, идемо на замишљено путовање по најпознатијим морима

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

17) Бело море је део Северног леденог океана и испуњава простор између руских полуострва Канина и Коле. Ово море је добило име по белини леда који га покрива током пола године. Главна лука на Белом мору је:

- а) Архангелск
– идите на број 22
- б) Мурманск
– идите на број 10
- в) Норилск
– идите на број 3

18) Не. Јангцекјанг је највећа кинеска река и не улива се у Жуто него у Источнокинеско море. Вратите се на број 30.

19) Тачно. Океанологија је наука која изучава мора и њихов живи свет. Идите на број 4.

20) Тачно. Просечна летња температура површинске воде у Јадранском мору је између 22 и 26°C. Идите на број 11.

21) Најтоплије море на свету лежи на простору између Африке и Азије. Значај овог мора нагло је порастао после отварања Суецког канала 1869. године. То је:

- а) Арабијско море
– идите на број 8
- б) Црно море
– идите на број 15
- в) Црвено море
– идите на број 37

22) Погодили сте. Архангелск лежи на ушћу Северне Двине у Бело море. Идите на број 21.

23) Тачно. То је, приближно, површина Средоземног мора. Идите на број 7.

24) Не. Лабрадорско море се налази много северније, између полуострва Лабрадор и острва Гренланд. Вратите се на број 11.

25) Једно море, површине од око 420.000 m², раздваја Скандинавију од европског копна, а на његовим обалама има чак 55 великих лука. То је:

- а) Баренцово море
– идите на број 14
- б) Балтичко море
– идите на број 38

в) Берингово море
– идите на број 29

26) Не. То је велико унутрашње море у Канади које је Хадсоновим мореузом повезано са Атлантиком. Вратите се на број 36.

27) Тачно. Сиднеј се простире на обе стране уског залива Порт Џексон. Оне су повезане мостом дугим 1.150 метара. Овде је крај нашег квиза.

28) Не. То је већ ниска просечна температура за Јадран. Вратите се на број 7.

29) Не, Берингово море се налази на супротном крају света. То је ивично море Тихог океана, на простору где су азијски и амерички континент, један другом, највише приближени. Вратите се на број 25.

30) Жуто море је део Тихог океана и испуњава простор између Кине и Кореје. Име је добило по наплавинама земље коју доноси друга по величини кинеска река:

- а) Хуангхе
– идите на број 35
- б) Цангпо
– идите на број 9
- в) Јангцекјанг
– идите на број 18

31) Не, то није површина Средоземног мора. Вратите се на број 4.

32) Тачно. На Северном мору веома су изражене плима и осека, а од привредних грана најзаступљенији су риболов и вађење нафте. Идите на број 40.

33) Погрешили сте. Лимнологија се, додуше, такође бави проучавањем вода, али оних копнених. Вратите се на број 1.

34) Не. Мелбурн лежи наспрам острва Тасманије, али

његове обале не заплјускују воде Тасмановог мора. Вратите се на број 40.

35) Погодили сте. Хуангхе, или Жута река, даје воду и боју Жутом мору у које се улива у залив Чили. Идите на број 36.

36) Ово море заузима простор између Британских острва, на западу, Скандинавије на истоку и европског копна, на југу:

- а) Норвешко море
– идите на број 2
- б) Северно море
– идите на број 32
- в) Хадсоново море
– идите на број 26

37) Тачно. Црвено море добило је име по алгама посебне боје којих има веома много у његовој топлој и врло сланој води. Идите на број 25.

38) Да. То је Балтичко море, а његове највеће луке су: Хелсинки, Стокхолм, Копенхаген и Санкт Петербург. Идите на број 30.

39) Не. Карипско море је знатно мање и простире се између Антила, Јужне и Средње Америке. Вратите се на број 11.

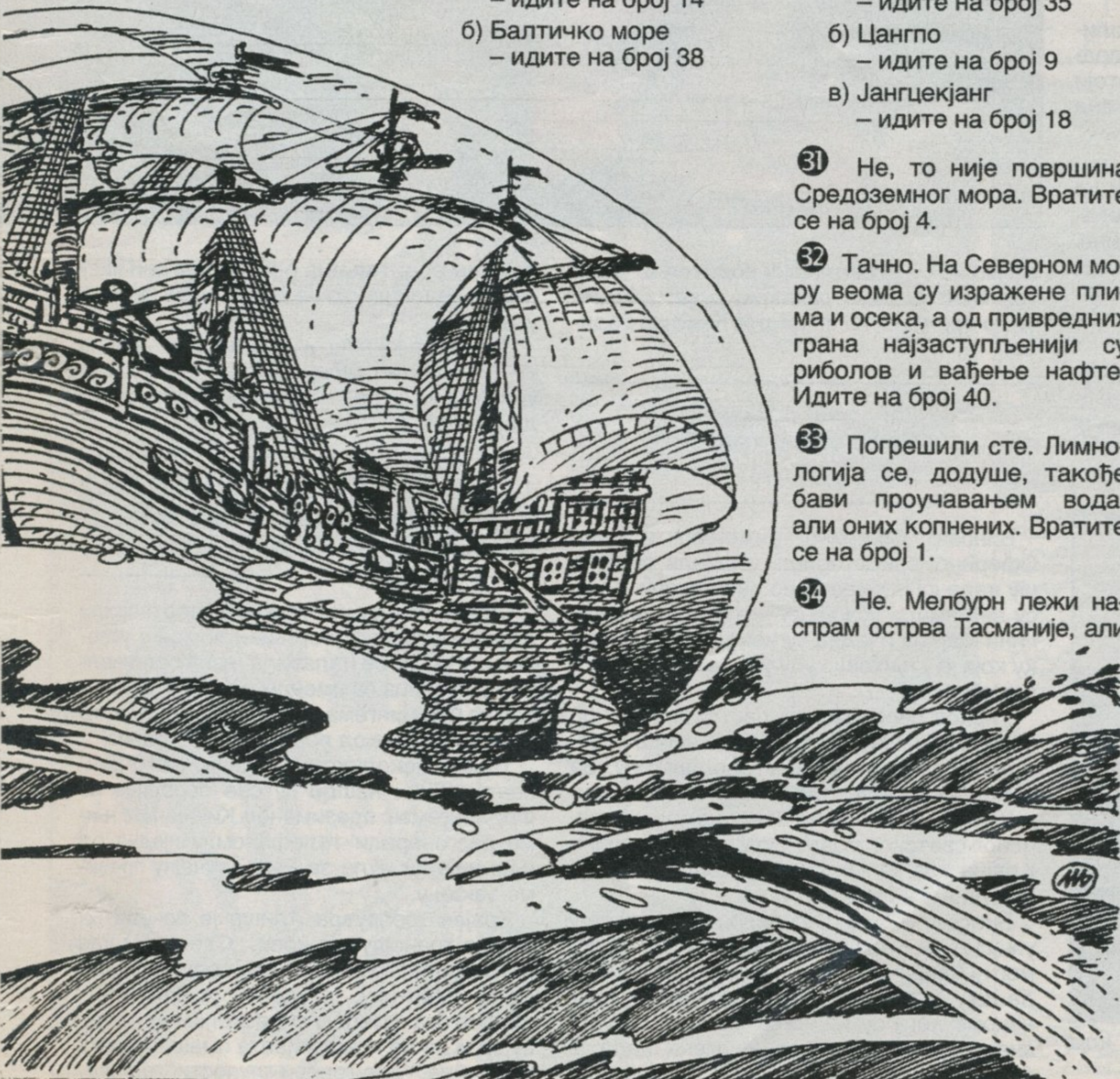
40) Тасманово море простире се између Новог Зеланда, источне обале Аустралије и острва Тасманије. Главна лука на овом мору, богатом рибом, јесте аустралијски град:

- а) Сиднеј
– идите на броји 27
- б) Мелбурн
– идите на број 34
- в) Перт
– идите на број 12

За сваки тачан одговор из првог покушаја дајте себи три поена, затим два, па један.

– Када саберете све поене, своје знање вреднујте овако: 30 – сјајно; 26 до 29 – одлично; 21 до 25 – врло добро; 16 до 20 – добро; 11 до 15 – довољно; 10 – недовољно.

Припремио:
Јова Радовановић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

У Општој болници државе Масачусетс у Бостону двадесетогодишња Алиша Сферино и њени родитељи слушали су дијагнозу доктора Лезлија Фенга, специјалисте за бубрежне болести. „Алиша, имаш акутни нефритис, доста неуобичајено запаљење“, рекао је лекар девојци. „Бубрези су ти 95 одсто уништени.“

Алиша је побледела, стегла зубе, савладала се и изговорила: „Добро. Бубрези су ми болесни. Када ћемо почети да их лечимо?“ Др Фенг је обазриво одговорио: „Бојим се да је твоја болест неизлечива. Ускоро ћеш морати да почнеш с дијализом.“

Алиша се скаменила. До само неколико недеља раније била је савршено здрава и увек се осећала одлично. „Постоји ли неко друго решење?“, питала је њена мајка Дини.

„Само једно“, рекао је др Фенг. „Ако нађемо одговарајућег даваоца, можемо да извршимо трансплантацију бубрега. Чекање на бубрег умрлог траје две године. Преостаје само неко од најуже породице са истим типом крви и ткива. Уколико желите, можемо одмах да проверимо чији би бубрег боље одговарао.“

Динино лице искривило се од ужаса. Алишин отац Винсент готово је прошаптао: „Алиша је наша усвојена кћерка. Не

ЗАШТО СИ МЕ

Алиша са својим родитељима Винсентом и Дини Сферино

знамо ко су јој биолошки родитељи.“ Доктор Фенг је само раширио руке: „Имамо мало времена, не знам шта ћемо да радимо!“

Како ући у траг?

Винсент Сферино, инжењер, и Дини Сферино, секретарица, усвојили су Алишу када јој је било само пет месеци. Тада су већ имали усвојеног четворогодишњег сина Мајкла и једва су чекали малу кћерку која је у њихову кућу унела нову радост и срећу.

Упркос свом ниском расту, испод 1,50 метара, Алиша је била звезда екипе хокеја на трави гимназије у Барлингтону. За колеџ је добила стипендију и после дипломирања запослила се у компанији чувеног светског модног креатора Келвина Клајна где је уживала у послу. Све то одједном се покварило.

Винсент и Дини Сферино нашли су се у ужасној ситуацији: сами нису могли да помогну Алиши, а, да би је спасли, морали су да дају све од себе не би ли ушли у траг некоме кога су најмање желели да упознају. Дини се сетила времена када је Алиша чезнула да сазна све о својим био-

лошким родитељима о којима ни они нису ништа знали јер то не дозвољава закон о усвојењу.

„Боље да јој ништа не говоримо“, рекла је Дини своме мужу. „Тако неће патити уколико их не нађемо или они одбију да јој дају бубрег.“

Адреса стара 20 година

Сферинови су уз судски налог отворили Алишин строго поверљиви досије о усвојењу. У њему се налазила њена оригинална крштеница са именом мајке – Рут Кијасон из Фремингема у Масачусетсу. Али, то је била адреса од пре двадесет година!

Током неколико наредних дана Винсент и Дини нашли су све породице из Фремингема с презименом Кијасон и с њима разговарали телефоном. Ниједна од њих није ни чула за Рут, случајну презимењакињу.

Крајем фебруара Алиша је почела да добија трансфузије крви. „Све ово је као ноћна мора“, рекла је тада свом веренику Џефу Мартину, студенту грађевинског факултета. „Нипошто не желим да те везујем и да до краја живота имаш на врату инвалида.“ „Не говори глупости“, одгово-

Рут Фојзи, Алишина биолошка мајка, која јој је поклонила свој бубрег и живот

НАПУСТИЛА?

Када је Винсента и Дини Сферино лекар питао ко ће од њих двоје да да бубрег њиховој тешко оболелој кћерки, Винсент је прошапутао: „Алиша је наше усвојено дете. Не знамо ко су јој биолошки родитељи”

рио јој је Џеф. Помисао да ће изгубити Алишу ужасавала га је.

Алиша се осећала све горе и до средине марта изгубила је седам килограма. Због слабости и непрекидног умора више није ишла на посао, а од лекова за стабилизацију стања бубрега добијала је страшне грчеве. Винсент и Дини били су у најцрњем очајању.

Детективски посао

Једнога јутра Винсент је у својој канцеларији у Бостону поново читао свој и Динин списак људи који су могли нешто да знају о Рут Кијасон. На листи су биле све особе тог презимена из Фремингема и околине, све матичне канцеларије, архиви и на десетине разних општинских и других службеника.

Са свим тим људима Винсент и Дини Сферино већ су разговарали. Остао је још само један телефонски број који је припадао канцеларији општинског службеника Мајкла Ворда. Винсент се у себи помолио пре него што га је окренуо.

Јавио се Ворд и, када је чуо о чему се ради, рекао је: „Некада сам познавао момка по имену Пол Фојзи. Мислим да се оженио девојком која би могла да буде Рут Кијасон. Али, они су се развели и одавно одселили одавде.”

То сам ја

„Да ли вам је познато још нешто, било шта, о њима?”, питао је Винсент. „Имамо по фасциклама неке старе податке. Погледаћу по њима и одмах ћу вам се јавити”, одговорио је Мајкл Ворд. Винсент му је захвалио, спустио слушалицу и покушао да се усредсреди на посао. Али, готово одмах је устао и почео да шета горе-доле по соби.

Телефон је зазвонио после једног сата.

„Нашао сам нешто”, рекао му је Ворд. „Венчао их је отац Барет у католичкој цркви Светог Ђорђа у Фремингему. Можда он зна где се сада налази Рут Кијасон-Фојзи.”

Винсент је одмах телефонирао цркви. „Жао ми је, отац Барет није овде већ десет година”, одговорио је женски глас. „Молим вас, зна ли ико где је он?”, питао је Винсент. Док је неколико спорних секунди чекао, срце му је тукло као да ће добити инфаркт. Онда је поново чуо исти глас: „Кажу ми да отац Барет служи у католичкој цркви Светог Јована Јеванђелисте у Челмсфорду.”

Винсент је окренуо и тај број и овога пута јавио се мушкарац. „Покушавам да нађем оца Барета”, рекао је Винсент једва контролишући свој рођени глас. „То сам ја”, чуо је одговор. „Хвала богу”, рекао је Винсент и дубоко одахнуо.

Писмо као шок

По подне 29. марта жена светлосмеђе косе довезла се до врата своје куће у Санрајзу, америчка држава Флорида, и из поштанског сандучета извадила хрпу разних писама. Била је то тридесет седмогодишња Рут Фојзи, управница кафе-ресторана.

Њена деца – седамнаестогодишња Барби, четрнаестогодишња Рене и једанаестогодишњи Пол – још су била у школи и имала је мало времена да се одмори од напорног радног дана. Раскомотивши се у дневној соби, прегледала је пошту и веома се изненадила угледавши писмо од оца Барета. „О чему ли ми пише, нисмо се ни чули ни видели већ десет година?”, помислила је отварајући коверат.

Извадила је писмо од четири странице и запањила се када је видећа да га није написао отац Барет. „Ово писмо ће вам вероватно доћи као шок после толиких година”, почињало је, „али верујемо да ћете схватити нашу искреност и љубав због чега вам се и обраћамо...”

Сада се зове Алиша

Рут је читала и очи су јој се пуниле сузама. Најзад је бризнула у плач вративши се у мислима на оно што се дешавало пре двадесет година и што јој је вечито реметило сан.

У својој седамнаестој години Рук Кијасон је родила дивну бебу коју је крстила именом Патриша Ен. Она и њен момак имали су намеру да се венчају, али су њени родитељи захтевали да се девојчица да на усвојење. Месецима је Рут плакала за бебом. Сваке године на дан 7. децембра, када је детету био рођендан, кри-

шом је палила одговарајући број свећица.

„Сада је њено име Алиша”, сетно је помислила Рут. „И хитно сам јој потребна да бих јој спасла живот!”

Деца су је затекла уплакану и с писмом у руци. „Имам нешто важно да вам кажем”, саопштила им је и они су први пут у животу чули да имају полусестру која је сада тешко болесна. Најстарија Барби загрлила је мајку и рекла: „Одлучи мама, сви смо уз тебе!”

Рут је пристала

Дошао је крај априла и Винсент и Дини Сферино били су све очајнији. Прошло је месец дана како су писмо намењено Рут послали оцу Барету, а он им није јављао Рутин одговор док им се дете топило пред очима. Најзад је Винсент скупио снагу и телефонирао свештенику претпоставивши да је овај или изгубио или погрешно записао њихов број.

„Хвала богу што сте се најзад јавили!”, узвикнуо је отац Барет. „Рут је одмах пристала да да свој бубрег!” Ово је било нешто најлепше што су Сферинови икада у животу чули.

Рут Фојзи је допутовала у Бостон 2. јуна и одмах се подвргла испитивањима у Општој болници државе Масачусетс. Њен бубрег био је онај одговарајући. Винсент и Дини одвели су тада своју кћерку код др Фенга. „Нашли смо савршеног даваоца”, рекао је он Алиши. „То је мајка која те је родила!” Родитељи су тек после тога открили Алиши како су нашли њену биолошку мајку.

Хоће ли ми опростити?

Два дана касније Рут је нервозно седела у чекаоници др Фенга. Ту је требало да се после двадесет година упозна са својом кћерком. Сећала се како је пре толико времена сићушна беба плакала када ју је остављала у агенцији за усвајање деце. „Хоће ли ми опростити?”, питала се гризући усне.

У чекаоницу је ушла лепа плава девојка и погледала Рут право у очи. „Не знам шта да кажем”, изустила је Рут. „Није ни важно”, рекла је Алиша и загрлила је.

Следећег дана Рут и Алиша нашле су се саме у ресторану. Разговор је у почетку био усиљен и тек када су завршиле ручак Алиша је поставила питање које је у њој постојало откако је знала за себе: „Зашто си ме напустила?” Рут је погледала право у њене очи и рекла: „Молим те да ми верујеш да то није била моја воља”. Онда јој је испричала све о својој трудноћи док је још била тинејџерка и о тузи и прижи савести које је нису напуштале од тог дана.

Алиша је испружила руку преко стола и узела њене шаке у своје. Рут је знала да јој је кћерка опростила.

Операција пресађивања бубрега, обављена 12. јуна, савршено је успела. Алиша живи сасвим нормално с мајчиним бубрегом. Чим се опоравила, удала се за Џефа Мартина. Марта 1996. добили су дете, кћеркицу Ешли Ен.

Б. Д.

ЗАБАВНИКОВ

Они као да знају за пословицу да је чистоћа пола здравља – стално уређују своје блиставо перје!

Својим оштрим кљуном Ђубасти ибис никад неће позледити неког од сабраће

разума или свађе, за успостављање мира, који се брзо склапа, постоји читав низ покрета и поступака. Противници се најпре лепо поздраве наклоном, а све присутне птице мазе врхом својих дугачких и повијених кљунова „лошег момка“ по вратним перима, дарују му храну или материјал за грађење гнезда, али ипак се најчешће праве да не виде и не примећују свађалицу и нападача.

Овакво помирење не успева баш увек и тада долази до двобоја „на одстојању“. Доктор

МОЈ НАКЛОН, ПРОТИВНИЧЕ!

Када је у средњем веку дошао Тридесетогодишњи рат и донео немаштину и глад, ђубасти ибиси, нарочито млади, постали су права посластица и готово истребљени

Волите се и множите се! – пожелио је директор једног немачког зоолошког врта пару шумских гавранова када их је пустио у нов, велик кавез направљен баш за њих. На његову жалост, од љубави и потомака годинама није било ништа. А онда је зоолошки врт добио шест других шумских гавранова – које чешће називају још и ђубастим или ђелавим ибисима – птица великих као кокоши, светлуцавог љубичастозеленог перја. Скоро истог часа почеле су љубавне игре птица, а за њима свијање гнезда и полагање јаја.

Да би се у њима пробудила жеља за љубављу, овим птицама потребно је друштво других парова. Мада се ђубасти ибиси воле само у присуству других парова, свака женка и сваки мужјак остају верни својим животним сапутницима.

Помор на Еуфрату

Године 1957. наступила је велика жалост, могло би се рећи национална, када је у колонији од преко 1.300 ђубастих ибиса, настањених у каменим рушевинама тврђаве у граду Бирецику, на Еуфрату, на југоистоку Турске, дошло до правог помора. Узрок: тровање инсектицидима. Оно мало птица што је преживело изгубило је сваку жељу за вођењем љубави, а власти нису ни покушале да им, дово-

ђењем нових, увећају број. Последица: 1962. године тамо је живело само 250 ових птица. Данас их има још свега 48.

Отров и жалост још једном су угрозили једну животињску врсту. Слични случајеви догађали су се и догађају се у целом свету. У средњем веку у Немачкој живели су многобројни ибиси и готово на свакој стрмој стени гнездила се понека велика колонија. Онда је дошао Тридесетогодишњи рат (1618–1648) и донео немаштину и глад. Ибиси, нарочито млади, наједном су постали незаменљива храна и преци данашњих Немаца појели су ове птице, готово до последње. Уништење појединих животињских врста није, значи, својствено само данашњем човечанству. Данас, осим оних 48 у Турској, на слободи има око 250 примерака шумских гавранова, а у свим зоолошким вртovima света још око 800.

Као у старом Египту

Ђубасте ибисе многи сматрају неком врстом светих птица и поштују их баш као што су стари Египћани држали беле ибисе за неку врсту божанстава. Ако се родитељи-ибиси врате с храном у своје гнездо а догоди се да су њихови рођени птићи сити, они ће нахранити комшијске младунце. Ако старија браћа и сестре покушају да млађим и слабијим од себе отму неку посластицу, родитељи ће их жестоко казнити – не само тако што ће их искључати, већ ће их лишити хране.

Када се неки од одраслих ђубастих ибиса врати кући, његов брачни друг дочекује га дубоким наклоном и обавија свој врат око његовог. Сличним изразима добродошлице дочекује се и сваки други члан колоније.

Двобој на одстојању

Ако понекад у птичијој насеобини, где се иначе сви воле и поштују, ипак дође до неспо-

Елен Талер-Котек, која се бави психологијом животиња у зоолошком врту у Инсбруку, прича:

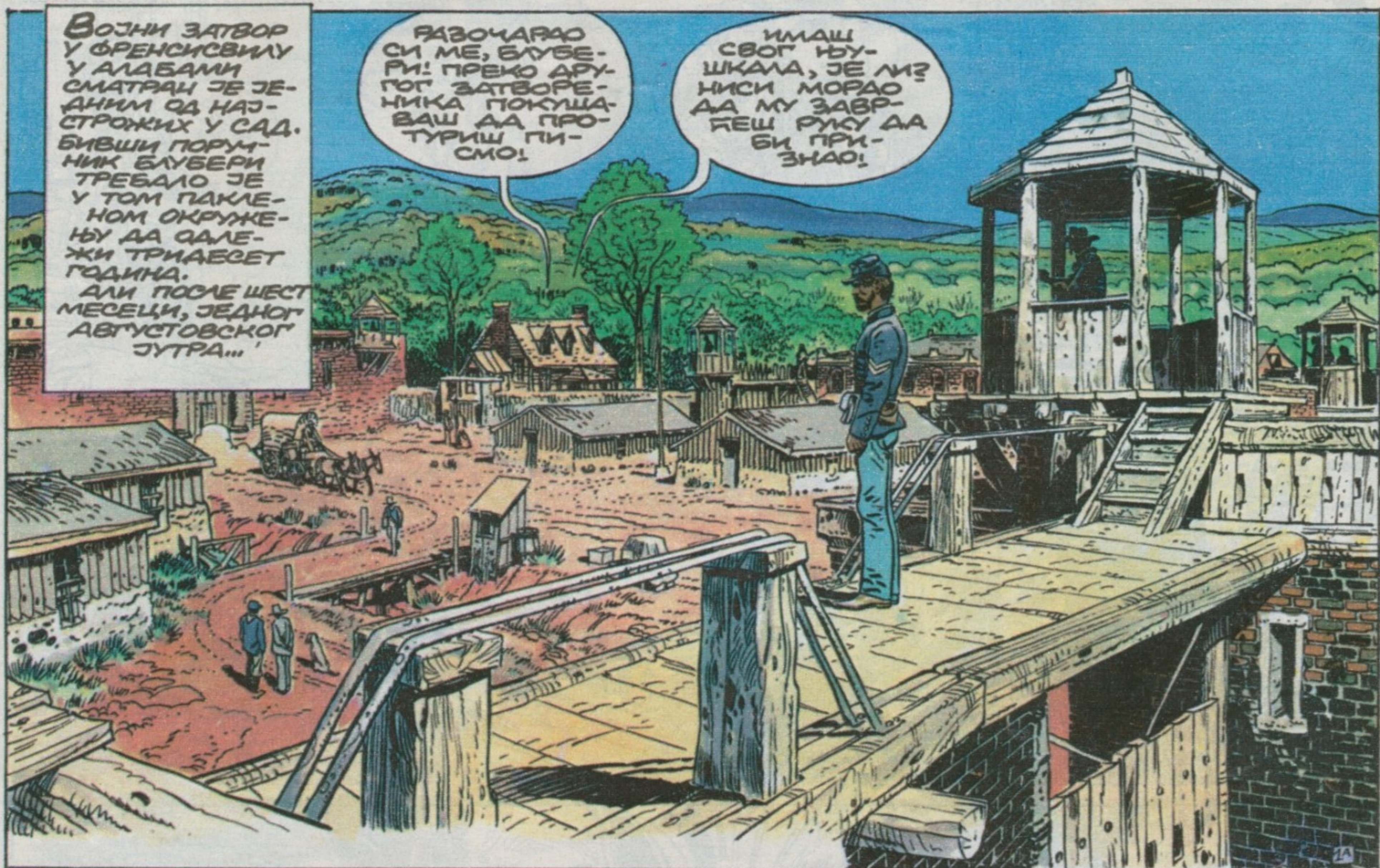
– Обе птице које се љуте једна на другу седну на гране довољно удаљене једна од друге да могу узајамно да се грде, али не и да се додирну врховима кљунова. Оне прете једна другој, вређају се, све док из себе не избаци сав јед и жуч. Можда не би било згорег да о решавању несугласица и сукоба научимо нешто од ибиса!

У брачној заједници и поред потпуне равноправности владају строга породична правила. Оних дана када носи и полаже јаја у гнездо женка је газда у кући. Док она седи на јајима, глава породице је мужјак јер је тада сва брига о храни препуштена њему. Али, чим се млади излегу, женка поново постаје главна. Млади отац поштује тада сваку њену жељу и птићи одрастају у миру, слози и спокојству. Због тога неки зоолози називају ове птице последњим светитељима”.

К. В.

Један од ретких парова: ђубастих ибиса није остало још много

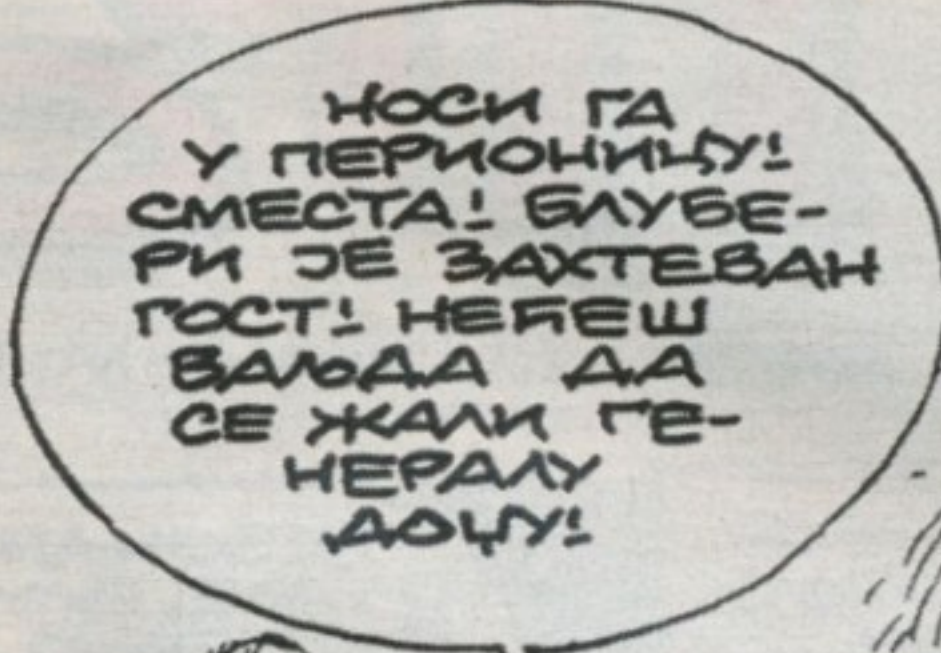
СЕДИ И
ЈЕДИ!

ДА СЕ-
ДНЕМ
И ЈЕ-
ДЕМ?!

КА-
КАВ
ЈЕ ОВО
ТРИК,
КЕ-
ЛИ?

ПИЛЕТИНА ЈЕ
ТОВИЈЕВ СПЕ-
ЦИЈАЛИТЕТ!
НЕ МОГУ ДА
ДОЗВОЛИМ
ДА МИ ГО-
СТИ ГЛА-
ДУЈУ!

НОСИ ГА
У ПЕРИОНИЈУ!
СМЕСТА! БЛУБЕ-
РИ ЈЕ ЗАХТЕВАН
ГОСТ! НЕБЕШ
ВАЈДА ДА
СЕ ЖАЛИ ГЕ-
НЕРАЛУ
ДОЉУ!

000

КАД БИ
БИО МАЛО
РАЗУМНИЈИ,
БЛУБЕРИ ДА
НАМ КАЖЕШ
ГДЕ ЈЕ КОН-
ФЕРАЛ-
НО ЗЛА-
ТО...

СТАНИ!
ТОВИНА!
ШТА ЈЕ
ТО?

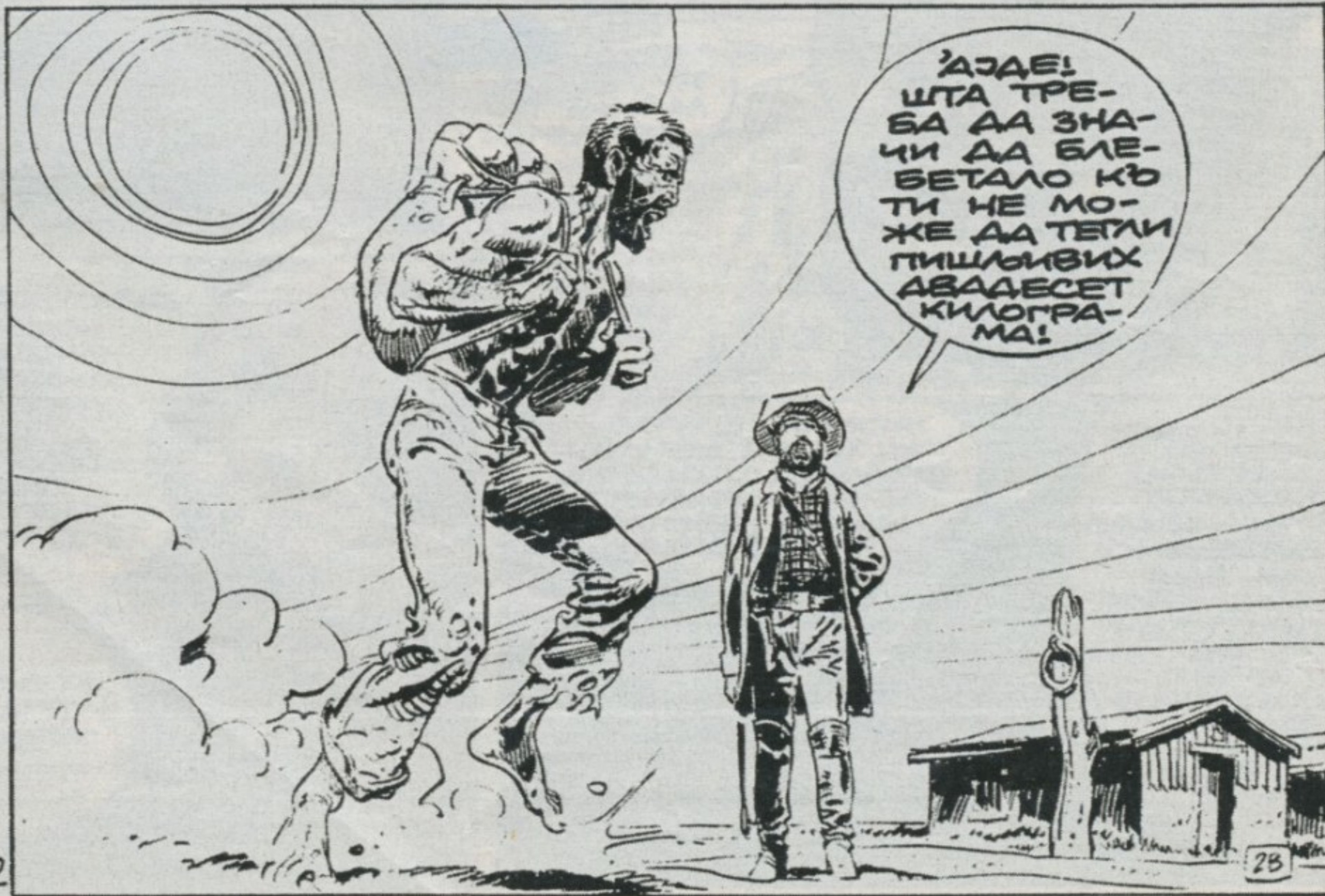
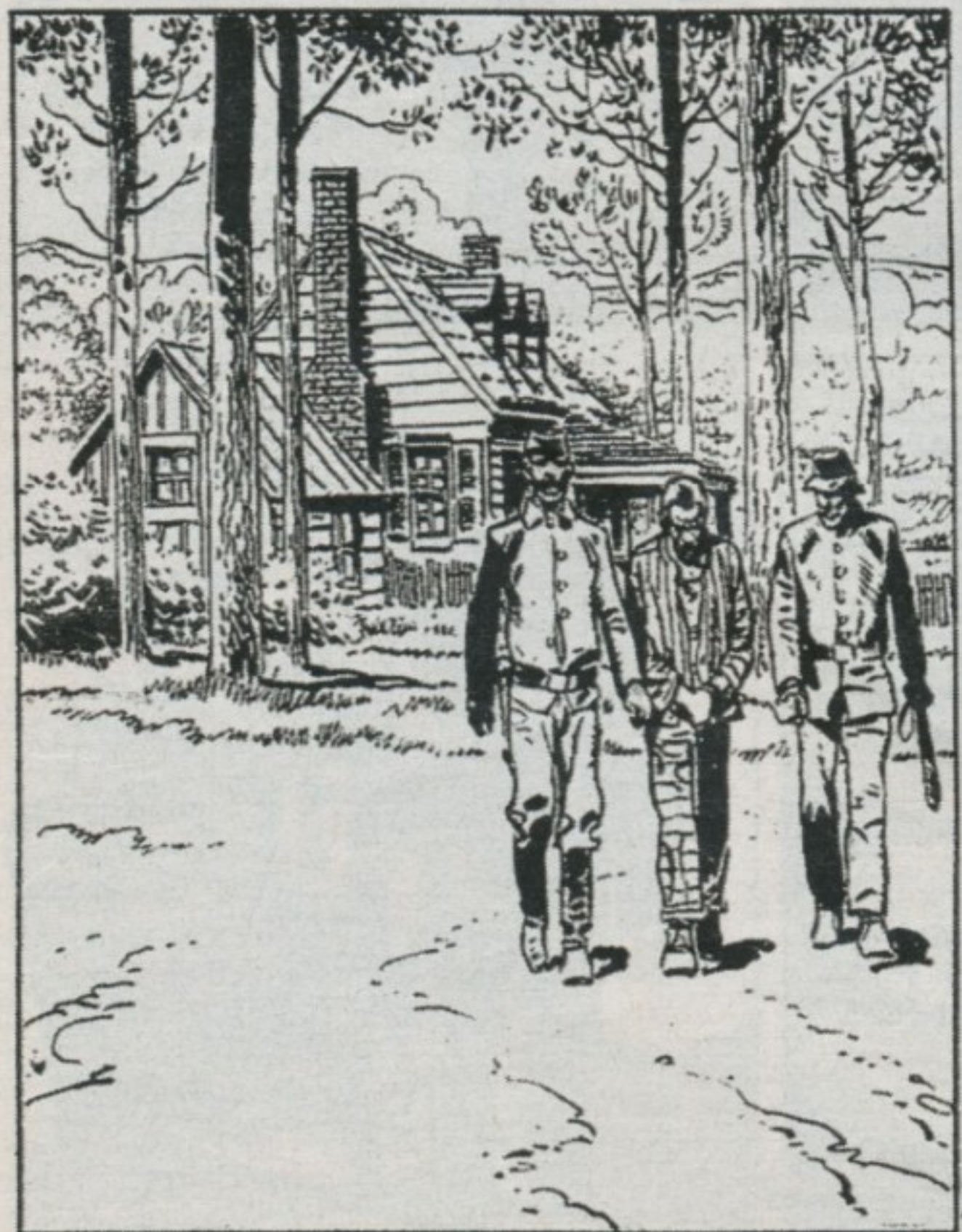

ФЛЕКА!
ОВАЈ
СТОЛ-
ЊАК
ЈЕ КР-
ПЕТИ-
НА! ОД-
ВРАТ-
НО!

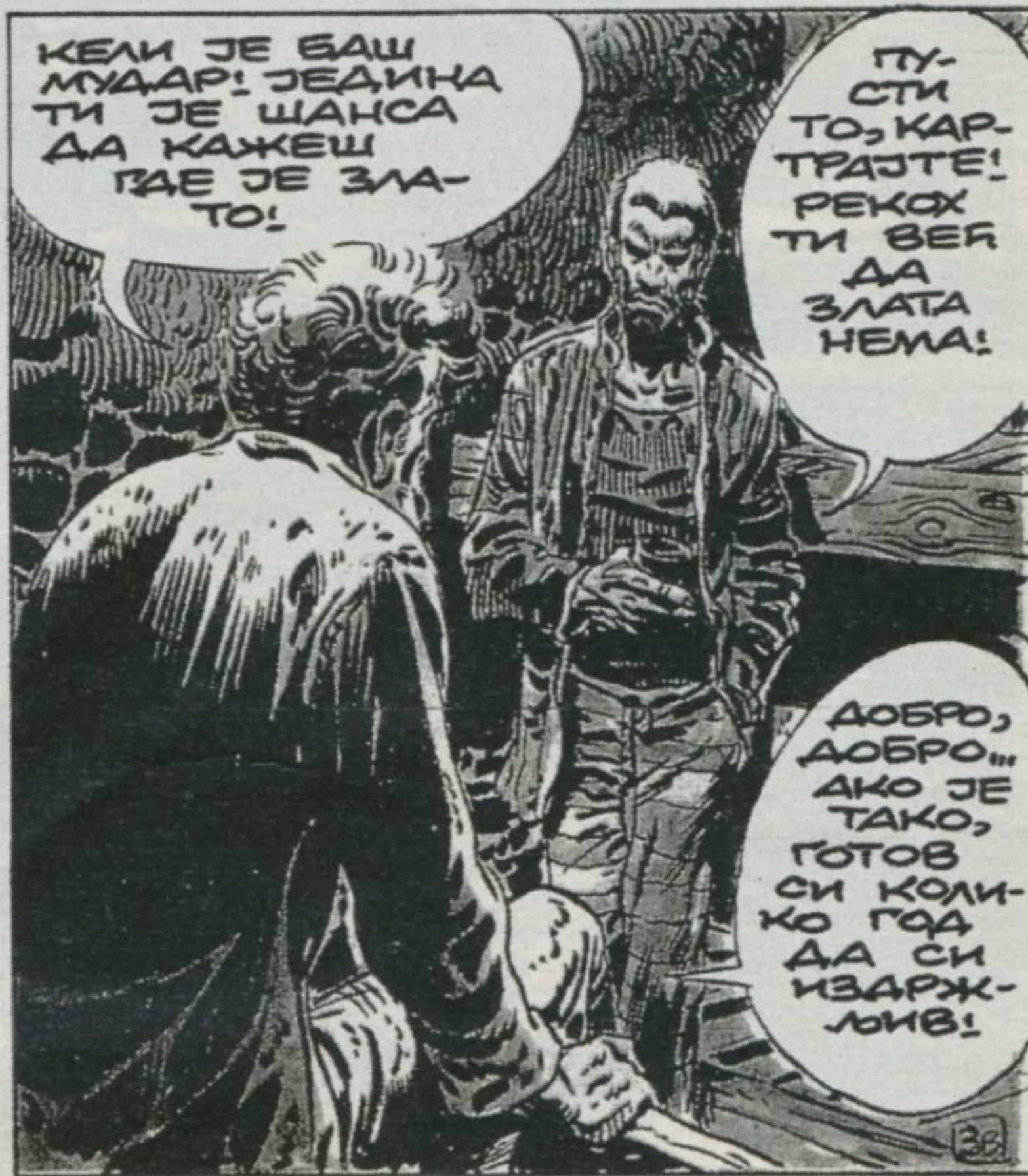

КЕЛИ!
БАРАБО!
КУМКИН
СИНЕ!
ПЛАТИТЕШ
МИ ЗА ОВО
ПРЕ МИ
КАСНИ-
ЈЕ!

ДА САМ НА
ТВОМ МЕСТУ, НЕ
БИХ БИО ТАКО
ГРУБ! МОГАО БИХ
ДА ИЗГУБИМ
СТРПЉИВОСТ! АЛИ,
САД САМ СКЛОП
ПРАШТАЊУ,
ПА БУТИ УАО-
ВОЛИТИ ДРУГУ
ЖЕЉУ! КАКО БИ
БИЛО ДА ПОБЕШ
У ШЕЋЊУ ПО
СВЕЖЕМ ВАЗ-
ДУХУ!

ЏАДЕ!
ШТА ТРЕ-
БА ДА ЗНА-
ЧИ ДА БЛЕ-
ВЕТАЛО КЪ
ТИ НЕ МО-
ЖЕ ДА ТЕГЛИ
ПИШОЛИВИХ
ДВАДЕСЕТ
КИЛОГРА-
МА!

НЕМА ШАНСЕ!
ИЗАБИ БУ ОДАВ-
ДЕ И НАЈИ БУ
ВИГА! ПРЕ-
ВРНУЋУ СВА-
КИ КАМЕН!
АКО ТРЕБА,
НАТЕРАЋУ
ГА ДА КА-
ЖЕ ИСТИНУ
С НОЖЕМ
ПОД
ГЛОМ!

НЕ ЗНАМ
ДА ЛИ ЈЕ ПОКУ-
ШАО ДА ОДБРА-
НИ СВОЈ НАРОД
ИЛИ ДА МИ СЕ
ОСВЕТИ, АЛИ ЗБОГ
ЊЕГА ОВАК ТРУ-
НЕМ! НАТЕРАЋУ
ГА ДА МЕ ОСЛО-
БОДИ КРИ-
ВИЦЕ!

НЕБЕ
ТИ УСПЕ-
ТИ, МОМЧЕ!
ЗНАШ ДА
НИКО НИЈЕ
ПОБЕГАО
ИЗ ФРЕНСИС-
ВИЛА!

ИМАШ ЛИ
БОЛЈУ
ИДЕ-
ЈУ?

МОЖДА...
СЛУШАЈ...

КАСНИЈЕ...

БЛУБЕ-
РИ ХО-
ЋЕ ДА
ВАС ВИ-
ДИ!

СЈАЈ-
НО, НА-
РЕДНИ-
ЧЕ!

УКО-
РО...

НЕ ВИШЕ, КЕЛИ!
ПОБЕДИО СИ! ПРЕ-
ДАЈЕМ СЕ!

ЗНАЧИ,
ИМАШ ПРОБЛЕ-
МА,
БЛУБЕРИ!

СТВАРНО!
ВИДИШ ЛИ, ЧО-
ШУА! МОЈИ
МЕТОДИ
СУ ДЕЛО-
ТВОРНИ!

МИ-
СЛИО
САМ ДА
ЈЕ ЗАЧИ!
ОН ЈЕ СА-
МО ОБЈА
У ВУДЗОО
КО-
ЖИ!

РАДИЈЕ БИХ БИО СЛО-
БОДАН И СИРОМАХ НЕГО
НАЗБОГАТИЈИ ЛЕШ У ВА-
ШЕМ ЛОГОРУ СМРТИ!
НУДИМ КОНФЕДЕРАЛ-
НО БЛАГО ЗА
МОЈУ СЛО-
БОДУ!

НИСИ У
ПРИЛИЦИ
ДА ПОСТАВ-
ЉАШ УСЛО-
ВЕ! ГДЕ ЈЕ
ЗЛАТО?

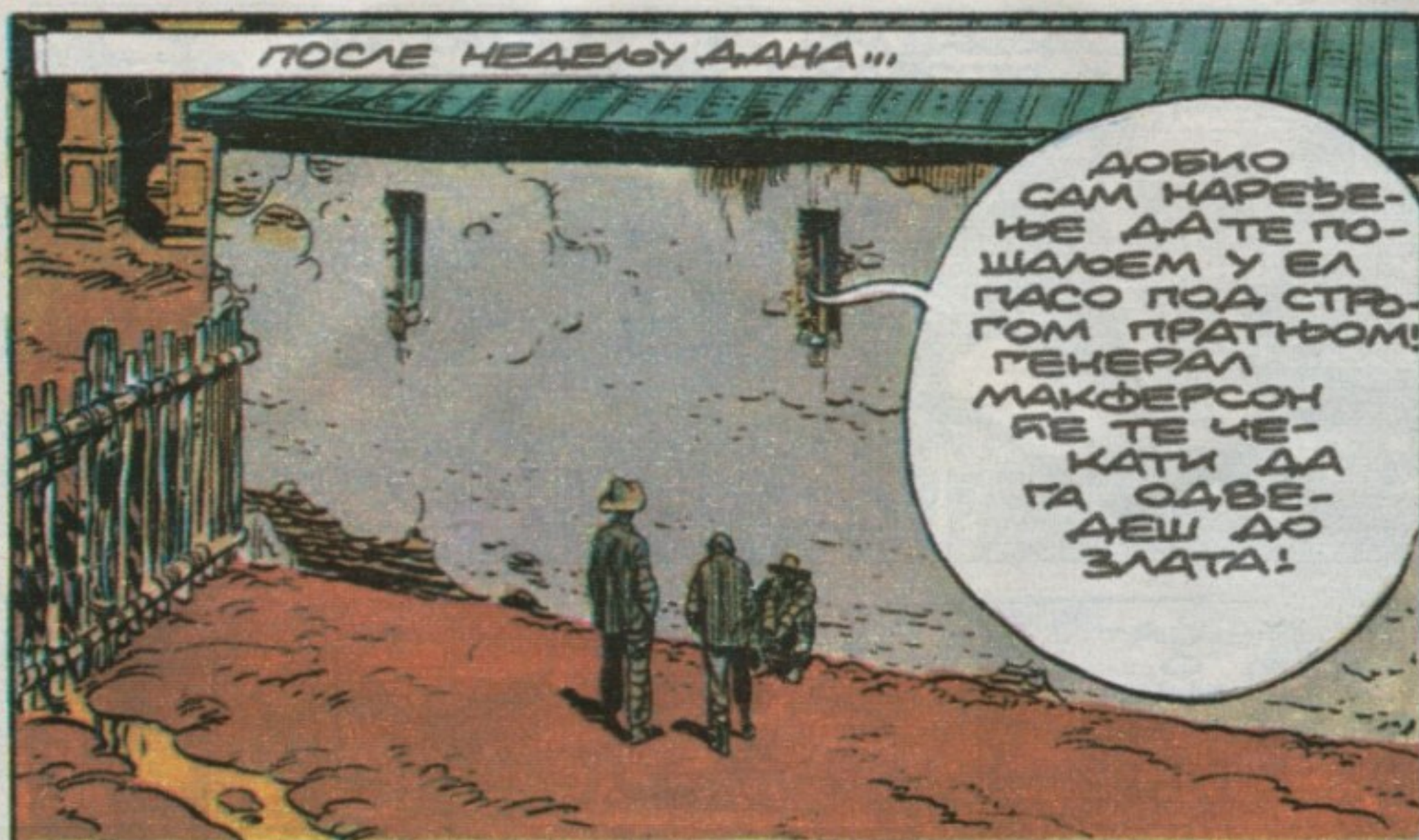
ЗА-
КОПАО САМ
ГА БЛИЗУ
ГРАНИЦЕ ЈУЖ-
НО ОА ЕЛ ПА-
СА, АЛИ ГА СА-
МО ЈА МОГУ
НАЈИ! НИШТА
ВИШЕ НЕЋУ
РЕГИ ДОК НЕ
ВИДИМ МЕХ-
ФЕРСОНА!

ДОБРО! ОДАМА
БУ ЗВАТИ
ВАШИНГТОН!

КАСНИ-
ЈЕ...

ПА?

БИО СИ У
ПРАВУ!
УПЕЦАЛИ
СУ СЕ!
ПУСТИТЕ
МЕ, ПА
БУ
ИМАТИ
ПРИ-
ЛИКУ
ДА ПО-
БЕГ-
НЕМ!

ДОБИО
САМ НАРЕЗЕ-
ЊЕ ДА ТЕ ПО-
ШАЉЕМ У ЕЛ
ПАСО ПОД СТРО-
ГОМ ПРАТЊОМ!
ГЕНЕРАЛ
МАКФЕРСОН
БЕ ТЕ ЧЕ-
КАТИ ДА
ГА ОДВЕ-
ДЕШ ДО
ЗЛАТА!

АКО ОДРЖИШ
РЕЧ, ТВОЈА КА-
ЗНА БЕ БИТИ
ПРЕИНАЧЕНА!
АЛИ, АКО ПО-
КУШАШ ДА
БЕЖИШ, УБИ-
БЕ ТЕ К'О
ПСА!

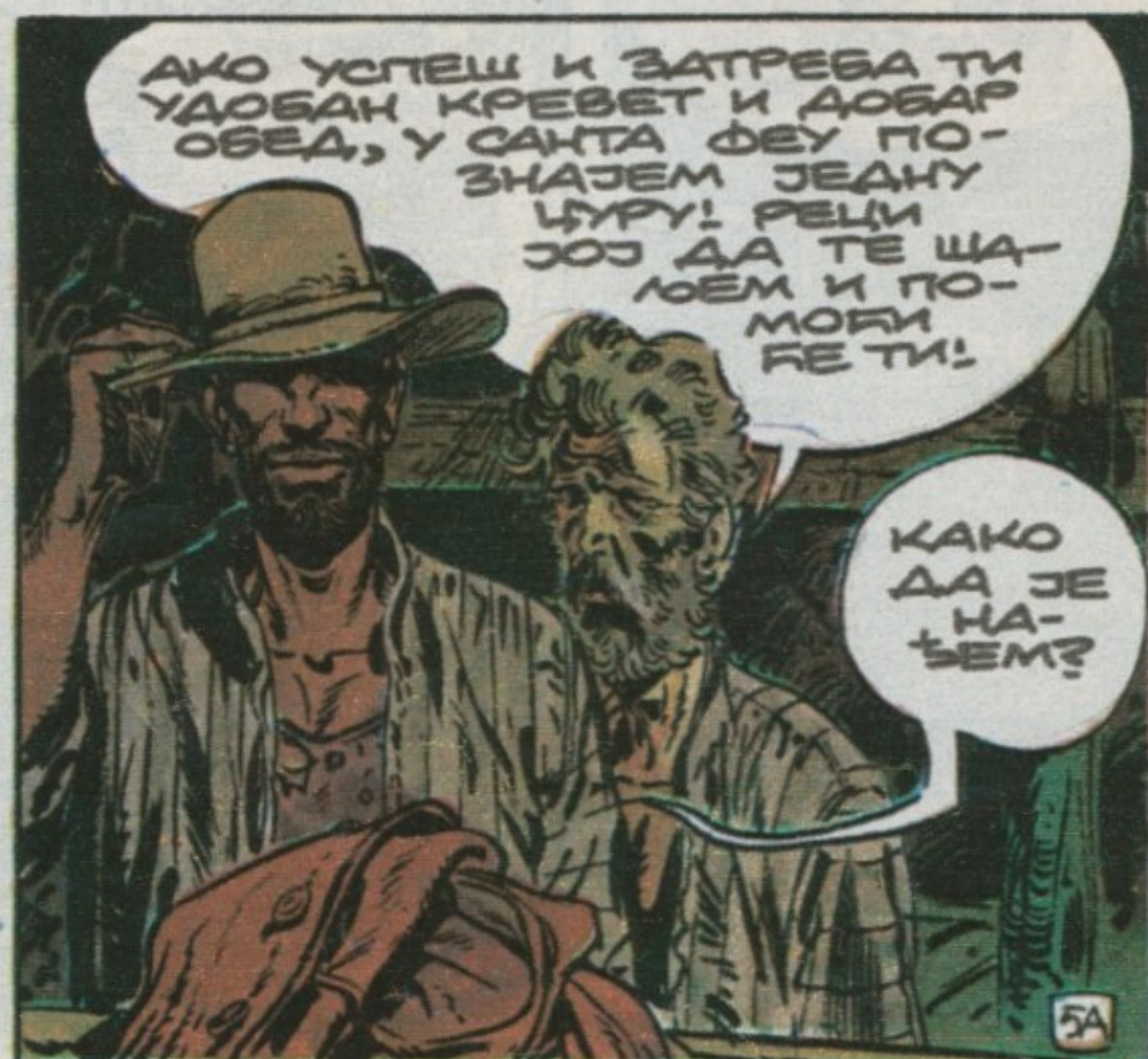
БЛЕФИРАЈУ! ПОТРЕБАН САМ
ИМ ЖИВ ДОК
НЕ ПРОГОВОРИМ!
ОДАКЛЕ ИМ
ОВЕ СМРАЉИ-
ВЕ ПРЊЕ?

БУТИ!
АКО
БУ-
ДЕШ
МУДАР,
ОДЕНУ-
БЕШ
СЕ У
СВИ-
ЛУ!

ДА САМ НА ТВОМ
МЕСТУ, НЕ БИХ ПРЕ-
ДУЗИМАО НИШТА
ДОК НЕ СТИГНЕМ
ДО ПЛАНИНА! ТА-

МО СЕ
НАЈ-
БО-
ЉЕ
МО-
ЖЕШ
СА-
КРИ-
ТИ!

АКО УСПЕШ И ЗАТРЕБА ТИ
УДОБАН КРЕВЕТ И ДОБАР
ОБЕД, У САНТА ФЕУ ПО-
ЗНАЈЕМ ЈЕДНУ
ЉУДУ! РЕЦИ
ЈОЈ ДА ТЕ ША-
ЉЕМ И ПО-
МОГН
БЕ ТИ!

КАКО
ДА ЈЕ
НА-
БЕМ?

ЛАКО!
ПОТРАЖИ
КУБУ
АНЂЕ-
ЛА!
ЗОВЕ СЕ
ТАОИ ПАЛ-
МЕР! СВИ
ЈЕ
ЗНА-
ЈУ!

СТАРА
ДОБРА
ТАОИ!
НЕВЕРО-
ВАТНО!

К'О
ДА
ЈЕ И
ТИ
ПОЗНА-
ЈЕШ?

ГОДИ-
НАМА!
УПОЗНА-
ЛИ СМО
СЕ ЗА ВРЕ-
МЕ ИЗ-
ГРАДЊЕ
ТРАНС-
КОНТИ-
НЕНТАЛ-
НЕ ЖЕ-
ЛЕЗНИ-
ЦЕ!

СЛАДНА ЉУ-
РА! ЗНАМ
ДА МОГУ
ДА ЈОЈ
ВЕРУЈЕМ!
ХВАЛА
НА ПОМО-
ГИ, КАРТ-
РАЈ-
ТЕ!

НЕМА
НА ЧЕМУ!
УВЕК СМО
СЕ ДОБРО
СЛАГАЛИ!
ХТЕО
БИХ ДА
ТИ ПО-
КЛОНИМ
НЕШТО
НА РАСТАЊ-
КУ!

ТО ЈЕ БРОШ! ПРИ-
ПАДАО ЈЕ МОЈОЈ
ЖЕНИ! ПОГЛЕДАЈ
ИГЛУ! ТАКО ЈЕ
САВИ-
ЈЕНА
ДА МОЖЕ
ДА ОТ-
ВОРИ
СВЕ ЛИ-
СИЦЕ!

СЛАД-
НО!*

БОЛЕО БИХ ДА ТИ
НЕ ЗАТРЕБА! ДОБРО
ГА САКРИЈ!
ПОЖУРИ!
ДОЛАЗЕ!

СПРЕМИ
СЕ, ОЛО-
ШУ! ОБУ-
ЦИ ТЕ
ПРЊЕ!
ПОРУ-
НИК НЕ
ВОЛИ ДА
ЧЕКА!

ЧЕМУ
ЖУРБА...

ДО-
ЛА-
ЗИМ!

УСКОРО,
У ОКО-
ВИМА,
БЛУ-
БЕРИ
НА-
ПУШТА
ФРЕНСИ-
ВНА
У ПРАТ-
ЊИ
СТРАЖА-
РА...

ХОБЕМО
ЛИ ОВАКО
ДО ЕЛ
ПАСА?

САМО ДО
ТОПЕКА, А
Онда БЕМО
ВОЗОМ!

КО ЗНА КАКВУ
ЗАМКУ СПРЕМА
ОВАЈ МОМАК!
ДО ЗАВОДА! ПО-
ЧИЊЕ ДА МИ СЕ
ГАДИ ШТО САМ
ПРИСТАО
НА ТУ
ПРАДВ-
ШТИНУ...

НОБАС БЕШ
СПАВАТИ БЕЗАН
ЛАНЦИМА
ЗА КОЛА!
НЕМОЈ ДА ТИ
ПАДНЕ НА
ПАМЕТ ДА
БЕЖИШ!

И НЕ СА-
ЊАМ О
ТОМЕ, НА-
РЕДНИЧЕ!
ЗАШТО БИХ
НАПУШТАО
ТАКО ПРИ-
ЈАТНО ДРУ-
ШТВО КАО
ШТО СТЕ
ВИ?

А У ЗАТВОРУ...

ЗА-
ТВОРЕ-
НИК КАРТ-
РАЈТ ТРА-
ЖИ РАЗГО-
ВОР СА
ВАМА!

ТО САМ
И ОЧЕКИ-
ВАО! НЕКА
УБЕ, ЦО-
ШУА!

ЗАТИМ...

ОПАСНО
ЈЕ ДА ОСТ-
АНЕТЕ НА-
САМО С
ЊИМ!

НЕ БРИНИ, ЦО-
ШУА! БИГУ ОБАЗ-
РИВ! ТО МИ ЈЕ
ДУЖНОСТ! А
МОЖДА МИ КА-
ЖЕ НЕШТО
КОРИСНО!

НИКО НАМ НЕ-
БЕ СМЕТАТИ,
КАРТРАЈТЕ!
РЕЦИ СЛОБО-
ДНО ШТА
ХОБЕШ!

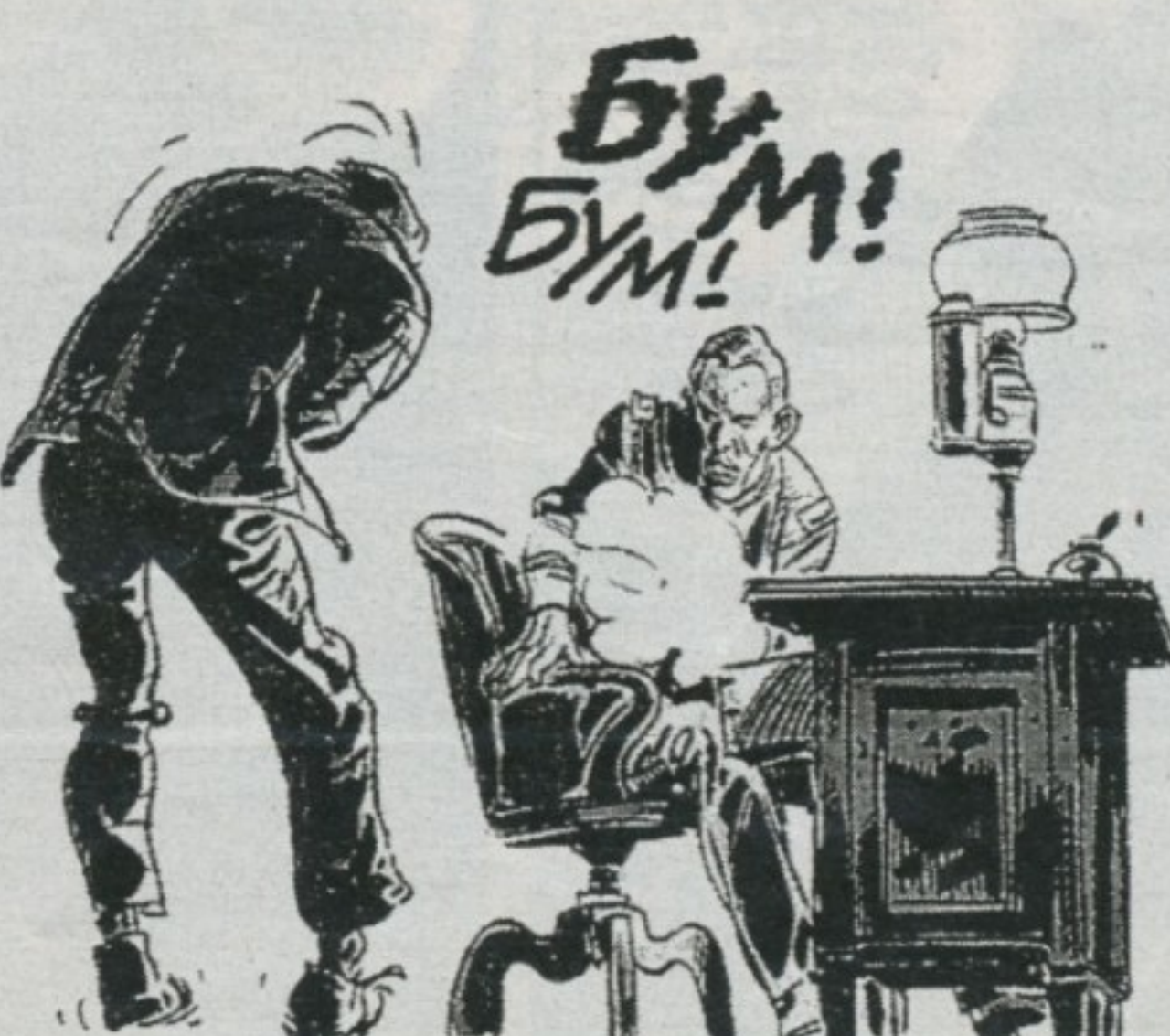
НЕ
ПРЕТВА-
РАЈ СЕ,
КЕЛИ!
ЈА САМ
СВОЈЕ
ОБАВНО!
САД ЈЕ НА
ТЕБЕ
РЕД!

ИЗВУЦИ МЕ ИЗ
ОВЕ РУПЕ КАО
ШТО СИ
ОБЕГАО ИЛИ
БУ РЕКИ
СВЕ!
ЧУЈЕШ
ЛИ МЕ?

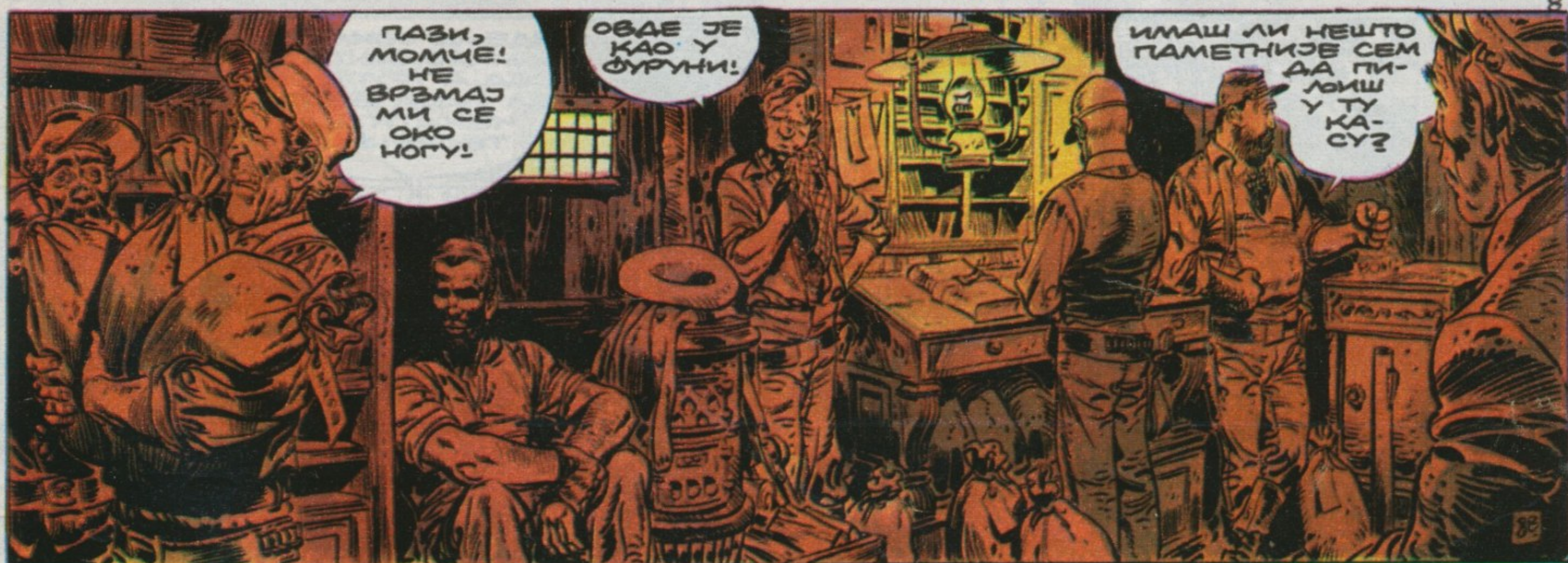
НИКОМЕ НИШТА НЕ-
БЕШ РЕКИ, КАРТРАЈ-
ТЕ! ВЕГ САМ СРЕ-
ДНО ДА СУТРА
НАПУСТИШ
ЗАТВОР!

ГАЕ
САМ
ОСТА-
ВНО ТВО-
ЈУ ОТ-
ПУСНИ-
ЦУ... АХ,
ЕВО ЈЕ!

БУМ!
БУМ!

ЗАВЕЖИ!
ПЕДЕСЕТ ХИ-
ЛАДА ДОЛА-
РА У МАЛИМ
АПОЕНИМА
ЗА САНТА ФЕ
И АЛБУКЕРК!
ЗАТО СЕ
ГУШИМО
ОВАЕ!

СЛЕДЕЋА ДВА ДАНА ВОЗ ЈЕ ЈУРИО СРЕДЊИМ
ЗАПАДОМ... ЗАУСТАВИО СЕ САМО КДА ДОЋ СТИ-
ЖА ДА БИ УЗЕО ВОДУ И ДРВА...

ДО
ЋАВОЛА! САМО
ТРОЈИЦА У
ИСТО ВРЕМЕ
СПАВАЈУ!

У ТРИНАДАДУ, СТА-
НИЦИ ПРЕ СТЕНО-
ВИТИХ ПЛАНИНА

ДРУГИ ВАГОН...
У
РЕДУ!

ЈЕСУ
ЛИ СЕ-
ДИШТА
СЛОБО-
ДНА?

ЈЕСУ!
НИКО
НЕБЕ ТУ
ДА СЕДИ!

КАО ДА
СВИ СМР-
ДИМО! АКО
ТИ НОС
НИЈЕ СУ-
ВИШЕ
ОСЕТЛИВ,
ДОБРО
ДОШАО!

ЦИГАРА ОДАГНА
СМРАД! УОСТАЛОМ,
ВЕЈ ШЕСТ ДА-
НА НИСАМ
ИЗУО
ЧИЗМЕ!

ВИШЕ НЕ
СМЕМ ДА
ИСПУСТИМ
НИЈЕДНУ ПРИ-
ЛИКУ! ВРЕМЕ
ЈЕ ДА УПО-
ТРЕБИМ КАРТ-
РАЈТОВ ПО-
КЛОМ!

ВОЗ СЕ С
МУКОМ ПЕЊАО
УЗ ПЛАНИНУ...

ЗА
ДВА-
ДЕСЕТ
САТИ, С
ДРУГЕ
СТРАНЕ
ТУНЕ-
ЛА!

ХЕЈ!
КАД ЈЕ
СЛЕДЕ-
ЋА СТА-
НИЦА?

ЗА ТО
ВРЕМЕ
БАУБЕРИ
ЈЕ УСПЕО
ДА СЕ ОСЛО-
БОДИ ЛИ-
СИЦА...

ТАКО!
ЈОВ
ЈЕ-
ДАН
ПО-
ТЕЗ И
ОТКЉУ-
ЧАНЕ
СУ!

ДИМ ЦИГАРЕ ЈЕ ОДВРАТАН! ЧИНИ
МИ СЕ ДА ЈЕ БОЉЕ С ВОЗНИ-
ЦИМА! ВОЗОМ ПУТУЈУ СВА-
КАКВЕ ПРОТУБЕ!

НЕ МОЖЕМО
ДА ОТВОРИ-
МО ПРОЗОР!
ХЛАДНО ЈЕ!
ПРЕХЛА-
ДИТЕ-
МО СЕ!

Уу
оо

БУТИ!
НИ ГЛАСА!
НЕБУ
НИКАКВУ
ГУЖ-
БУ!

?

МЕНИ НЕШТО
КАЖЕТЕ,
ГОСПОДЖО?

ХЕР-
БЕРТЕ!
ЗАБРАНИ
ОВОМ
ГРУБИЈА-
НУ ДА МИ
СЕ ОБРАЂА!
РАЗГОВА-
РАМ СА-
МО СА
ГОСПО-
ДОМ!

ЖАО МИ ЈЕ
ШТО ВАМ
ЦИГАРА СМЕ-
ТА, ГОСПО-
ЂО! ПОПУ-
ШИЋУ ЈЕ НА
ПЛАТФОР-
МИ! А СЕМ
ТОГА,
МУКА
МИ ЈЕ
ОД ВАШЕГ
ПАРФЕ-
МА!

ХЕРБЕРТЕ!
ОВА СПОДО-
БА МЕ ЈЕ
УВРЕДИ-
ЛА! ПРЕ-
ДУЗМИ
НЕШТО!

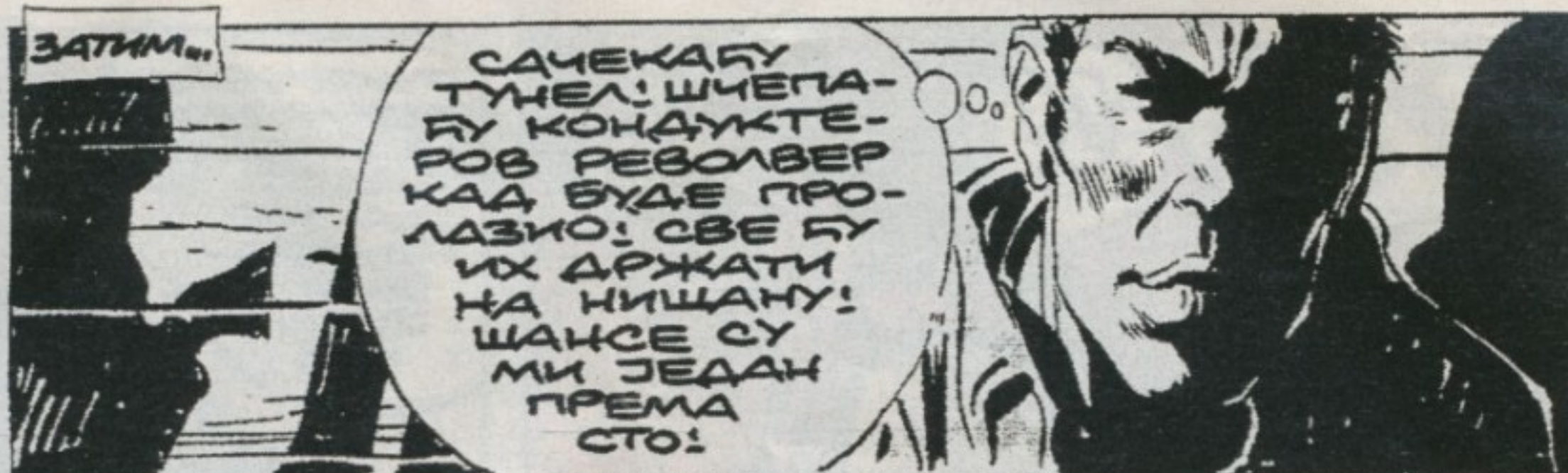
ОХ...

НЕ БРИНИ,
ДУШО! ЖА-
ЛИГУ СЕ
КОМПАНИ-
ЈИ!

УЛОЖИГУ
ОШТРУ
ЖАЛБУ!

ЗАТИМ...

САЧЕКАЈУ
ТУНЕЛ! ШЧЕПА-
ГУ КОНДУКТЕ-
РОВ РЕВОЛВЕР
КАД БУДЕ ПРО-
ЛАЗИО! СВЕ ГУ
ИХ ДРЖАТИ
НА НИШАНУ!
ШАНСЕ СУ
МИ ЈЕДАН
ПРЕМА
СТО!

А
ТАДА...

ЕНО
ТУНЕЛА!
ДУНИ У
ПИШТАЉ-
КУ ДА
УПАДЕ
СВЕЛО
У ВАГО-
НИМА...

ЧАРЛИ-
ЈЕВ
ЗНАК!
ПРИПРЕ-
МИ СЕ
ЗА ПАЉ-
БУ!

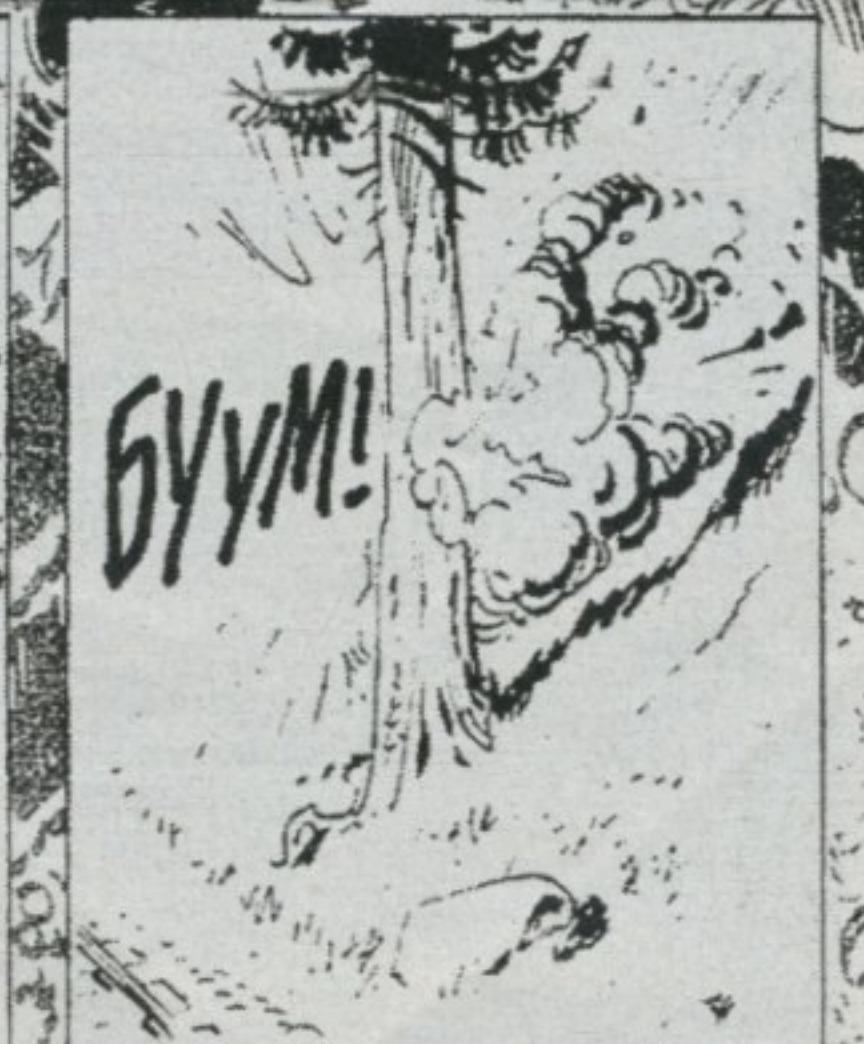
ЗНАЧИ
И ДА ЈЕ
ЛЕНДСКИ
СПРЕМАН
ЗА АКЦИ-
ЈУ!

БУМ!
ХА!
БУМ!

И ЗАИСТА...

БУУМ!

ДО-
БАР
ПО-
САО!

НАЗАД
НА МЕ-
СТА! ЈОШ
НИЈЕ СВЕ
ГОТО-
ВО!

ЛАНД-
СКИ
ЈЕ ЛУД,
АЛИ ЗНА
КАКО
СЕ ПОД-
МЕБЕ
ЕКСП-
ЛОЗИВ!

С ДРУГЕ СТРАНЕ ПЛАНИНЕ ВОЗ НАПУШТА ТУНЕЛ... МАШИНОВОЂЕ И НЕ САЈУТЕ ДА ИМ ЈЕДАН ВАГОН НЕДОСТАЈЕ...

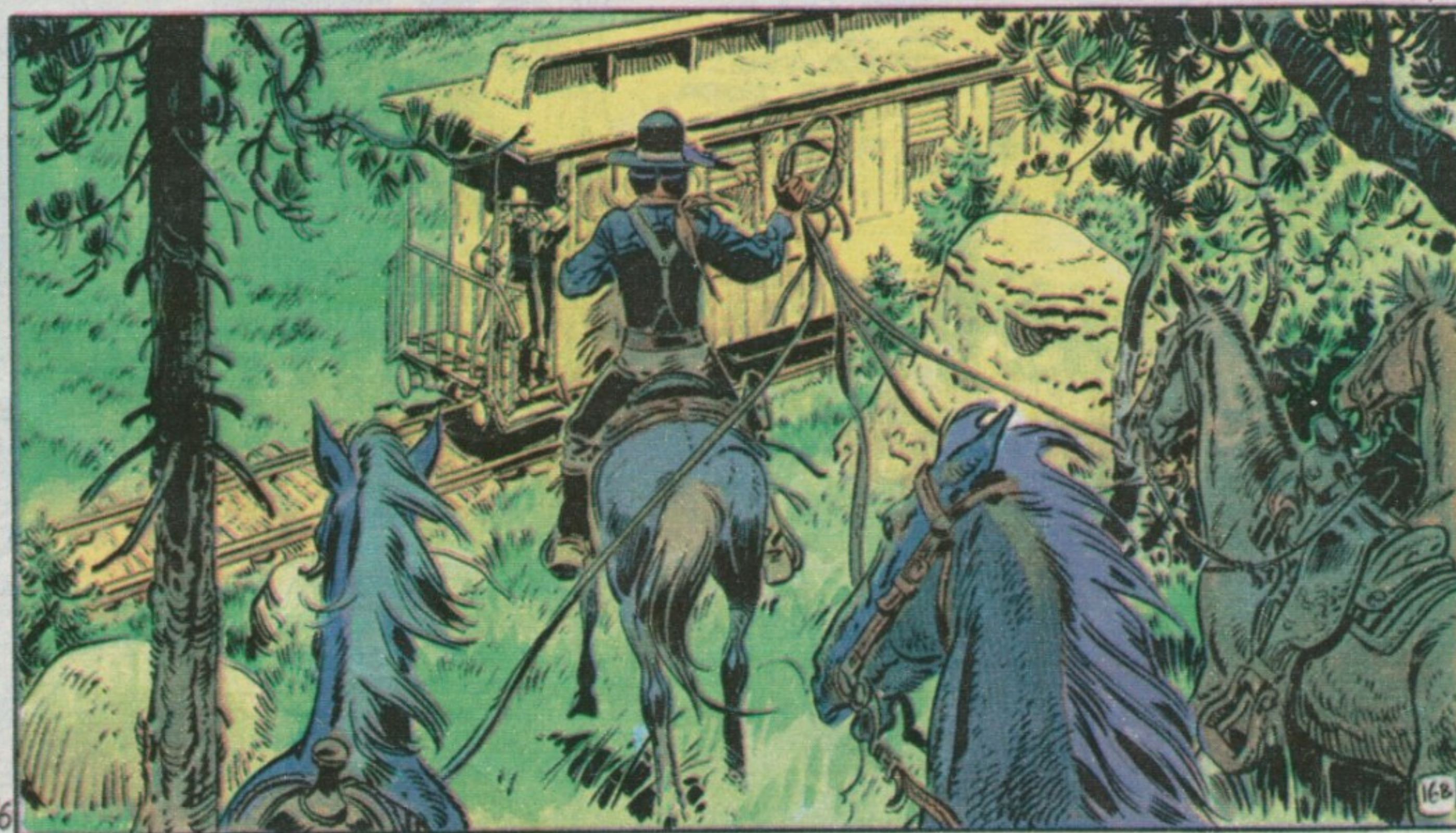

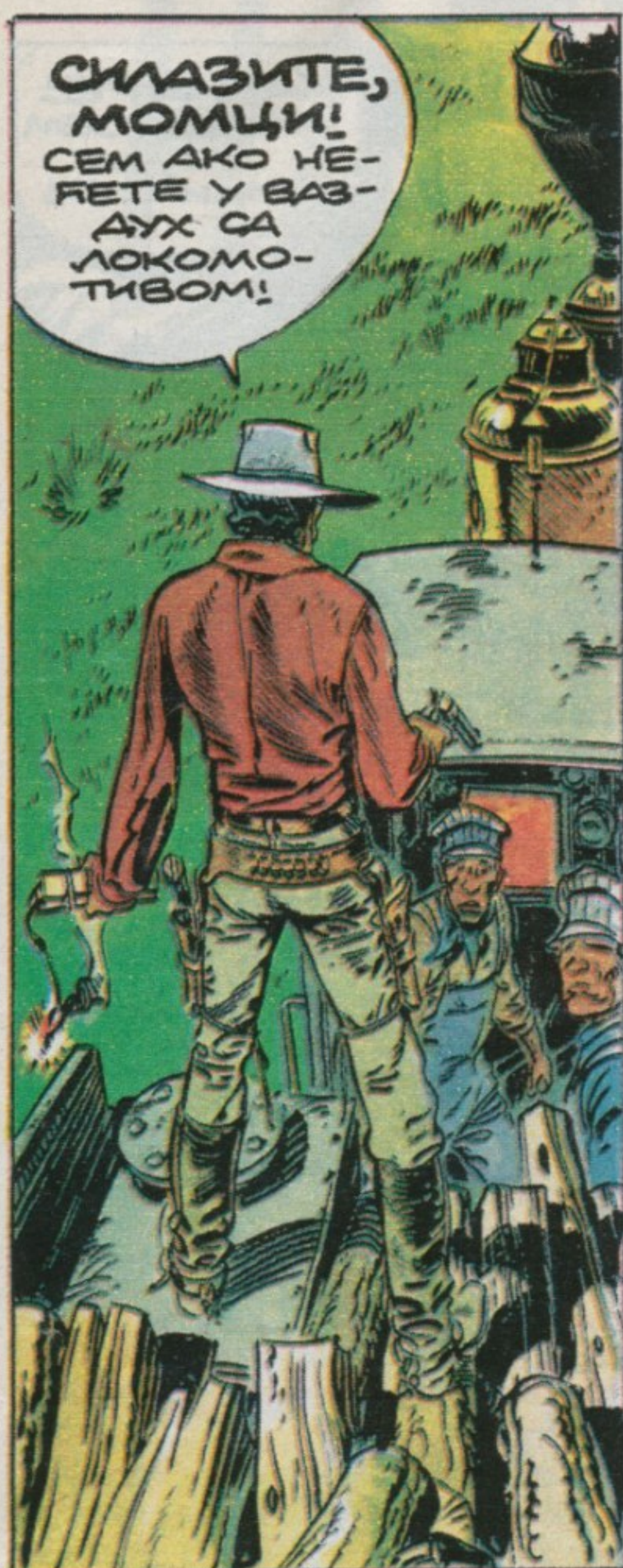

АВАДЕСЕТАК КИЛОМЕТРА
ДАЉЕ...

У ВОЗУ...

СМАЗИТЕ,
МОМЦИ!
СЕМ АКО НЕ-
РЕТЕ У ВАЗ-
ДУХ СА
ЛОКОМО-
ТИВОМ!

БРЗО!
ЕКС-
ПЛОДИ-
РАБЕ!

БУУМ!

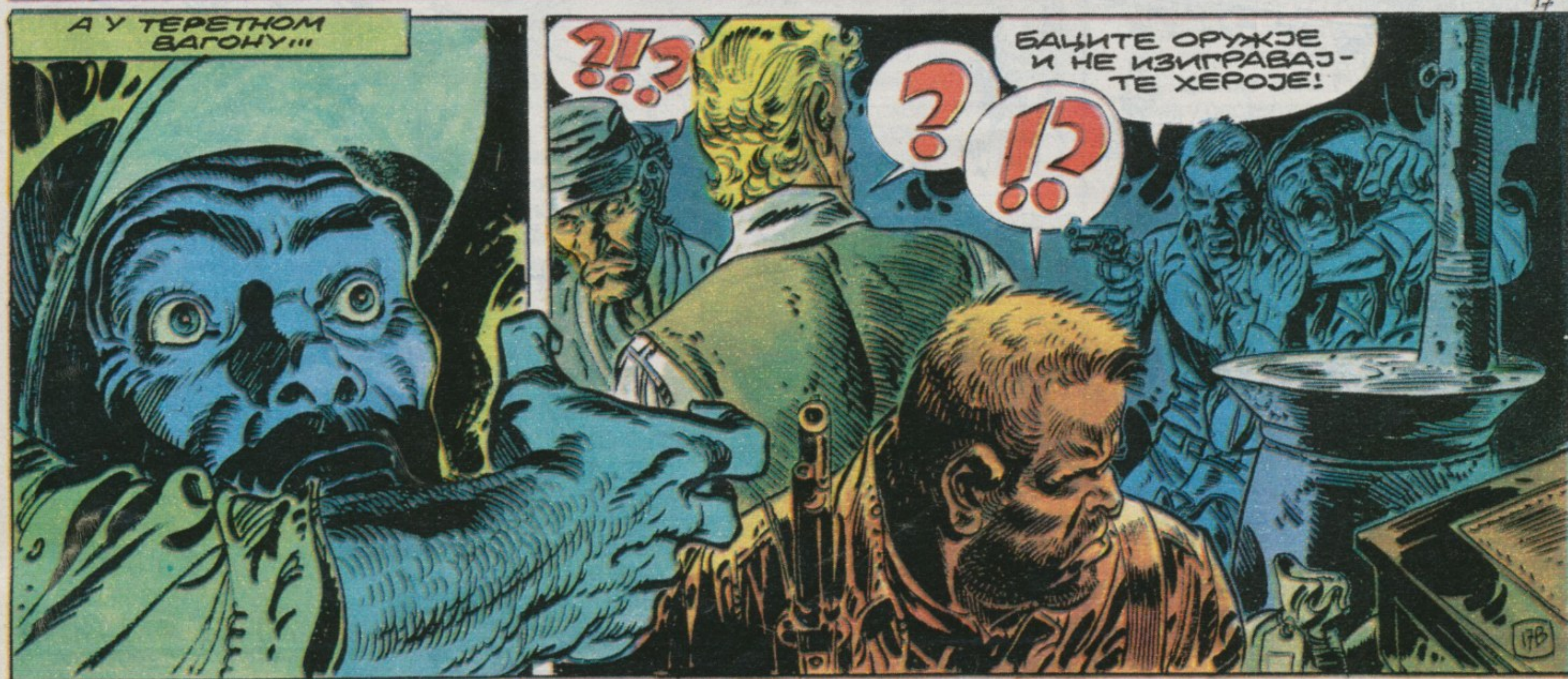
ДА!
НЕГЕ ТАКО
БРЗО
СТИГН ДО
СЛЕДЕЋЕ
СТАНИЦЕ!

ИЛИ
ДО ТЕ-
РЕТНОГ
ВАГО-
НА!

ХЕЈ,
ВИ ТАМО!
ЗА ДЕСЕТ
СЕКУНДИ
СВИ ЛЕТИ-
ТЕ У
ВАЗДУХ!

САМО
НАПРЕД,
БАРАБО!
НОВЧАНИ-
ЦЕ ЋЕ ИЗГО-
РЕТИ ЗА-
ЈЕДНО С
НАМА!

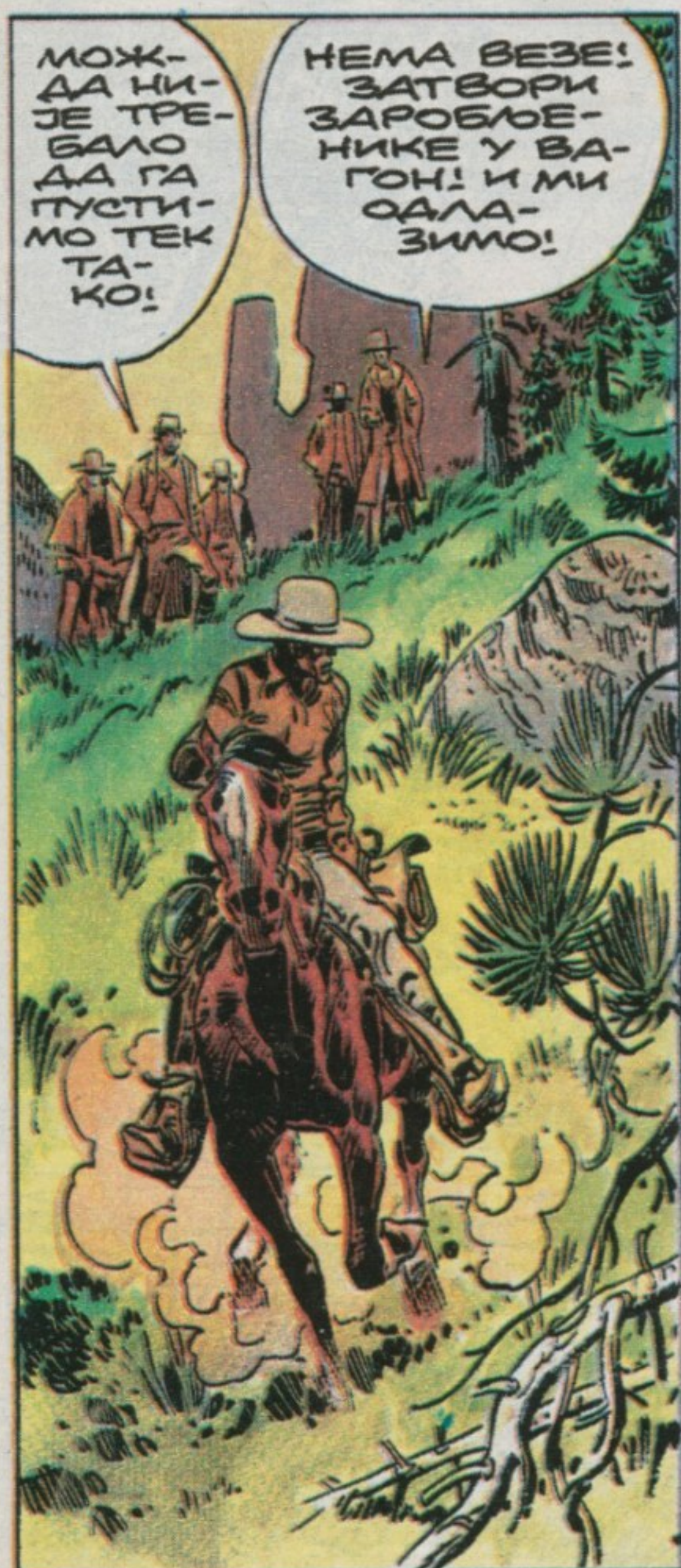
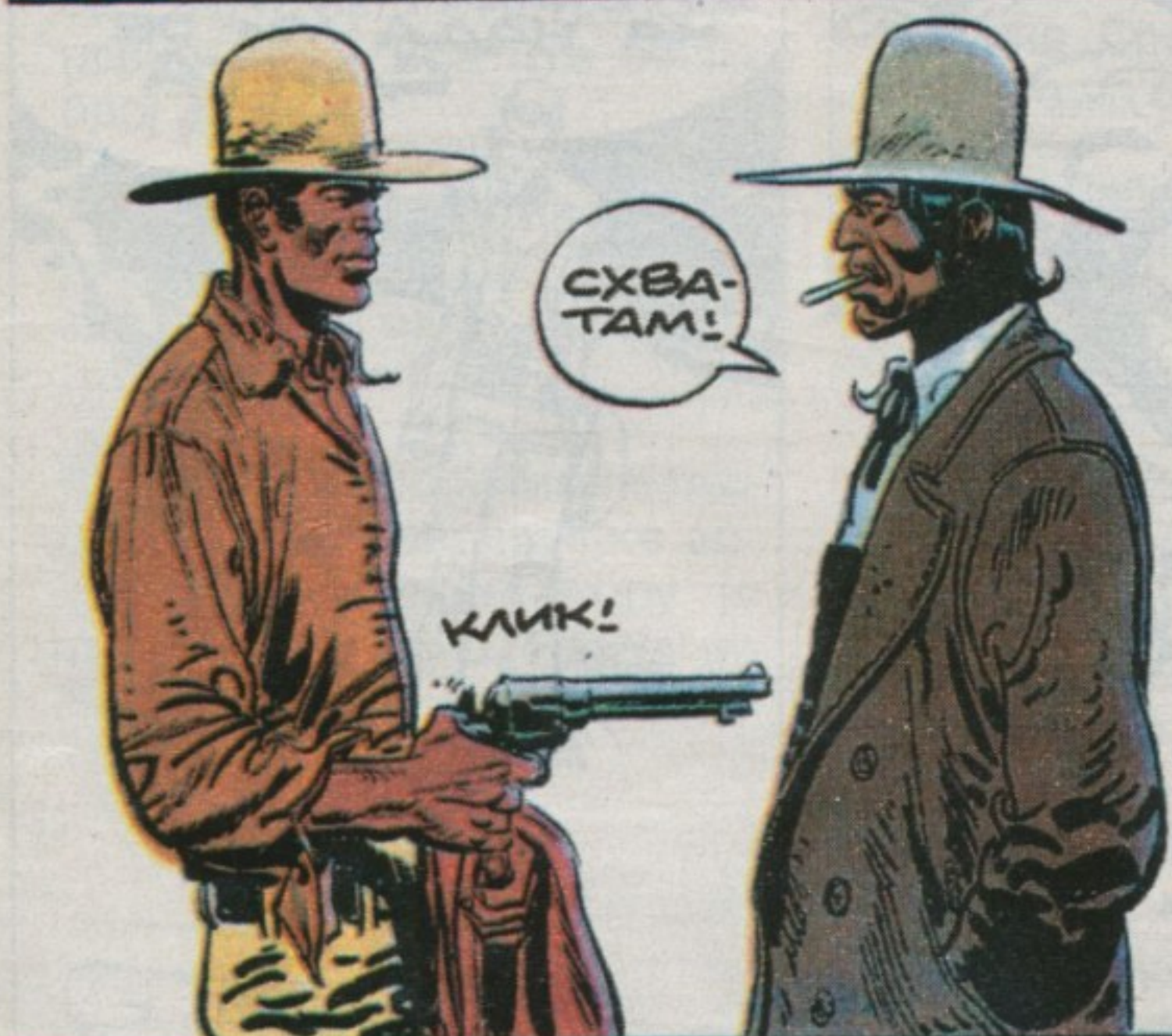
А У ТЕРЕТНОМ
ВАГОНУ!!!

?!?!

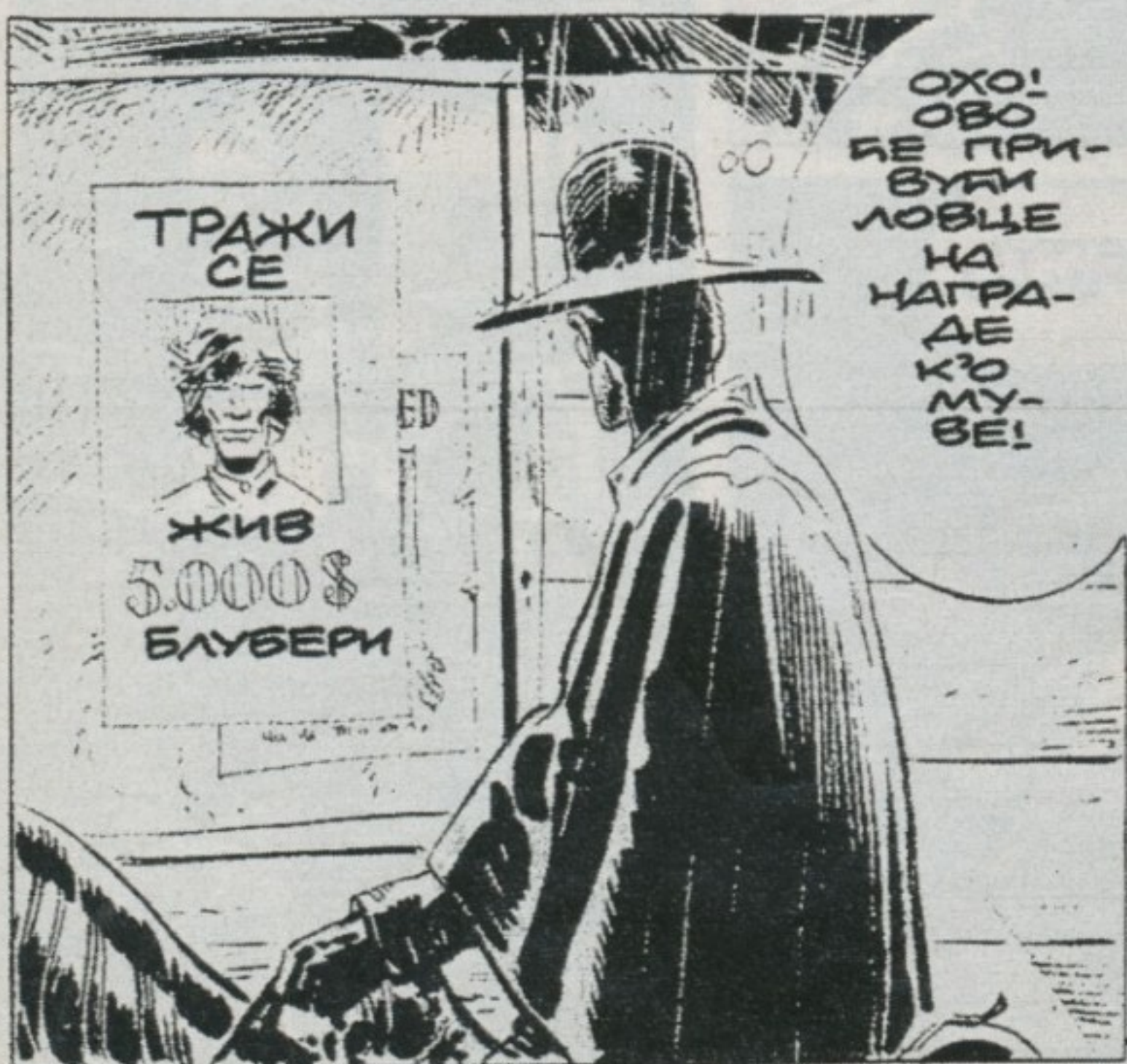
?!?
!?

БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ
И НЕ ИЗИГРАВАЈ-
ТЕ ХЕРОЈЕ!

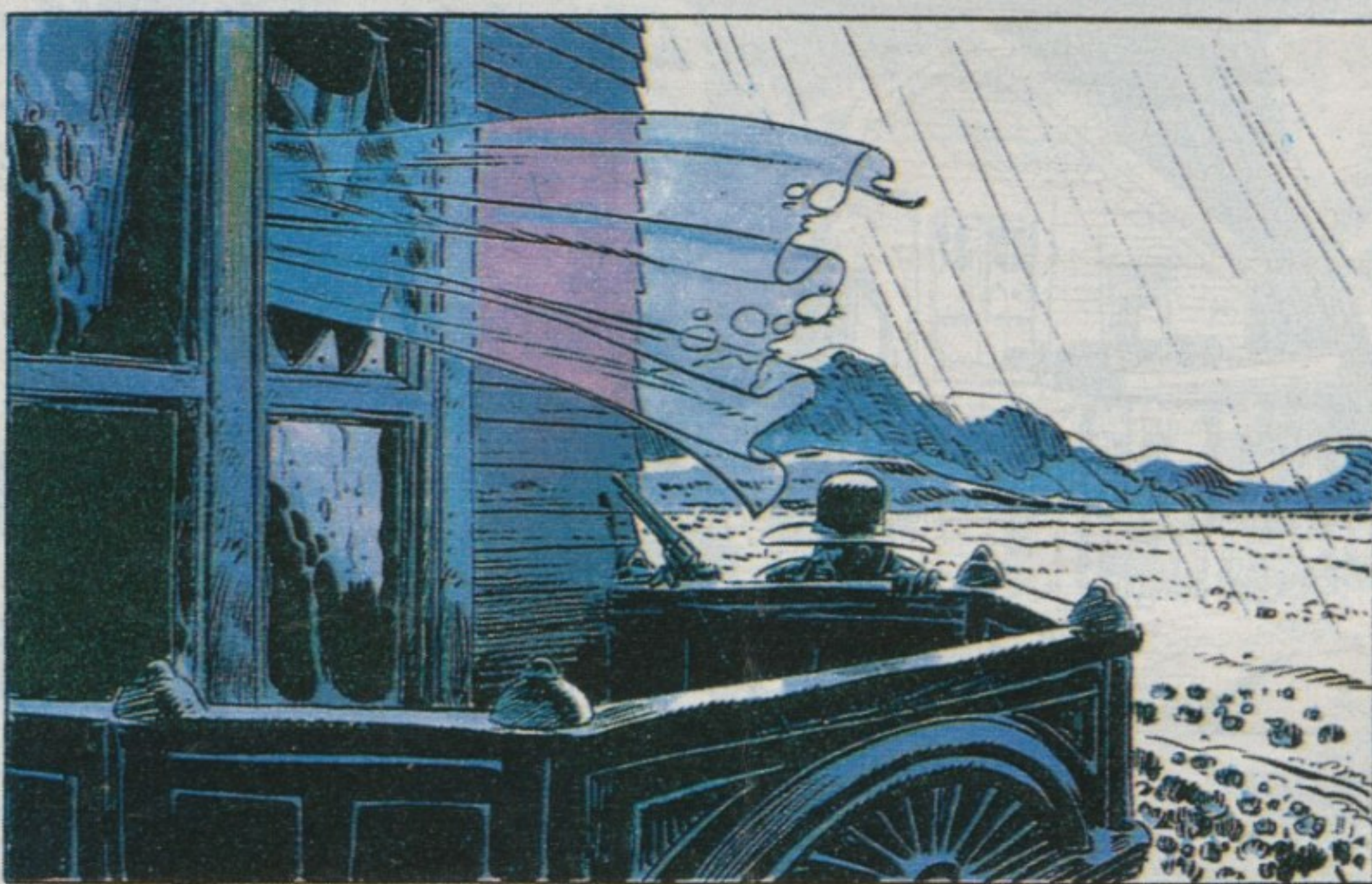
ПУ-
СТО ЈЕ...
КАКВА
РУПЧАГА!
ПИТАМ
СЕ ЗА-
ШТО?

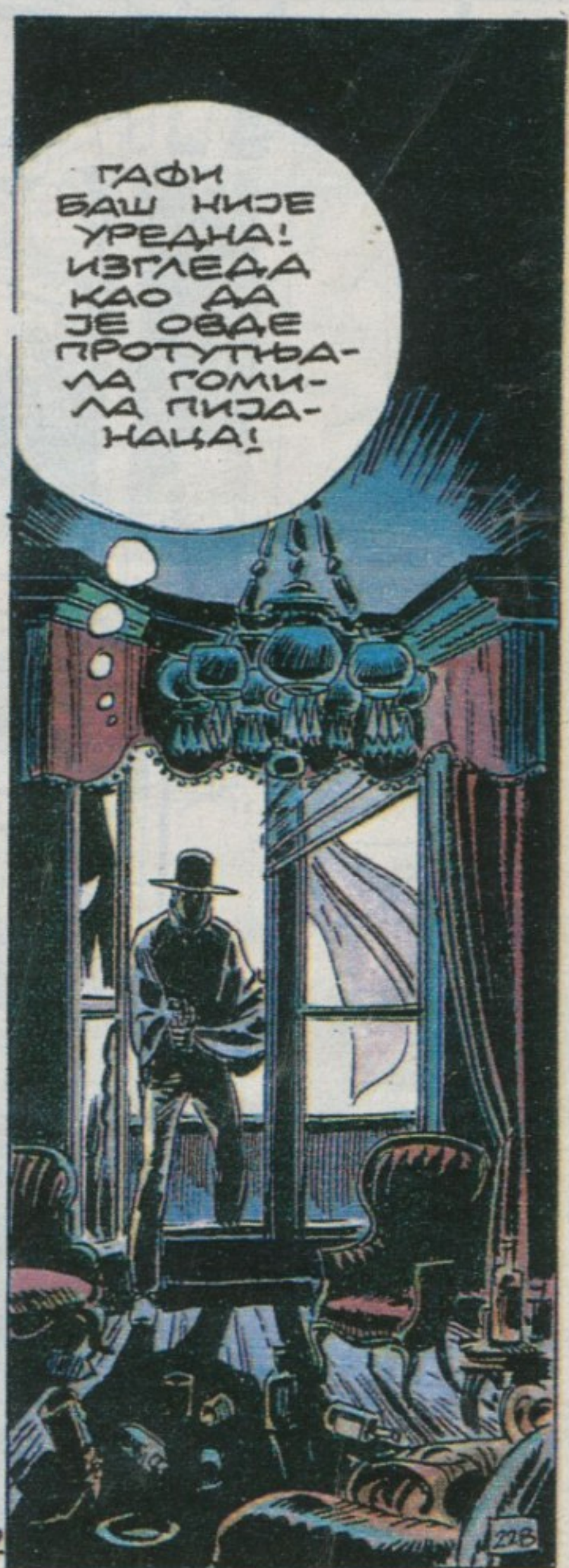
СВЕ ЈЕ
ЗАТВОРЕ-
НО! ГАФИ
ИМА СУВИ-
ШЕ СМИСЛА
ЗА БИСНИС,
А ДА НЕ
ИСКОРИ-
СТИ ТОЛИ-
КЕ РУ-
ДАРЕ
У ГРА-
ДУ!

ВИДИ СЕ
СВЕТЛОСТ
НА ГОРЊЕМ
ПРОЗОРУ!
ОТВОРЕН ЈЕ!
ПОПЕАУ СЕ
И ДОВИГУ
ОДГОВОР!

НАПУ-
ШТЕНО!

ГАФИ
БАШ НИЈЕ
УРЕДНА!
ИЗГЛЕДА
КАО ДА
ЈЕ ОВДЕ
ПРОТУЋА-
ЛА ГОМИ-
ЛА ПИД-
НАЦА!

ХИТ ХИТ ХИТ ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

– Једно време нашег гитаристу Џоа Перија и мене новинари су звали „Отровани близанци“. Међутим, већ десет година ни чашу пива нисам попио. И нећу.

Стивен Тајлер („Aerosmith“)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ МАМА

She used to be my only enemy
and never let me free
catching me in the places
that I knew I shouldn't be
every other day I crossed the line
I didn't mean to be so bad
I never thought you would
become the friend I never had
back then I didn't know why,
why you were misunderstood
so now I see through your eyes,
all that you did was love
mama I love you, mama I care
mama I love you, mama my friend
I didn't want to hear it then
but I'm not ashamed to say it now
every little thing you said and did
was right for me

I had a lot of time to think
about the way I used to be
never had a sense of my responsibility
but now I'm sure I know why
you were misunderstood
so now I see through your eyes,
all I can give you is love
mama I love you, mama I care
a love that's true, it's s guaranteed
mama I love you, loving me and guiding me

Некада је она била мој једини непријатељ
и никада ме није остављала на миру
ловила ме на местима на којима сам
знала да не смем да будем,
а линију забране стално сам прелазила
ипак, никада нисам желела да будем тако лоша
и нисам помислила да ћеш ти постати
пријатељ каквог никада нисам стекла
када се вратим у то време, не схватам зашто,
зашто те никада нисам разумела
сада на све гледам твојим очима
и све што си чинила било је из љубави
мама, волим те, мама, бринем за тебе
мама, волим те, мама, мој пријатељ
тада нисам желела да слушам
али не стидим се да то кажем сада
свака, и најмања ствар коју си рекла или учинила
била је добра по мене
имала сам довољно времена да размислим
о свом понашању,
никада нисам имала осећај одговорности
али сада знам зашто те нисам разумела
јер сада гледам твојим очима,
све што могу да ти пружим је љубав
мама, волим те, мама, бринем за тебе
та љубав је права и сигурна
мама, волим те
а ти ме волиш и водиш даље

■ Текст и музика: „Spice Girls“. ■ Изводе: „Spice Girls“ ■

2X НАЈ, НАЈ...

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ, No. 25
(31. 5 – 7. 6. 1997) субота 21-22, Радио
Политика
105,2 & 91,4 MHz FM STEREO
Уредници: Давид Вартабедијан и
Ненад Мандић
Тонски реализатор: Зоран Иветић
Водитељ: Н. Мандић

1. (5) 5 О.П.О. – Саша Ајданов
2. (1) 7 НОВЕМБАР – Тако млад и тако
чиист
3. (4) 6 16-8-23 – Таутологија
4. (5) 3 ИНСТАНТ КАРМА – Чудни Дани
5. (3) 5 ГОБЛИНИ – Боље Соко У Руци
Неро Гуска У Кревету
5. (8) 2 DARKWOOD DUB – Антена
6. (2) 7 КОНТРАБАНДА – Мађионичар
7. (2) 4 STRAIGHT JACKIN
– Jahrastafaraj
7. (–) 1 ORTODOX CELTS – Drinking
Song
8. (9) 3 ДЕЈАН ЦУКИЋ – Дуго Путовање
Возом
9. (–) 1 ФАМИЛИЈА – Параноја
10. (6) 8 КРИСТАЛИ – Таласи
10. (11) 2 POP CYCLE – Вилењаци
11. (7) 9 DEL ARNO BAND – Верујем
12. (–) 1 VOODOO POPEYE – Карантин

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА
РАДИО ПОЛИТИКЕ (31. 5. – 7. 6. 97.)
субота 19-21
Уредник: Никола Таминџић

- 1 (1) 5 DAFT PUNK – Around The World
- 2 (3) 3 GEORGE MICHAEL – Star People '97
- 3 (4) 6 LUSCIOUS JACKSON – Naked
Eve
- 4 (5) 4 TONY TONI TONE Featuring DJ
QUIK – Let's Get Down
- 5 (2) 4 CARDIGANS – Lovefool
- 6 (15) 4 NICK CAVE – (Are You) The One
I've Been Waiting For?
- 7 (8) 4 BLACKSTREET – Don't Leave Me
- 8 (16) 2 PREFAB SPROUT – A Prisoner
Of The Past
- 9 (9) 7 CHEMICAL BROTHERS – Black
Rockin' Beats
- 10 (9) 5 SINEAD O'CONNOR – This Is To
Mother You
- 11 (19) 3 BECK – Sissyneck
- 12 (–) 1 SARAH BRIGHTMAN & ANDREA
BOCCELLI – Con Te Partiro
- 13 (13) 6 N-TRACE – D.I.S.C.O.
- 13 (6) 6 REPUBLICA – Drop Dead
Gorgeous
- 14 (20) 2 BRAND NEW HEAVIES
– Sometimes
- 15 (10) 9 U2 – Staring At The Sun
- 16 (24) 2 BEAUTIFUL SOUTH – Blackbird
On The Wire
- 17 (14) 7 ETERNAL – Don't You Love Me?
- 18 (22) 9 DEPECHE MODE – It's No Good
- 19 (23) 3 COOLIO – The Winner
- 20 (29) 2 PAVEMENT – Shady Lane
- 21 (11) 8 BLUEBOY – Remember Me
- 22 (–) 1 WARREN G – Smokin' Me Out
- 23 (18) 7 WET WET WET – If I Never See
You Again
- 24 (12) 5 TRICKY – Makes Me Wanna Die
- 25 (25) 8 FAITHLESS – Reverence
- 26 (7) 4 PRIMAL SCREAM – Kowalski
- 27 (–) 1 SUZANNE VEGA – Birthday
- 28 (27) 3 BUSTA RHYMES – Do My
Thing
- 29 (–) 1 INXS – Everything
- 30 (26) 6 MONACO – What Do You Want
From Me?

Преживели из Легије изгубљених

ВЕЛИКИ СКОК

Дошао је најзад дан због кога смо месеце провели на тешкој обуци. Претходне ноћи — а био је 13. август 1943 — на Сицилију је спуштен 505. падобрански пук. Говорило се да су успели. Затим, да су готово потпуно уништени. И, најзад, да је половина њих оборена заједно са авионима или за време скока. Дошао је ред на моју јединицу, амерички 504. падобрански пук требало је да искочи као појачање.

Тетурајући под теретом опреме, у раним поподневним часовима јурили смо путем до аеродрома остављајући непријатну пустињу начичкану кактусима. Како нам се у тим часовима пустиња чинила тиха и спокојна! Кактуси су били у цвату. Сада када је већини било одређено да је никада више не виде, гола и прашњава личила је на цветна поља Вирџиније.

На аеродрому нам се следила крв у жилама када смо угледали стотину здепастих „Ц-47”. Сложили смо оружје под крила, а опрему растурили по песку.

Падобрани су нас чекали лепо сложени у гомиле. Сваки од нас изабрао је по два брижљиво их прегледајући. Пошто смо знали шта нам обећава ноћ, било нам је стало да се они отворе без тешкоћа.

Објаснили су нам затим циљ нашег задатка и пустили да последњи пут прегледамо пушке. После тога добили смо вечеру: ћуреће месо, салату и сладолед. Сетио сам се познате изреке: „Осуђени су слатко појели свој последњи оброк”.

Групни уздах

Гледао сам како се око мене склапају очи, лица бледе, вилице стискају. Било нам је јасно да смо порушили све мостове за собом. Сваки се на свој начин мирио са судбином. Касеј је ћутао, али су му

светле очи блистале. Орсоново широко лице грчило се као у боловима. Само је Франкелштајн изгледао миран. Због суморних лица која су га окруживала питао је, смешкајући се, да ли влада жалост у јединици. Ирац О’Конел везивао је свилену мараму око врата. То је чинио пред сваки скок.

Дим од цигарета и лула дизао се у пустињски ваздух. Ларкин је бацио пикавац и рекао заједљиво:

— Увек причате како сте чврсти, неосетљиви. Е, сад је дошао час да то докажете!

Бенсон га је згромио погледом, загладио накомтрешене бркове и поново утонуо у обамрлост.

Стигло је наређење да се спремамо за укрцавање у авионе. Људи су углас уздахнули: пола од олакшања, пола од очајања. Закопчали смо главне падобране на леђима, гуртне су се прибиле око бутина и груди, затим смо притегли резервне падобране...

— Много среће, стари — рекао ми је Толенд. — Довиђења на Сицилији! Укрцавајте се по реду скакања. Знате шта треба да радите. И радите брзо кад будем издао наређење. Искачете у 22.43 ч на зелени сигнал. Јасно? Добро, седите сви. Пушићете после узлетања.

Елисе су дигле облаке прашине. Таласи врелог ваздуха нахрупише у авион који иде према узлетишту, док грмљавина мотора постаје све јача. Авион рула, добија брзину, пустиња промиче на округлим прозорчићима авиона... Летимо!

Напред на Сицилију!

Грабимо увис и кружимо. Доле, на аеродрому, сваких неколико секунди узлеће по један „Ц-47”. Све већи број авиона нам се придружује. Рекао би човек да се то птице окупљају пре поласка у сеобу.

„На Сицилију смо стизали с неба. Наш пут је осветљавала ватра противваздушне одбране. Спуштали смо се у гротло самог пакла”, забележио је Рос Картер, припадник 504. падобранског пука америчке 82. дивизије...

Жмиркање црвене светиљке

Кроз прозорчић посматрам како се авиони групишу и образују огромну ваздушну флоту која се усмерава према Средоземном мору. За један сат заћи ће Сунце. Још можемо да посматрамо арапска насеља која промичу испод нас. Онда видимо савезничке аеродроме начичкане „спитфајерима” и „велингтонима”, камионима и циповима. Стиснут је обруч око Хитлерове Европе.

Убрзо сам приметио бели песак обале, а затим се Африка изгубила у Сунцу које је залазило. Вода је постала тамна. Људи су отворили кутије са цигаретама. Дим се пео у финим облацима, ковитлао се и нестајао код врата.

Ћутали смо у ишчекивању наредбе за скок, највећи скок дотад. Били смо тек на половини дугог пута а без карата за повратак. До скока је остало сат и четврт. Кроз отворена врата гледао сам како елиса урлајући шибом беличасте праменове које је моја машта насељавала душама оборених пилота.

У том тренутку упалила се

мала црвена светиљка изнад врата. Истог часа са звучника је закрчао пискави глас поручника Толенда, вође наше падобранске јединице:

— Устаните и вежите се!

Тетурајући под теретом два падобрана и тешке борбене опреме, причврстили смо за сајлу уже за активирање падобрана. Глас је поново закрчао:

— Да ли су сви спремни?

Последњи, који је био најдаље од изласка, викнуо је:

— Четрнаести, спреман!

Затим се јавио тринаести, дванаести...

Толенд је требало да искочи први, ја други. Када сам викнуо: — Други, спреман! — он је само климнуо главом и својим незаборавним крештавим гласом дрекнуо:

— Добро, искачемо кад се упали зелена светиљка. И гледајте да то буде брзо!

Авиони као зажарени крстови

Толенд се држао за две ручке на вратима, главе и рамена над безданом, трудећи се да види копно. Ја сам мотрио када ће се упалити зелена светиљка јер сам био други и требало је да гурнем официра на дати сигнал. Чекали смо а колена су нам клецала под теретом, срце ударало, нерви били затегнути као виолинска жица, дух неприступачан за сваку онеспокојавајућу мисао.

Под нама је море ваљало своје тамне таласе. Изненада смо надлетели један брод. Осетио сам наклоност према људима који су се налазили доле и били спремни да нам помогну у борби. А затим, без икаквог упозорења, дуге пламене бразде почеле су да парају небо свуда око нас. Пријатељи или непријатељи, тек — одоздо се пуцало на нас! Пожелео сам да гурнем Толенда кроз врата и да искочим у понор пре него што нам се авион претвори у пламени ковчег. Још сам оклевао кад ме је друг иза мунуо у ребра.

Зелена светиљка!

Избацио сам поручника и зачас је оквир врата био преда мном, слободан. Испружио сам згрчене мишиће, одбацио се и полетео одузета даха. Неколико бескрајно дугих минута стрепео сам, а онда се падобран отворио и зауставио, као да га је нека циновска рука шчепала и одбацила према небу.

Изнад мене је велики транспортни авион лебдео као огромни слепи миш сипајући ватру из издувних цеви. Падобрани су се отварали један за другим. На левој страни био је пун Месец. Чинило ми се да сам на његовој висини и да се он смеје задовољан што је 380.000 километара далеко од пакла у који сам падао.

Зрна противавионске одбране шарала су месечину малим облацима дима. Неколико наших авиона сурвало се попут огромних зажарених крстова. Други су се заустав-

љали као птице погођене у лету, савијали се и падали као каменови. Неки су експлодирали у ваздуху.

Велики Роџер

Путање светлећих метака парале су ноћ, али сада даље од мене. Испружио сам ноге и земља ми је ишла у сусрет, још нејасна и неодређених облика. Погледао сам преко резервног падобрана, који ми се био попео под браду, и угледао растиње... Неколико секунди касније додирнуо сам земљу.

Нашао сам се у једном виноград. Остао сам непомичан, упетљан у падобран и борбену опрему. Чинило ми се да ће ми немачки пешаци сваког тренутка скочити за врат. Подигао сам пушку и усправио се. На петнаест метара од мене, преко једног каменог зида, груну према

небу сноп црвених светлећих метака.

Био сам неискусан и за тренутак нисам мислио на то да су меци које сам видео црвени, док су немачки били сребрнасти. С бомбом у руци допузао сам до зида. Тог тренутка топ је престао с паљбом и ја сам чуо речи:

— Па лепо! Показаћемо тим швапским гадовима.

Тада се појавио велики Роџер. Ишао је кроз виноград берући успут грожђе, плуцкајући семенке, мирно као да у родној Алабами једе кришку лубенице.

— Јеси ли видео, Рос? — обратио ми се широким осмехом. — Могло се десити да нам код куће дају помен а да ми и не знамо шта нас је снашло. Оборе те а ниси у стању ни да му одговориш...

У зору смо видели да су падобранци мог батаљона у већини остали груписани. Међу-

тим, у једном градићу у унутрашњости Сицилије два падобранца разоружала су италијански гарнизон који, очигледно, ништа друго није ни тражио. А пошто су у оближњем подруму нашли вина у изобиљу, празновали су пуна три дана, док смо ми веровали да су пострадали.

Кад су наши тенкови ушли у поменути варош, одмах су их ухапсили мислећи да су преобучени Немци. Ипак, непријатељ је заробио наша два другара који нису стигли да се ослободе падобрана. Везали су их за стабла чемпреса, полили горивом и запалили. Нашли смо остатке њихових готово потпуно угљенисаних лешева.

То као да је био тек почетак страдања људи из мог пука, које су назвали Легија изгубљених људи. Кући се, по завршетку рата, вратило нас двадесетак. Ово је прича за покој њихових душа.

П. М.

Илустровао Брана Јовановић

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Валтер-С. Тевис

ДАЛЕКО ОД ДОМА

Први наговештај чуда чистачу је био мирис. Само по себи, и то је већ било мало чудо: мирис алги и морске воде у јутарњем ваздуху Аризоне.

Управо је био откључао главни улаз и ушао у зграду кад је осетио тај мирис.

Додуше, он је био стар човек и није баш много веровао својим чулима. Али ту није могло бити грешке – чак ни у овом граду толико далеко усред копна, колико то уопште може бити – био је то мирис океана, дубоког океана модре воде, алги и слане пене.

И зачудо – јер чистач је био стар и уморан, а било је рано јутро које се многим старцима чини мало нестварно – прво што му је мирис донео било је лагано, готово неприметно узбуђење које му је прострујало жилама, сећање на време пре педесет година кад је као дечак једном дошао у Сан Франциско, гледао бродове у заливу и први пут открио тај некако стари, прљави мирис мора. Но, то је трајало само тренутак. Узбуђење је одмах уступило место чуђењу, а затим је осетио бес иако би тешко могло да се каже на шта је старац био љут, овде, у овом пустињском граду, у свлационици великог јавног базена, рано ујутро, сећајући се своје младости и океана.

– Шта се то, дођавола, овде дешава? – рече.

Није било никог ко би то чуо, осим можда малог дечака који је стајао напољу и кроз ограду од жице гледао у базен стежући смеђу папирнату врећицу у прљавој руци. На њега се чистач није обзирао; лети је увек било дечака око базена. А дечак, ако је и чуо шта је човек рекао, није одговарао.

Чистач је прошао кроз свлационице не заустављајући се чак ни да прочита

јутарњу порцију нових бестидних порука ижврљаних зидова малих дрвених кабина. Ушао је у поплочано предворје, прескочио преко базенчића за дезинфекцију ногу и крочио на широку ивицу главног базена за пливање.

Понекад забуна није могућа. У базену је пливао кит.

И то не обичан, свакодневни кит. Било је то горостасно створење, кит китова, прави сивоплави левијатан, дугачак тридесет метара. Плави кит, сјајни стари храпави див плавог стомака обраслог шкољкама, очију замућених старошћу, мудрошћу и кратковидошћу, са смеђим алгама које су му висиле из једног угла уста, траговима кракова дивовских лигњи на глави и комадом зарђалог харпуна забијеним у неосетљиво сало на леђима. Лежао је стомаком на дну базена, а леђа су му вирила високо изнад воде; скупљене застрашујуће сиве усне деловале су мирно и задовољно. Није спавао, али је био довољно поспан да не мари за то где се налази.

А његов мирис – добри стари задах мора, мајке свих нас, устајао, опор; слани дах стварања и старости, дах света који је био и оног који ће тек доћи – омамљујући.

Чистач се није скаменио кад га ја угледао. То се догодило тренутак касније. Најпре је гласно, али потпуно уобичајеним тоном, рекао: – У базену је кит. Кит, за име бога!

Нису те речи биле упућене ником одређеном; можда сваком. А можда га је чуо дечак иако с друге стране оgrade није било одговора.

Пошто је то рекао, чистач је остао на месту на коме је и био размишљајући неколико минута. Размишљао је о много чему: шта је јео за доручак, шта му је рекла жена кад га је пробудила... Крајичком ока видео је дечака с папирнатом

врећицом и пало му је на памет, као што већ бива у таквим тренуцима, да је том дечаку, можда, шест година. Сигурно му је у тој врећици доручак. Сендвич с јајима. Банана. Или јабука. Углавном, није мислио о киту јер о киту није имало шта да се мисли. Зурио је у ту невероватну масу која се хладнокрвно одмарала, огромна глава била јој је у дубокој води испод одскочне даске, док се један крај репа једва приметно праћакао у плићку на супротном крају базена.

Кит је дисао, дубоко, кроз отвор на врху главе. И чистач је дисао полако, плитко, нетремице гледајући, упркос све јачем сунцу, у чудо од осамдесет и пет тона у базену за пливање.

Дечак је своју врећицу чврсто држао при врху. И његов је поглед био прикован за кита. Сунце се полако дизало пут неба изнад пустиње дајући леђима кита пурпуран сјај.

А онда је кит угледао чистача. Слабог вида, жмиркао је неколико тренутака према њему смешно малим оком. Онда је пажљиво савио леђа, дигао реп пет-шест метара и спустио га, наизглед зачуђујуће полако, лагано ударивши водену површину. Неколико стотина литара воде излетело је из базена, а на чистача се сручио део сасвим довољан да га, одузетог од запрепашћења, тргне и освести.

Блед као крпа нагло је одскочио бежећи пред слапом воде и гледајући претрашеним очима на све стране. Но, нигде није могло да се види било шта осим кита и дечака.

— Аха — рече он — као да је некако схватио сав заплет, као да је сазнао шта би то кит могао да ради у јавном базену, као да њему нико не

може да подвали. — Добро — рекао је чистач и киту, а затим се окренуо и одјурио.

Трчао је право у центар града, према главној улици, према банци где ће наћи председника Комисије за градске паркове, човека који би, можда, могао некако да га спасе. Трчао је у град где су ствари биле онакве какве треба да буду; трчао је брже но што је икада трчао — чак и као младић — да умакне једином чуду које ће икада у животу видети и највећем од свих овоземаљских створења...

Пошто је чистач отишао, дечак је још дуго остао зурећи у кита, лица укоченог попут маске, док му је срце ударало у оном посебном узбуђењу дивљења и љубави — дивљења према свим китовима, а љубави за тог јединог кита кога ће он, дечак од шест година у пустињској Аризони, икада видети. А онда, кад је схватио да ће ускоро доћи и

људи и да више неће имати времена да буде с китом, пажљиво је приближио папирнату врећицу лицу и отворио је, врло опрезно, једва центиметар. У врећици се нешто померио, као нека животињца која би силом хтела да изађе.

— Престани! — рече дечак.

И скакутање заиста преста. Из врећице се зачуо глас, висок и нервозан.

— Па добро — рече глас — сад је, ваљда, на реду друга жеља.

Дечак је пажљиво држао врећицу палцем и кажипрстом. Намрштио се према отвору.

— Јесте — потврдио је.

Кад се чистач вратио са још два човека, кита више није било. Ни дечака. Но, још је све мирисало на шкољке, вода је била разливена свуда око базена, а у

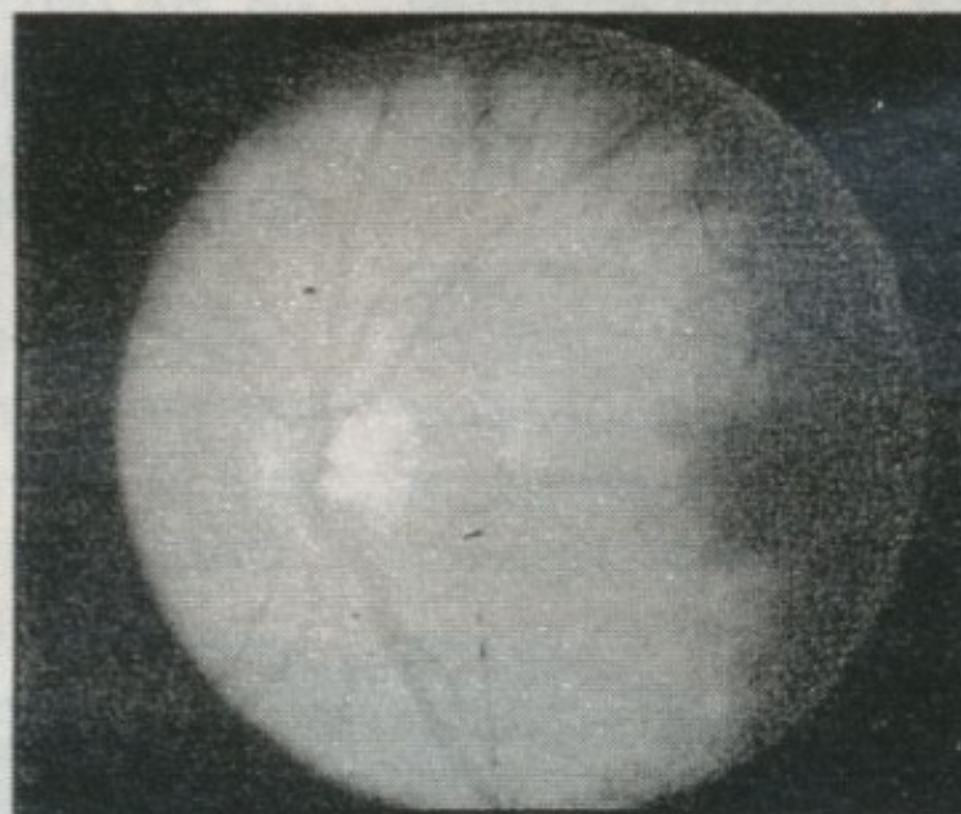
базену је неколико дугих смеђих трака морских алги бесциљно плутало у хлорисаној води, далеко од дома.

● Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997. ●

У БРКОВЕ ТЕ

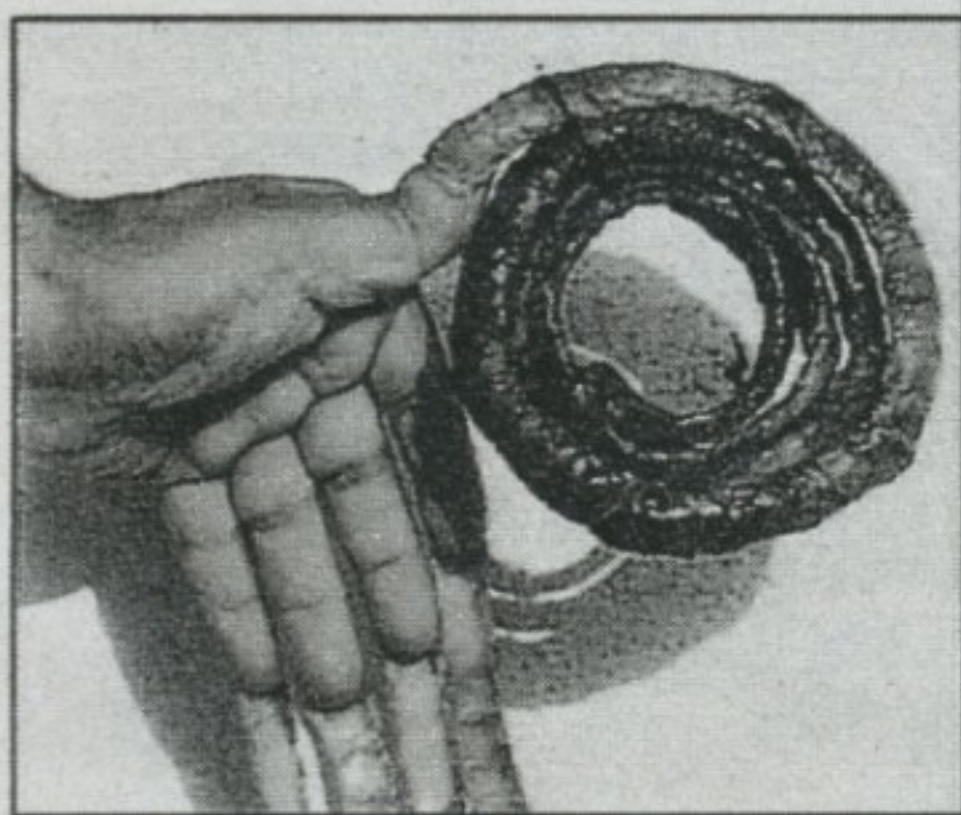
НАЈДУЖИ БРКОВИ НА СВЕТУ ИМАЛИ СУ РАСПОН 3,39 МЕТРА

Ретина покрива две трећине задњег дела очне јабучице и има штапићасте и конусне ћелије које светлост претварају у нервне сигнале који се преносе у мозак. Године 1942. Морис Пирен показао је изузетну фотоосетљивост угледавши у мрклом мраку блесак плаве светлости од 500 нанометара.

Најдужи врата истегнут помоћу постепеног стављања бакарних котура око њега има 40 центиметара. Ово зарад лепоте раде жене из племена Падаунг или Карени из Мијанмара у Бурми.

Нокти на ручним прстима расту четири пута брже од ноктију на ногама, брзином од око 0,05 центиметара недељно. Најдуже нокте на свету шета на својој левој руци Шридхар Чилал из Индије. Нокат на његовом палцу био је 1996. године дугачак 135 центиметара.

КОСА

Најдрагоценија

Књијар из Сајренсестера у Великој Британији платио је 18. фебруара 1988. године 5.575 фунти стерлинга за прамен косе чувеног енглеског вицеадмирала, победника битке код Трафалгара, Хорација Нелсона (1758–1805).

Цепање длаке

Највећи цепач длака свих времена је Британац Алфред Вест (1901–1985) који је оштрицом бријача једну једину влас људске косе по дужини исекао 17 пута добивши тако 18 струкова.

Најдужа брада

Ханс Н. Лангсет (1846–1927) из Норвешке имао је на дан своје сахране у Кенсету, америчка држава Ајова, браду дугачку 5,33 метара. Она је 1967. поклоњена Смитсоњијанском институту у граду Вашингтону.

Најдужа женска брада

„Брадата леди“ Џенис Девијери, рођена 1842. године, из Бракен Каунтија у америчкој држави Кентаки имала је 1884. године браду дугачку 36 центиметара.

Најдужи бркови

Бркови које је од 1976. године пуштао Калијан Рамџи Саин из Сундаргарта у Индији досегли су до јула 1993. распон од 3,39 метара. Десни брк мерио је 1,72, леви 1,67 метара.

ОЧИ

Хипероштровидост

Априла 1984. др Денис М. Леви из Колеца за оптометрију Универзитета у Хјустону, америчка држава Тексас, успео је да непрекидно прати релативни положај танушне јаркозелене линије у распону од 0,85 лучних секунди. Ово одговара проме-

ни положаја од 6 милиметара на растојању од 1,6 километара.

Фотоосетљивост

Радећи у Чикагу, америчка држава Илиноис, 1942. године, Морис Пирен приметио је блесак плаве светлости од 500 нанометара у потпуној помрчини, у условима када фоторецептори штапића ретине имају на располагању за апсорбовање свега 5 кванта.

ЗУБИ

Први

Први или млечни зуби обично почињу да ничу између 5. и 8. месеца живота, али деца рођена с понеким зубићем нису реткост. Шон Кини из Њубарија у Британији, рођен 10. априла 1990. с 12 зуба, јесте и реткост и светски рекордер. Беби су зуби извађени како би могла нормално да сиса. Кутњаци обично ничу од 24. месеца живота. У такозваном случају Пиндборг објављеном у Данској 1970. беба која је рођена 6 недеља пре времена имала је 8 зуба од чега 4 кутњака.

Највише зуба

Ницање такозваних трећих зуба у старости забележено је више пута. Само једном, и то у случају Лизон објављеном у Француској 1896. године, никао је и низ четвртх зуба.

Најдрагоценији зуб

Године 1816. зуб који је некада красио вилицу сера Исака Њутна (1642–1727), једног од највећих научника свих времена, продат је у Лондону, у Британији, за тада огромну своту од 730 фунти стерлинга. Купио га је један племић и дао да му се угради у прстен уместо драгог камена.

Најревноснији зубар

Монах брат Ђовани Батиста Орсениго из болнице

НАЈДЕБЉИ СТРУК

● Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за ... ●

ЉУБИМ!

„Фатебенефратели“ у Риму, Италија, био је зубни лекар и сачувао је свих 2.000.744 зуба колико је извадио током своје праксе од 1868. до 1904. године. То значи да је у просеку вадио по 185 зуба на дан.

ШАКЕ И СТОПАЛА

Најдужи нокти

Дужина свих ноктију леве шаке Шридхара Чилала из Индије, рођеног 1937. године, износила је на дан 12. марта 1996. године 587 центиметара. Нокат на палцу био му је дугачак 135 центиметара, на кажипрсту 104, на средњем прсту 112, на до-малом 119 и на малом прсту 117 центиметара. Чилал је последњи пут секао нокте 1952. године.

Највише прстију

Приликом прегледа мушке бебе септембра 1921. године у болници „Шордич“ у сиротињском лондонском кварту Ист Енду установљено је да дете има 14 ручних и 15 ножних прстију.

Синдром два ножна прста

није редак код припадника племена Вадомо у Долини Замбези, држава Зимбабве, као и у племену Каланга на истоку пустиње Калахари у држави Боцвани. Појава је наследна и проузрокује је један мутирани ген.

Највећа стопала

Искључујући случајеве болести елфантијазиса, тренутно највећа стопала на свету има Метју Мекгори,

РЕКОРДНА БРАДА ПОРАСЛА ЈЕ 5,33 МЕТРА

рођен 1973. године, из америчке државе Пенсилванија. Он носи ципеле број 26 према америчким мерама што би одговарало европском и нашем броју 74,5 када би га било у продаји.

ВРАТ И СТРУК

Најдужи врат

Жене из племена Падаунг или Карени из Мијанмара у држави Бурми од малена продужују своје вратове, лепоте ради стављањем све

Шридхар Чилал недавно је своје рекордне нокте понудио на продају по цени од 200.000 долара. Испоставило се да дугачки нокти и јесу и нису благослов. Он је у интервјуу листу „Џеда њуз“ изјавио: „Требало ми је седам година да се оженим пошто ме са оволким ноктима није хтела ниједна девојка. Најзад сам узео блиску рођаку која има зечију усну... Својим рукама не могу да радим оно што раде други мушкарци... Не спавам нормално. По цео дан имам главобољу, циркулација крви ми није како треба...”

већег броја бронзаних котурова око њих. Најдужи врат добијен на овај начин има 40 центиметара.

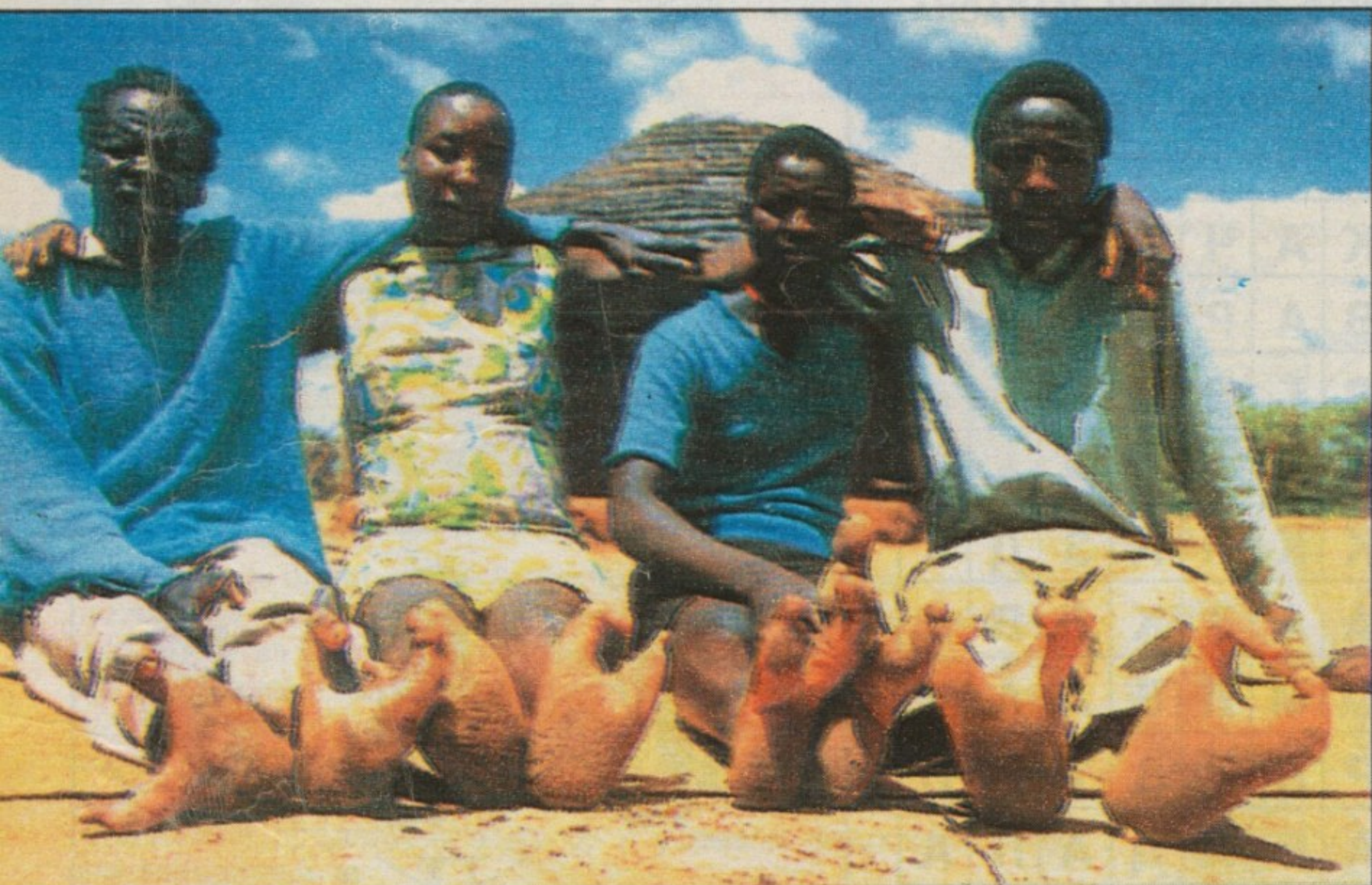
Најшири струк

Волтер Хадсон (1944–1991) из Њујорка имао је рекордни струк од 3,02 метра у обиму када је био на врхунцу телесне тежине од 545 килограма.

Најтањи струк

Етел Грејнцер (1905–1982) из Питерсбара у Британији имала је за особу нормалне висине најтањи струк на свету. Она га је са њој природних и завидних 56 центиметара стањила на 33 центиметра између 1929. и 1939. године.

Најмањи број ножних прстију имају неки припадници племена Вадомо из Зимбабвеа и племена Каланга из Боцване. Код њих је у питању наследни мутирани ген.

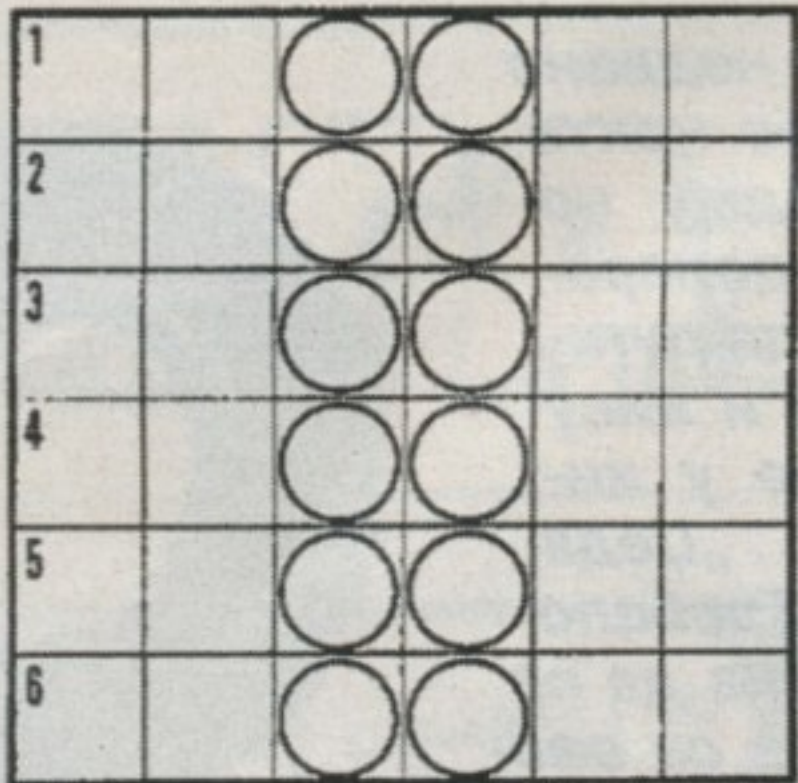

3,02 МЕТРА, НАЈТАЊИ 33 ЦЕНТИМЕТРА

Приредила:
Бојана Дожић

ИСЛАЊКА

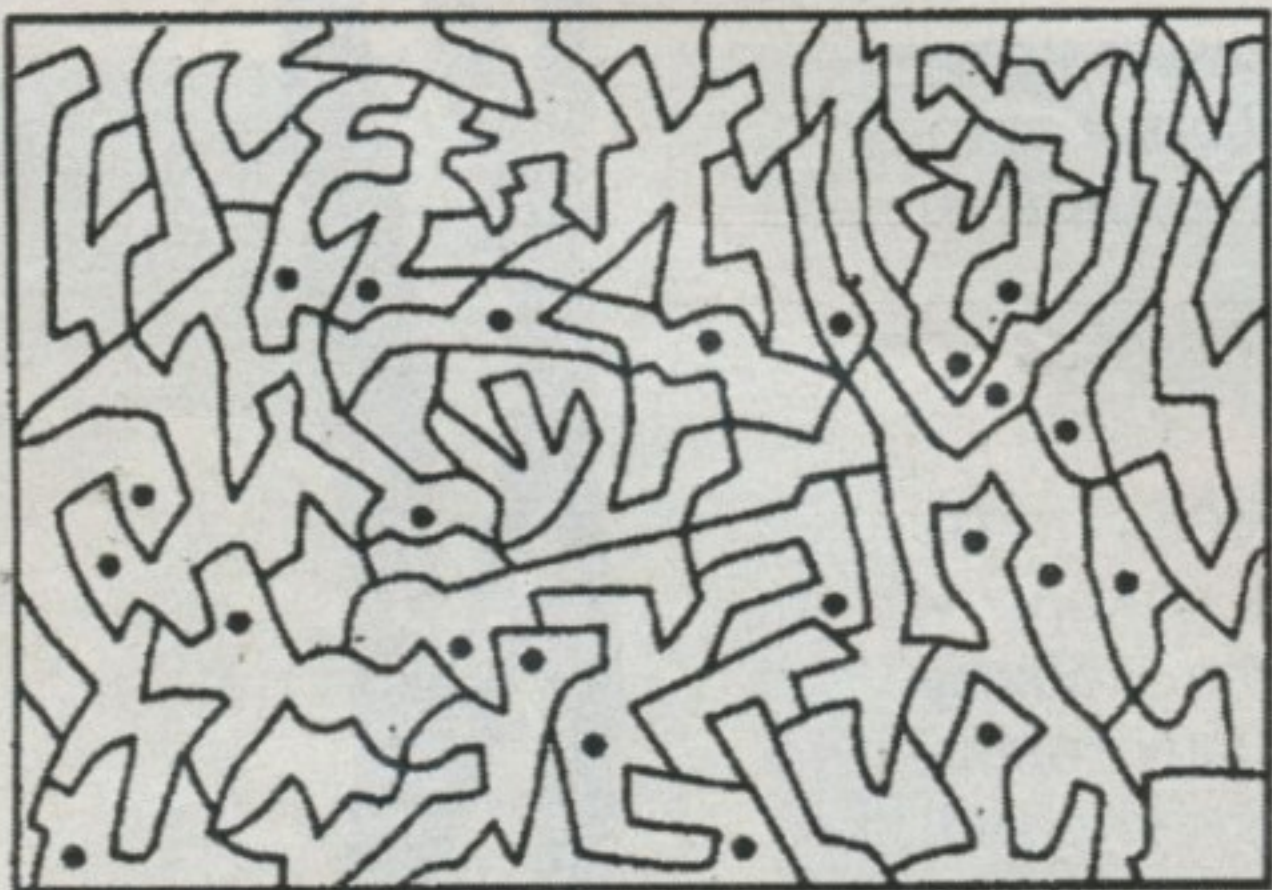
БО, БРОЛ, ГО, ЗАС, ЗИ, КАН, КРЕ, ЛАК, МЕ, РЕ, СТА, СТА, ТА, ША.

Тражене речи упишите водоравно и у означеним пољима добићете име јунака цртаног филма са слике.

1. Француски редитељ, Клод; 2. Завршни закључак, кратак садржај; 3. Главни град Колумбије; 4. Држава у САД; 5. Статив; 6. Израслина на глави петла.

ТАЈАНСТВЕНИ ЦРТЕЖ

Засенците поља с тачкама и добићете интересантан цртеж.

ОСМОСМЕРКА

Сви појмови у овој осмосмерци од самогласника имају само "А". Када их пронађете остаће вам седам слова која, читана редом, дају презиме глумца са слике, Тели ("Коџак").

АМАНДА, АНКАРА, АНТРАКС, АРМАДА, АТАКАМА, БАКАЛАР, БАЛАСТ, БАЛЧАК, БАНАНА, ВЛАШКА, ВРАБАЦ, ЗАСТАВА, ЗДРАВЉАК, ЗЛАТАР, КАМАРА, КАМАТА, КАН-КАН, КАНТАР, КВАЗАР, КРАВАТА, КРЦАЧ, ЛАКТАШ, МАДАГАСКАР, МАНДРАК, МАРАСКА, НАКАРАДА, ПРАВДА, РАМАЈАНА, САВАМАЛА, САВАНА, СВРАКА, СКАКАВАЦ, СТАРАЦ, СТРАНА, ТАМ-ТАМ, ТАНГРАМ, ТАРТАРАТ, ТАШТА, ТРАКТАТ.

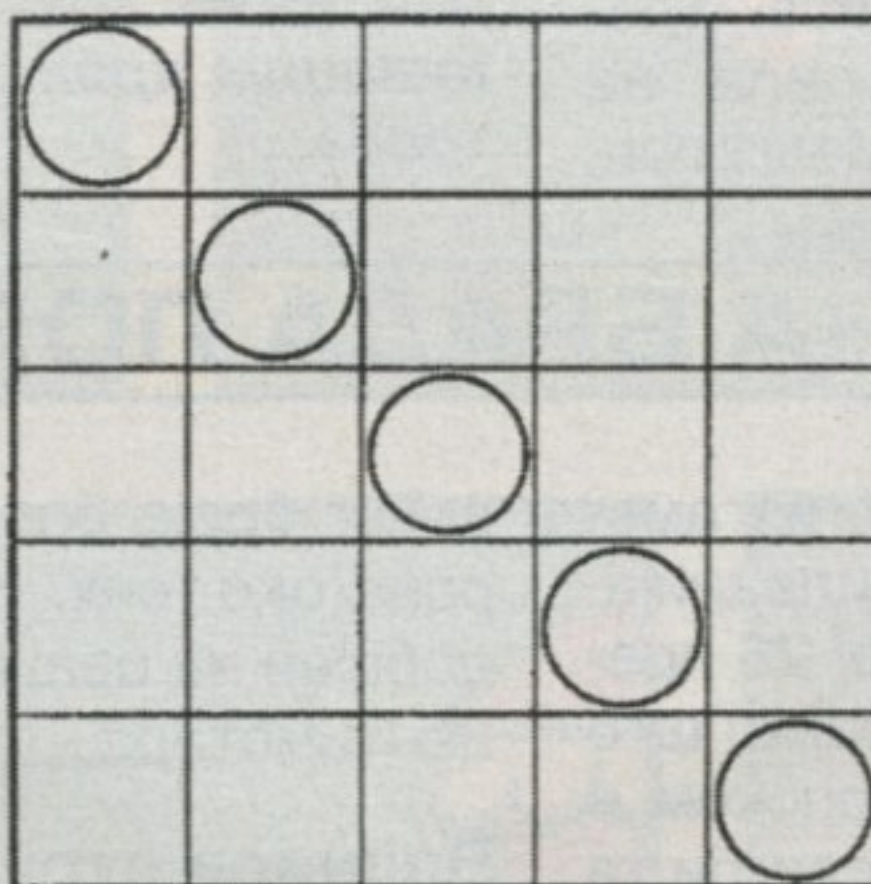
Р	А	Т	Ш	А	Т	М	А	Р	А	С	К	А	Ч	А	Ц	Р	К
А	А	С	А	Б	Д	А	К	Ш	А	Л	В	А	Р	А	М	А	К
К	С	М	А	Н	А	Н	Н	В	А	Л	С	Т	В	М	Р	В	А
С	А	В	А	М	А	Л	А	Г	Т	Т	А	А	С	Д	А	А	Н
А	В	Н	Р	Ј	Т	Н	Ч	М	Р	Ц	К	К	Н	А	З	Д	К
Г	А	А	Т	А	А	Л	А	А	А	А	А	А	А	К	Л	В	А
А	Т	А	М	А	К	Н	Н	Б	К	Р	М	М	Л	Б	А	А	Н
Д	С	Т	А	С	Р	А	А	С	Т	А	Р	А	Ц	З	Т	Р	Б
А	А	Т	А	В	А	Р	К	Н	А	К	А	Р	А	Д	А	П	А
М	З	Д	Р	А	В	Љ	А	К	Т	Т	А	Р	А	Т	Р	А	Т

ПОМИЦАЉКА

НИКА
ХИПНОС
БОРЕЈ
ХЕЛИОС
ХЛОРИДА
ОКЕАН

Имена грчких богова по-макните лево-десно тако да у две узастопне усправне колоне добијете имена грчке богиње природе и бога сунца.

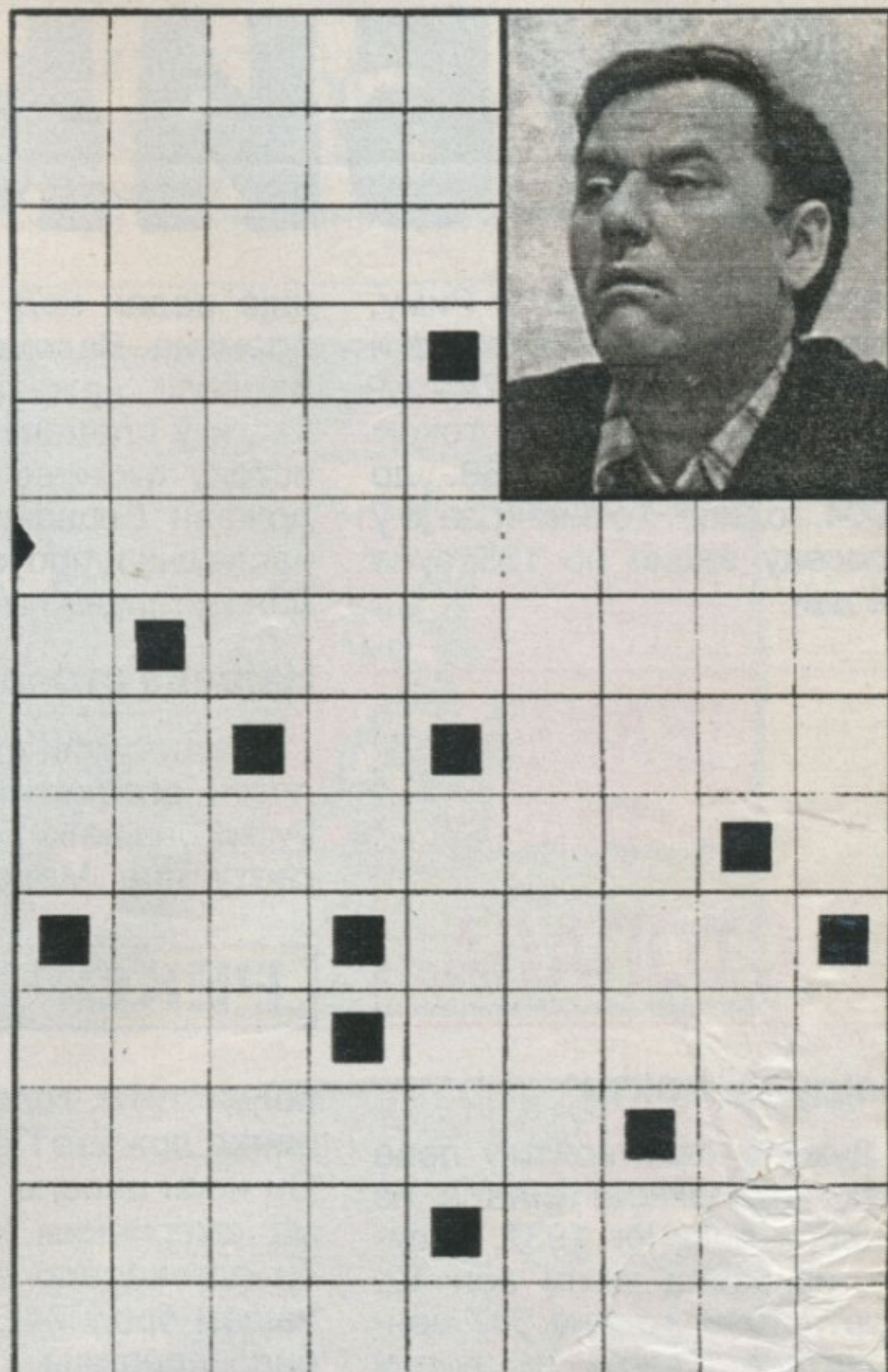
СЛАГАЉКА

АРИЉЕ, ВРАЊЕ, РАШКА, ЧАЧАК, ШАБАЦ.

Уколико ове појмове исправно сложите у означеним пољима добићете назив још једног града у Србији.

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

У смеру стрелице упишите име и презиме глумца са слике, а укрштеницу даље решавајте распоређујући речи из пописа.

АВАН АЈА, АНТЕЉ, АНТИ, АСАСИ, АТИНА, ВЕ, ДОМ, ДУКС, ЕСМЕРАЛДА, ИГРАЧКА, ИЛИРИЈА, ИРИ, КАНА, КРАКАТОСТ, ЛАЛА, ЛАРМАТИ, ЉАНО, НАСТУПАТИ, НУЛЕР, ОГРОМАН, РЕ, РЕМЕНИ, РИВАЛИ, РИО, САМ, СВЕТ, СНИМАТЕЉИ, СТРОМО, ТАМЕ, ТН, ТО, УВАРИ, УМЕСНО, УСТАВЕ, ЧЛАН.

ПАЛИНДРОМНИ РЕБУС

РЕБУС

ЗБРКА У САЛУНУ

Можете ли на овој слици пронаћи одговоре на следећа питања: 1. Које су две особе потпуно једнако одевене? 2. Друге две особе су једнако одевене, али се на одећи налазе три разлике. Које су то особе и које су разлике? 3. Који се детаљ понавља 7 пута? 4. На слици се налазе четири грешке и два анахронизма. Који су то?

Решења се налазе на страницама "Мале поште".

УКРШТЕНИЦА

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14					15						
16				17	18				19		
20		21		22				23			
		24	25				26			27	
28										29	

ВОДОРАВНО:

1. Име и презиме глумца са слике; 3. Развеселити, учинити да неко постане добре воље; 14. Главни град Бангладеша; 15. Узгајивач перади; 16. Иницијали глумице Јежине; 17. Размеран део; 19. Супротни везник; 20. Почетак свега у таоизму; 22. Име музичара Соса; 23. Радикал ароматичних једињења; 24. Житељ области око Белог Манастира; 27. 11. и 18. слово азбуке; 28. Спаљивање у крематоријуму; 29. Авенија (скр.).

УСПРАВНО:

1. Водени ток; 2. Просторија, соба; 3. Југословенски олимпијски комитет (скр.); 4. Стара рачунаљка, абакус; 5. Број (скр.); 6. Продавач у ропотарници; 7. Сабласт, утвара, авет; 8. Румунски композитор, Михаил; 9. Име сликарке Ивањицки; 10. Ранар; 11. Европска држава; 12. Позоришни посланик, Јован; 18. Град у Мађарској; 21. Обадве; 23. Име бившег боксера Русевског; 25. Иницијали глумице Мањани; 26. Прво и 17. слово азбуке.

АУТОР: МАКС	ТОНА ДИСЦИПЛ. АТЛЕТИЧАР СА СЛИКЕ	РЕДИТЕЉ РИЧАРД СОПТА ЦРВЕНОГ ГРОЖЉА	НЕОТУ- ЂИВИ ДЕО ИМЕТКА	ХРАНА ЗА ПТИЦЕ, КОНОПЉА	ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	ИНИЦ. СЛИКАРА АРАЛИЦЕ	МАЛТРЕ- ТИРАТИ	ИСТОК	АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ, РИП	ИГРАНКА, БАЛ	ОЧЕВИНА	КОЊ АРАПСКЕ ПАСМИНЕ	ДЕЛОВИ ЦВЕТА, ЛАТИЦЕ	МЕСТО КОД КАРЛОВЦА
УЛИЧИЦА	5	0	2	А	К	Т	Р	К	А	Л	В	И	Н	О
ВУЛКАН У ИНДО- НЕЗИЈИ	К	Р	А	К	А	Т	А	У	О	Т	А	Р	А	К
ОЧИШЋЕ- НО ВОДОМ	О	Р	А	Н	О	У	Ч	И	Т	И	О	С	Н	О
КРАЉ У ШАХУ	К	А	Т	Л	А	Г	У	Т	О	Р	Т	Е		
ФУДБАЛЕР ХЕНЕС	У	Л	И	В	О	Т	К	О	А	В				
ОПЕРСКА ПЕВАЧИЦА ГЕРЛОВИЧ	В	А	Н											
МИТСКИ ЛЕТАЧ, СИН ДЕДАЛОВ	И	К	А	Р										
ДОДАВАТИ СОЛИ	С	О	Л	И										

КО СЕ ИГРА

Stark ТАЈ СЕ ВОДИ

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА „ШТАРКА“

„Sweet“-a, „Рум Бар“-а или „Штарк цокера“ – чоколадица које су учествовале у прошлогодишњој наградној

Крајње је време да се и ви укључите у велику наградну игру „Штарка“.

Видите и сами колико је добитника у сваком колу ове игре која траје до краја године. За сада се добитници сладе грицкалицама и чоколадним производима наше највеће фабрике слаткиша и играју играчкама. Највредније награде деле се тромесечно и на крају године.

Уколико сте пропустили да нешто прочитате о правилима игре, подсећамо вас: сваки производ „Штарка“ који се продаје у радњама има на себи утиснут купон са бројем поена. Потребно је да сакупите десет поена, односно омотнице са утиснутим поенима, ставите их у коверат и пошаљете на адресу „Штарка“. У сваком коверту мора да буде и једна омотница приде – од

100 НАЈЛЕПШИХ ИГРАЧАКА НА СВЕТУ

11000 Београд
Тосовић Тијана, Капетана Завишића 7,
Јовановић Гордана, Петроварадинска 1а/2,
Крстић Вера, Бул. револуције 209, Лазић
Милица, Обалских Радника 11/2-2, Михајло-
вић Лука, Благоја Паровића 45, Мијуковић
Ђуро, Солунска 36, Младеновић Марко,
Кајмакчаланска 12, Радмановић Дамир,
Војводе Степе 9, Шуменковић Милан,
Љубе Стојановића 26, Здравковић Дамјан,
Радована Симића 36/65, Живаљевић
Рената, Пожешка 152/02.

Ђукић Ненад, Поручник С. и Машере, 11030
Жарково, Јевтић Александра, Шекспирова
19, 11040 Београд, Михајловић Јелена,
Мехмеда Соколовића 10, 11050 Београд,
Николић Милан, Лоле Рибара 12, 11060
Сланци - Београд.

11070 Нови Београд
Борић Александар, Стојана Аралице 26/10,
Јовановић Урош и Катарина, Омладинских
бригада 71/62, Николић Љубица, Бул.
АВНОЈ-а 80/9, Радивојевић Нина, Омл.
бригада 37а/11, Шабарић Владан,
Гандијева 62/66.

11080 Земун
Ђурић Слободан, Кеј Ослобођења 3/7,
Јовановић Јован, Прва пруга 5/6-69, Крко-
вић Драгана, Господска 7/2, Стојимировић
Маја, Карађорђева 10/72, Стојимировић
Милош, Карађорђева 10/72.

Јовичић Немања, Северни булевар 1,
11105 Београд, Марић Јелена, Северина
Бијелића 10, 11211 Борча - Грета - Београд,
Крантић Милан, Саве Ковачевића 7, 11224
Врчин, Радочић Марко, Даринке Радовић
26/35, 11250 Железник, Ракић Иван, Браће
Лукића, 11250 Железник, Раковић Милан,
М. Тита 7, 11272 Добановци, Радосавље-
вић Светлана, Давидовићева 13/31, 11300
Смедерево, Вучковић Александар, Краља
Петра 1/8, 11420 С. Паланка, Љубичић
Александар, Вељка Влаховића 40/18, 11550
Лазаревац, Шевић Дејан, С. Петка 6.б.
11550 Лазаревац, Димитријевић Владан,
Мало Лаоле, 12306 Велико Лаоле.

14000 Ваљево
Андрић Дејан, Нов 73/26, Кнежевић Маја,
Војводе Мишића 18/5, Којић Богдан,
Карађорђева 57/2, Вукосављевић Дуња,

ДОБИТНИЦИ ДРУГОГ КОЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

игри. За све то потребно вам је десетак динара. Наравно, можете послати коверата колико желите.

Сваке недеље се деле играчке и слаткиши, сваког месеца видео-игрице, на свака три месеца хеликоптери (дечји, али стварно лете) и кућни рачунари, а на крају игре дванаест стипендија за школовање.

Уколико не будете извучени у једном колу, ваш коверат аутоматски учествује у извлачењу месечних или тромесечних награда. Целовит списак свих добитника награда објављује се само у „Политикином Забавнику“. У сваком броју нашег листа представљаћемо по неку од награда или упознавати читаоце и учеснике са детаљима игре. Овог пута на реду је прича о компјутеру „Пентијум“.

У јуну, септембру и децембру тридесет срећника добиће по један компјутер „Пентијум“. Реч је о рачунару изузетних особина који има: процесор од 133 мегахерца, шеснаест мегабајта

рама, факс модем, квалитетну звучну и графичку картицу и хард диск од 2,5 гигабајта. Они који се разумеју у компјутере знају да су ово особине одличног рачунара, велике брзине, једног од најбољих и тренутно најтраженијег у свету.

„Пентијум“ је врста процесора коју прави позната фирма „Интел“, а по њему је и компјутер добио име. Са њим може да се ради практично све: и да се играју видео-игрице које захтевају велику меморију компјутера, али и да се обављају далеко озбиљнији послови као што су књиговодство, графички прелом, припрема за штампу, рад у издаваштву, израда рекламних

спотова. Са одговарајућом звучном картицом могу да га користе и професионални музичари.

Руковање „Пентијумом“ није тешко савладати а и наш лист „Свет компјутера“ стално пише о новим програмима и могућностима „Пентијума“.

С. Ј.

по 10 хеликоптера на течном гориву, са радио-контролом

У ЈУНУ, СЕПТЕМБРУ И ДЕЦЕМБРУ

по 10 најбољих РС рачунара на свету PENTIUM 16Mb

Плаћени оглас

Насеље Ослободиоци Ваљева 49/18.

Ивковић Раде, Цветка Томића 46, 14207 Пеџа, Дашковић Гордана, Лукавац, 14222 Дивци, Јовановић Мирјана, Доситејева 1, 15000 Шабац, Мишар, Јевтић Милош, Диша Атић 42, 15220 Коцељева, Унковић Александар, Карађорђева 27, 15300 Лозница, Јаношевић Рукица, Војводе Мишића 55, 15320 Љубовија, Лукић Гордана, Врхпоље на Дрини, 15324 Дрлаче, Анђелковић Ивана, Кајмакчаланска 30, 16000 Лесковац, Милетијевић Јасмин, 16222 Предејане, Стајић Невена, Горан Ковачић 17, 17500 Врање, Вељовић Биљана, Тодора Милоновића 11, 18000 Ниш, Будимовић Владимир, Васа Албанац 16, 18360 Сврљиг, Лончар Иван, Моше Пијаде 18/14, 19210 Бор, Мрашић Јован, Моше Пијаде 18/11, 19210 Бор, Ранђеловић Милица, Цервинска 50/1, 19350 Књажевац.

21000 Нови Сад

Ашћерић Стеван, Богдана Шупута 63, Дојић Милица, Селачких буна 11, Гавранов Јелена, Руменачки пут 11, Каракашевић Дејана, Гаврила Принципа 10, Крсмановић Тихомир, Боре Сатанковића 66, Мишовски Марија, Скојевска 7а.

Делибашић Милијана, И. Милутиновића 43, 21213 Змајево, Лочки Теодора, 29. новембар 5а, 21240 Тител, Граховић Гордана, Војводе Ж. Мишића 101, 21400 Бачка Паланка, Гргуревић Марко, Блок С. Ковачевића 3, 21460 Врбас, Јовановић Мирослав, Д. Обрадовића 19, 22406 Ириг, Сретнић Маја, Дунавска 3/3, 24300 Бачка Топола, Поповић Ана, Сомборска 58, 25250 Озаци, Ковачевић Миљана, Лењина 88, 25253 Ратково, Родић Алекса, Буре Јакшића 2, 25260 Апатин, Јанков Бранислав, Војвођански булевар 10/14, 26000 Панчево, Миховић Светислав, Петра Драпшина 2ц, 26000 Панчево, Рајков Тијана, Краљевића Марка 3, 26000 Панчево, Тодоровић Бранка, Косте Рацина 4, 26000 Панчево, Мариновић Наташа, Лоле Рибара 14, 26300 Вршац, Станојев Иван, Сутјеска 2/6, 26300 Вршац, Илић Милутин, Вуколе Дабића 8, 31000 Ужице, Јанковић Биљана, Карађорђева 39, 31000 Ужице, Стаменић Верица, Теразије 62, 31000 Ужице, Тодоровић Ана-Марија, Глумач, 31210 Пожега, Весовић Јелена, Златиборске чете 66/14, 31310 Чајетина, Мићевић Мирослав, Попова Вода 31311 Бела Земља - Ужице, Папић Вељко, 12. јануара 31, 31330 Прибој, Павловић Ана, Бул. ослобођења 54/35,

32000 Чачак, Стевановић Миленко, ул. 13, бр. 3 - Пагрменац, 32000 Чачак, Мијић Лазар, Лепенички булевар 3/15, 34000 Крагујевац, Милићевић Ненад, Буковик, 34300 Аранђеловац, Вукајловић Бојана, Слободана Пенезића 58/23, 34300 Аранђеловац, Бојанић Никола, 2. пролетерска 99, 36000 Краљево, Камаџорац Иван, Р. Вилотијевића 1, 36000 Краљево, Рафаиловић Драгутин, Моравска 10, 36000 Краљево, Антић Бранко, Мала Грабовница, 37220 Брус, Савић Горан, Крфска 60а, 78000 Бања Лука, Јовановић Миљена, 4. јул С-10 26/6, 81000 Подгорица, Канкараш Невена, Радосава Бурића 171/3, 81000 Подгорица, Радовић Бојан, Слободе 45/4, 81000 Подгорица, Јововић Вук, 18. септембар 30, 81400 Никшић, Кривокапић Милош, Седара Јола Пилетић 3, 81400 Никшић, Кажанегра Јелена, Обала 30, 81315 Свети Стефан, Мелезовић Слободан, Бране Савића 10 - Шековићи, Р. Српска.

100 НАЈСЛАБИХ ПАКЕТА НА СВЕТУ

11000 Београд, Бачко Љубица, Цара Душана 59, Декањ Лука, Станка Пауновића 82, Димитријевић Тијана, Јухорска 13/11, Дуњак Небојша, Топличин венац 13, Марковић Валерија, Кумодрашка 11, Нећак Бојан, Куршумлијска 10, Нотаровић Милица, Дринчићева 28, Петровић Ана, Генерал Жданова 92, Ристићевевић Анђелко, Хумска 14/3, Стефановић Ксенија, Милована Шарановића 17, Стојичевић Ана, Радојке Лакић 12, Вејновић Филип, Мештровићева 28, Илић Јелена, 16. октобра 5/36, Миријево, Биочанин Марјан, Илије Стојадиновића 8/14, Нинковић Дарко, Краљице Катарине 74.

Николић Срђан, Генерала Саве Грујића 2/5, 11040 Београд, Јаначковић Милан, Милоша Јанковића 7/32, 11050 Београд, Дорословац Радмила, Милића Ракића 3, 11050 Коњарник - Београд, Буцаковска Кристина, Сремска 4, 11050 М.М. Луг - Београд

11070 Нови Београд, Бурић Аца, Стојана Аралије 26/10, Ђорђевић Немања, Гандијева 49/Б/20, Ивановић Марко, Бул. АВНОЈ-а 12/32, Марунић Јасминка, Нехруова 91/5, Мраковић Мирјана, Бул. Арсенија Чарнојевића 165/2, Пошић Слађана, др. Ивана Рибара 69/47, Сотиров Филип, Народних хероја 47/8, Стевић-Минић Мирјана, Излетнички пут 24.

11080 Земун

Костић Загорка, Миће Радаковића 5/6, Поповић Хајди, Буре Ђаковића 3, Спенул Мирјана, Тошин бунар 11/2, Воркапић Никола, Цона Кенедија 1/5.

Благојевић Ненад, Канарево Брдо 4/16, 11090 Београд, Кајалић Марко, Нова Скојевска 17А/1, 11090 Београд, Видаковић Наталија, Ратка Вујовића Чоче 20/4/14, 11090 Београд, Радивојевић Весна, Михајла Пупина 7А, 11030 Калуђерица, Живковић Нина, Занатска 6, 11211 Борча, Радуловић Јасмина, Београдска 4. део 15 прилаз 11, 11253 Сремчица, Неђић Милан, Зеленгора 1, 11306 Гроцка, Дабић Божидар, Космајска 127, 11400 Младеновац, Марић Кристина, Обреновачки пут 188, 11500 Барич - Обреновац, Стаменић Милица, Посавских Норежана 11/7, 11500 Обреновац, Јочић Немања, Димитрија Туцовића 2/1, 11550 Лазаревац, Смиљковић Иван, М. Тита 33/1 12316 Крепољин, Јокић Велибор, Поп Лукина 17/1, 14000 Ваљево, Марић Иван, Карађорђева 84/3, 14000 Ваљево, Павић Славица, Сингерово 36, 14000 Ваљево, Томић Александра, Радничка 91, 14000 Ваљево, Петровић Милорад, Стубленица, 14210 УБ, Матић Катарина, Саве Керковића 34, 14240 Љиг, Алексић Јелена, Краља Петра 1., 2-3/10, 15300 Лозница, Павловић Тамара, Вука Караџића 11, 15300 Лозница, Прајзовић Петар, Трг В. Мишића 43, 15320 Љубовија, Пајић Бранислав, Војводе Путника 66, 15353 Мајур, Ивановић Александар, Село Алакинце, 17530 Сурдулица, Цветковић Вук, Књажевачка 74А, 18000 Ниш, породица Раденковић, Бул. Лењина 81/32, 18000 Ниш, Костић Данијел, Јосифа Панчића 13, 18300 Пирот, Мишић Вукосава, с. Расница, 18300 Пирот, Мијатовић Филип, Косовска 106/5, 18430 Куршумлија, Велојић Милош, Тимочки кеј 4, 19000 Зајечар, Радовановић Филип, Бранка Цветковића 6, 19350 Књажевац, Радмановац Ивана, Максима Горког 48/1, 21000 Нови Сад, Черевеица Милан, Омладинска 10, 21201 Руменка, Томић Горан, Фрушкогорска 66, 21299 Раковац, Јанковић Илија, Јована Дућића 19, 21410 Футог, Арамбашић Александар, Данила Бојовића 129/6, 21460 Врбас, Бодоњи Борис, Сивч Јовгана 140/6, 21460 Врбас, Гргуревић Бојана, Блок С. Ковачевића 3, 21460 Врбас, Грујић Александра, Пионирска 1, 21472 Кулпин, Вида Ана, Ледине 4, 21472 Кулпин, Гажа Ана, Шафарикова 12, 21472 Кулпин-Бачка, Новковић

Божидар, Јанка Веселиновића 45, 22320 Инђија, Кечић Миљена, Трг Српских јунака 12, 22324 Бешка, Ђурђевић Никола, М. Јелића 66, 25223 Сивац, Марсенић Милош, Његошева 51/4, 25230 Кула, Ковачевић Марија, Лењина 88, 25253 Ратково, Палинкашевић Зора, Сарајевска 49, 26300 Вршац, Петров Давид, Радакова 114, 26300 Вршац, Станојев Иван, Сутјеска 26, 26300 Вршац, Видојевић Весна, Александра Вучковића 9/43, 31205 Севојно, Лекић Андријана, Стевана Мокрањца 42, 31250 Бајина Башта, Маринковић Јелена, Пролетерских бригада 6, 37300 Пријепоље, Трмчић Душко, Бостани-Луке, 31300 Пријепоље, Мичевић Маријана, Попова Вода, 31311 Бела Земља-Ужице, Павловић Бојан, Светог Саве 14/35, 32000 Чачак, Ђатовић Перича, Његошева 2, 32000 Чачак, Ацовић Иван, Железничка 5, 32300 Горњи Милановац, Гађеши Бранка, Аце Стојановића 1, 34000 Крагујевац, Николић Јелена, Београдска 3, 34000 Крагујевац, Вукојевић Ана, Гине Бајевић 1А 4/10, 35000 Јагодина, Стојковић Ђорђе, Браће Нешића 56, 35230 Ћуприја, Никодић Стефан, Моравска 19, 35250 Параћин, Деспотовић Нада, с. Титоце, 36350 Рашка, Андријевић Боровоје, др. Д.Ј.Шпанца 11/29, 37000 Крушевац, Живковић Мирела, 21. српске дивизије 10, 37000 Крушевац, Медаревевић Никола, Вождовачка 6, 78000 Бања Лука, Кнежевић Марија, Незнаних јунака 38, 81000 Подгорица, Вукићевић Борис, Рифата Бурчевића 10, 81400 Никшић, Губеринић Биљана, с. Сеоце, 84320 Андријевица, Петровић Ивана, Бокелских морнара 19, 85340 Херцег Нови.

ПРВО МЕСЕЧНО ИЗВЛАЧЕЊЕ 10 видео игара НИНТЕНДО 64

Петровић Николина, Боровоја Стевановића 126, 11000 Београд, Павковић Милан, Недељка Чабриновића 20, 11030 Београд, Коен Душан, Јурија Гагарина 110/48, 11070 Нови Београд, Вучевић Драгана, Грамшијева 4А/23, 11070 Нови Београд, Штулић Александра, насеље 13.мај бр. 6, 11080 Земун, Николчић Уна, Војвођанска 322, 11271 Сурчин, Орза Денис, Слободана Јовановића 40, 21000 Нови Сад, Болманац Бранислав, Змај Јовина 12А, 21240 Тител, Маљица Владимир, Жарка Зрењанина 13, 26350 Самош, Јосиповић Сања, Придјел, 74000 Добој.

СРЕЋНО !!!

Уређује: Вито Недељковић

Илуструје: Љубомир Милојевић Љубац

Спорт из далеке прошлости

Кеч је веома популаран спорт у Америци, али ми је необично да га нема у званичним такмичењима, односно није уврштен у спортске дисциплине.

КОЦЕ АЛЕКСОВСКИ
Куманово

Кеч ез кеч кен, како се назива кеч, врста је најслободнијег рвања које са спортом има веома мало заједничког, а и сам превод назива то најбоље говори: ухвати како можеш. Порекло води из далеке прошлости, а у данашњем облику кеч се појавио у Америци између два светска рата. Правила борбе готово и да не постоје. Осим гурања прстију у очи, чупања косе и удараца у доњи трбух, све остало је дозвољено. Кеч ез кеч кен до данас није признат као спортска дисциплина.

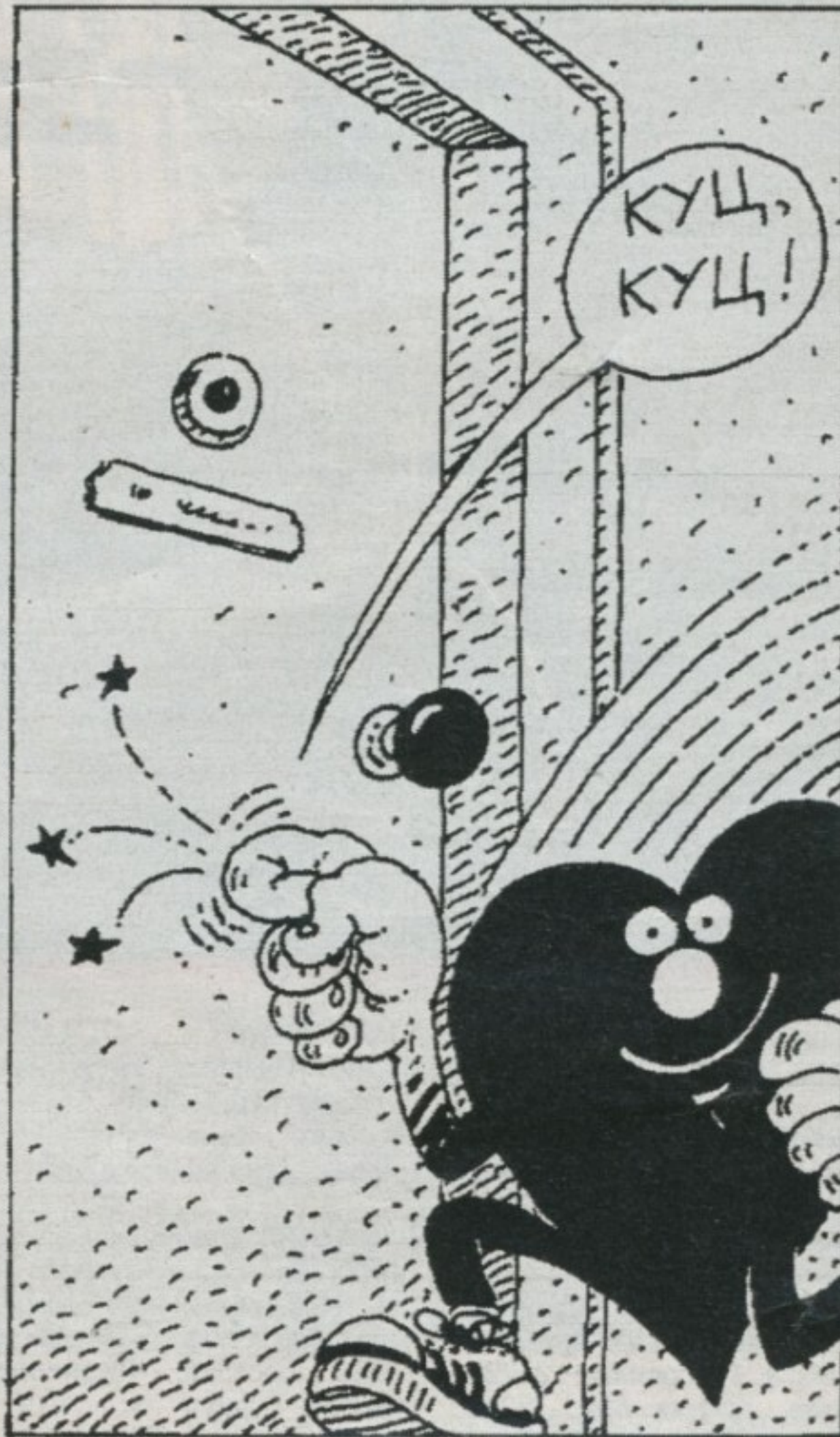

Куцам спорије, али спортски

Да ли је тачно да спортисти имају другачији ритам откуцаја срца него људи који се не баве спортом?

МАРКО

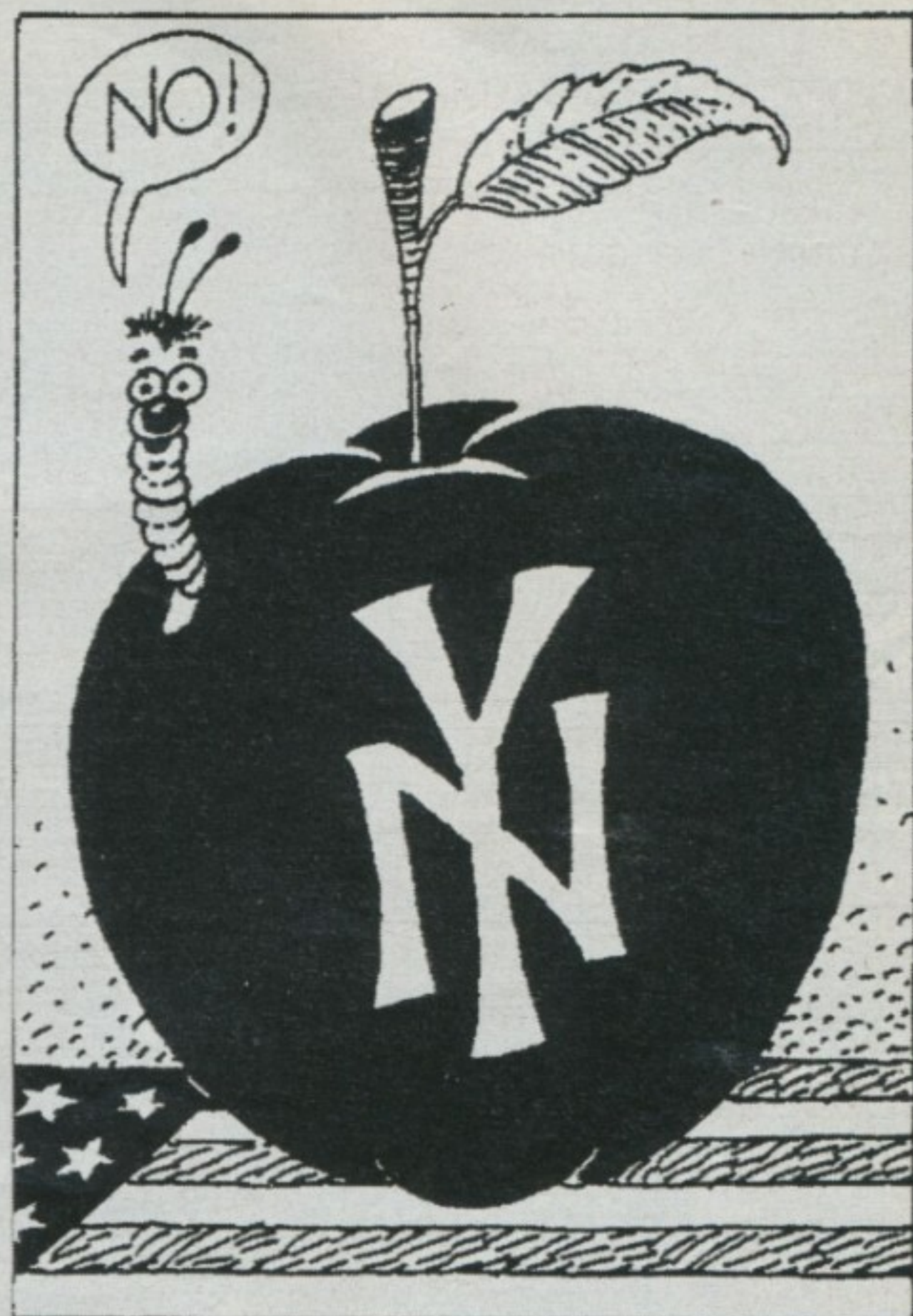
Досадашња медицинска истраживања показала су да електрокардиограм врхунских спортиста показује необичан ритам срчаног мишића. Иако се као нормалан ритам рада срца рачуна 70 до 90 откуцаја у минути, код многих врхунских спортиста, по-

себно тркача на дуге стазе, он износи 40 откуцаја, а код неких чак невероватних 30. Ово је последица знатног увећања срца дуготрајним бављењем спортом, па је због повећане запремине таквом срцу довољан спорији рад да би телу испумпало потребну количину крви.

Појава увећаног, спортског срца, у медицини се назива брадикардија и она означава срце чији је ритам откуцаја у минути испод 60. Многи спортски лекари предлажу да спортисти са оваквим, увећаним, срцем носе око врата плочицу с назнаком о срчаном ритму. За сваки случај, да се – уколико током цогирања или неког необавезног тренинга ван спортског терена доживе неку незгоду – ненадано нађу у болници, не догоди да лекари приликом указивања помоћи установе да рад њиховог срца „није у реду“ и предузму погрешно лечење.

Занимљиво је напоменути да човек с најразвијенијим и највећим спортским срцем на свету, колико је познато, живи у Београду. То је некадашњи ватерполо ас и дугогодишњи репрезентативац Мирко Сандић. Запремина његовог срца је 1700 милилитара.

Није грешка и није исто

Неколико пута у новинама сам прочитала да, уместо Њујорк, пише Њуарк и мислим да је то штампарска грешка, а можда је ипак у питању град са сличним именом.

ДОБРИЛА ЉУБОЈЕВИЋ
Н. Бановци

Није грешка, Њуарк је град и лука у североисточном делу америчке савезне државе Њу Џерси, има преко 400.000 становника и предграђе је највећег града западне хемисфере Њујорка, који је уједно и највећи град државе Њујорк.

Њуарк је велико трговачко и војно пристаниште, ту су и аеродроми, затим индустрија машина, метала, електро-материјала, хемикалија и нафте, коже, обуће, хране... С обзиром на то да је основан 1666. године, Њуарк има и многе културне и историјске споменике, међу којима су универзитет, библиотека и музеји...

Зашто искачу осигурачи?

У нашем стану често нестаје струја која долази до шпорета или фрижидера и тата стално мења осигураче. Ово врло често чини, па ме занима зашто ти осигурачи постоје ако тако често отказују и мало-мало па неки уређај не ради.

ДАРКО
Земун

Драги Дарко, електрични осигурачи су веома битни у сваком стану или кући и они су прави стражари који штите да, услед кратког споја или, рецимо, недозвољеног повећања напона, не дође до пожара. Осигурач је тако направљен да буде најслабији део у струјном колу, па се у случају преоптерећења или кратког споја истопи и прекида струјно коло.

Електрична струја која долази у сваки стан или кућу мора да дође до кутије са осигурачима који нису исте јачине (при-

метио си сигурно да има дебљих и тањих), јер онај преко кога иде струја за шпорет није исте дебљине као онај за фрижидер или сијалицу у стану. Они јачи за шпорет морају да пропусте већу количину струје него они за сијалице. У кутији са осигурачима испод сваког осигурача зато стоји натпис, рецимо: светло-спаваћа соба, светло-кухиња, шуко-утикачи-кухиња, бојлер и тако даље.

Требало би да кажеш оцу да обавезно позове електричара да провери инсталацију у вашем стану јер је често искакање осигурача знак да нешто није у реду са њом.

Поза из потребе

На свим сликама Наполеон Бонапарта десну руку држи на грудима увучену испод мундира. Желела бих да знам да ли је то била само поза, навика или нешто друго?

ТИЈАНА
Крушевац

Веома је упадљиво да је на свим портретима француски војсковођа и државник Наполеон Бонапарта (1769-1821) у својој познатој, историјској пози. Али и, за његовог живота знало се да то није било само позе ради, већ због болова испод груди, а јављали су се услед чира на желуцу. Руком завученом испод капута Наполеон је притискао желудац и на тај начин, бар донекле, ублажавао бол. На основу историјских података и записа његовог тамничара на Светој Јелени, острву на коме је био заточен, утврђено је да је неколико дана пред смрт Наполеон имао крварење уобичајено за чир на желуцу. Познато је и да се жалио на извесну храну која му је појача-

вала болове, што је такође знак да је имао чир.

Наполеон је на самртничкој постељи изразио жељу да се након смрти изврши преглед његовог тела јер је био убеђен да умире од исте болести као и његов отац. Аутопсију је извршило шест енглеских хирурга који су извадили Наполеонову утробу и предали је Краљевском хируршком колеџу у Лондону, где се и данас чува. Нека новија истраживања, помоћу ласерских зрака, подстакла су сумњу да је Наполеон можда био и отрован.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Збрка у салуну: 1. 1 и 10, 2. 2 и 9, наруквица, минђуше и врпца око појаса, 3. чаша (бели трапез), 4. мамузе на женским ципелама, две различите чизме у каубоја бр. 5, није нацртана лева нога каубоју бр. 4, флаша "виси у ваздуху", телефон и транзистор; **Скандинавка:** т, сокак, Смит, бало, Кракатау, отарак, опрано, штребати, К, Драгутин Топић, Ули, Вотро, ав, Ванда, касати, Икар, патарен, солити, Ивета; **Укрштеница:** Воја Брајовић, одобривољити, Дака, перадар, ОЈ, квота, али, тао, Ати, арил, о, Барањац, јо, кремирање, ав; **Испуњаљка:** Брзи Гонзалес (Шаброл, резиме, Богота, Канзас, сталак, креста); **Помицаљка:** Кибела, Аполон; **Слагаљка:** Вршац (Врање, Ариље, Рашка, Чачак, Шабак); **Осмосмерка:** Савалас; **Мозаичка укрштеница:** нулер, асаси, стрмо, таме, увари, Петар Краљ, а, Илирија, то, д, аван, играчка, о, ре, лала, дом, Атина, умесно, тн, кана, свет, сниматељи; **Палиндромни ребус:** мека чамовина ("А" ниво, мачак "ЕМ"); **Ребус:** тричарија (три Чарлија). **Енигматске стране припрема:** ЕД "Ђорђе Натошевић", Сомбор

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2365

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника«
изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Генерални директор »ПОЛИТИКЕ А. Д.«
Хаџи Драган Антић

Издаје и штампа ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушац
Графички уредник сцрипта Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Слободанка Делибашић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција
Радоје Савић и Зоран Петканић
Секретаријат Зорица Филиповић
Дойисници »ПОЛИТИКЕ« из иностранства:
Петар Поповић (Москва), Дарко Рибни-
кар (Њујорк), Душан Симић (Лондон),
Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар
(Будимпешта) Момчило Пантелић
(Пекинг), Боровој Ерделан (Атина)

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 29, 11001 Београд, П. фах 124.
Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31 / I,
телефон 3220-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не
враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

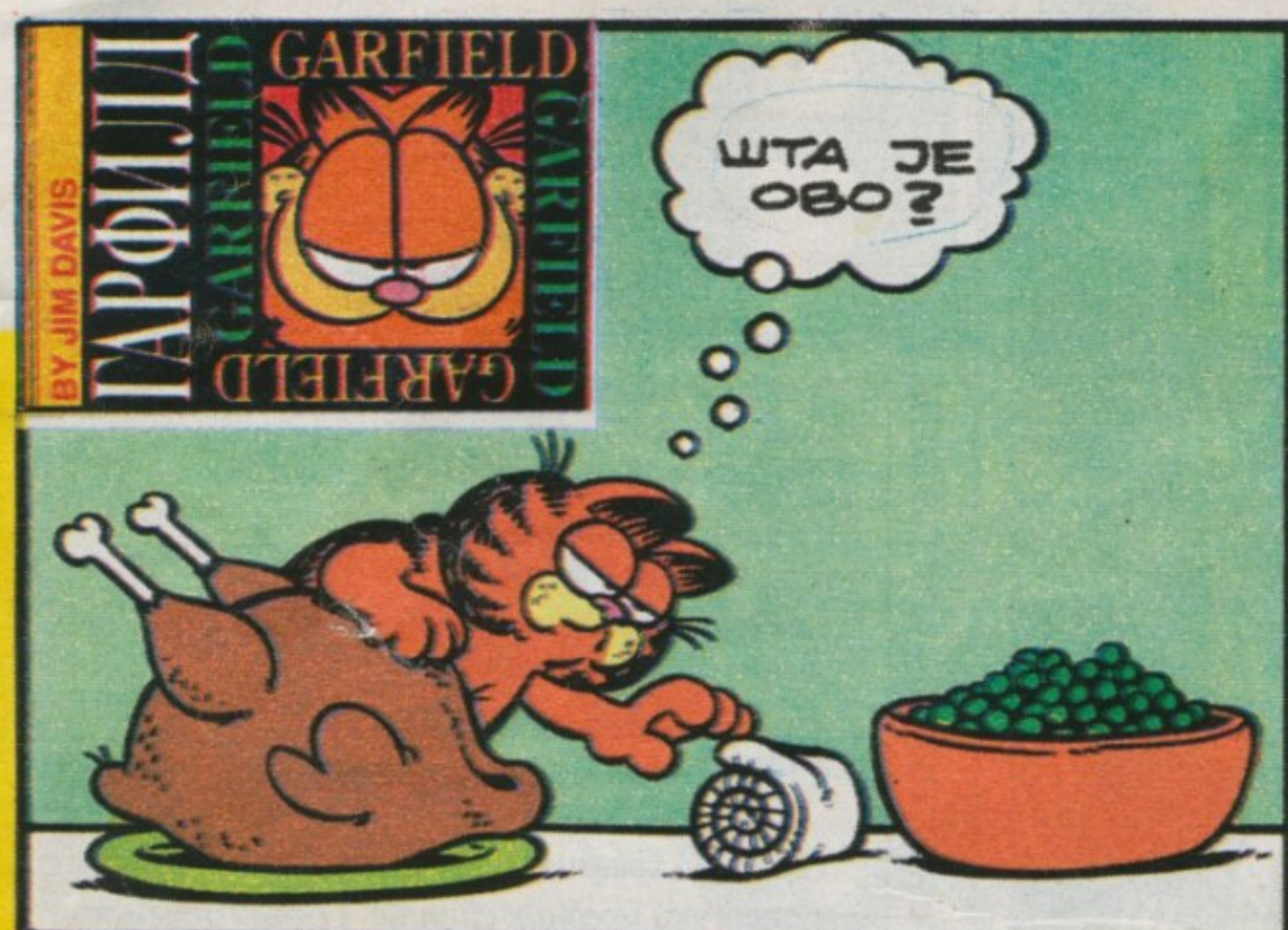
Претплата за нашу земљу:
1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин.
6 месеци 234,00 дин.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку:
»ПОЛИТИКА А. Д.« – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
»ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Полугодишња – возом: 90 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња авионом:
I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток: 150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM. IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка: 175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или противвредност осталих валута
• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД Београд, број: 9359662, у противвредности USD или DEM у корист: »ПОЛИТИКА А. Д.« – Београд, левизни рачун број: 70400-07021747 који се води код Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате обавезно навести - »Сврха плаћања» ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«. Копију уплате обавезно послати на факс: ++ 381 11 3228 776 или на адресу: »ПОЛИТИКА А. Д.« 11000 БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у Франкфурту/М, а копију уплате на факс: ++381 113226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

SAFARI CAMP

Доживите
недоживљено у сафари
кампу „Србијашума”

12 дана – плаћање у пет месечних рата.

Научите оно што знају
само ветерани
63. падобранске бригаде

ЗА УЗРАСТ 10-50 ГОДИНА

Поласци од 25. јуна 1997. године

Србијашуме *турс*

Његошева 44, Београд

Телефони: Београд 011/444-09-08,
454-467

Крагујевац 034/511-522

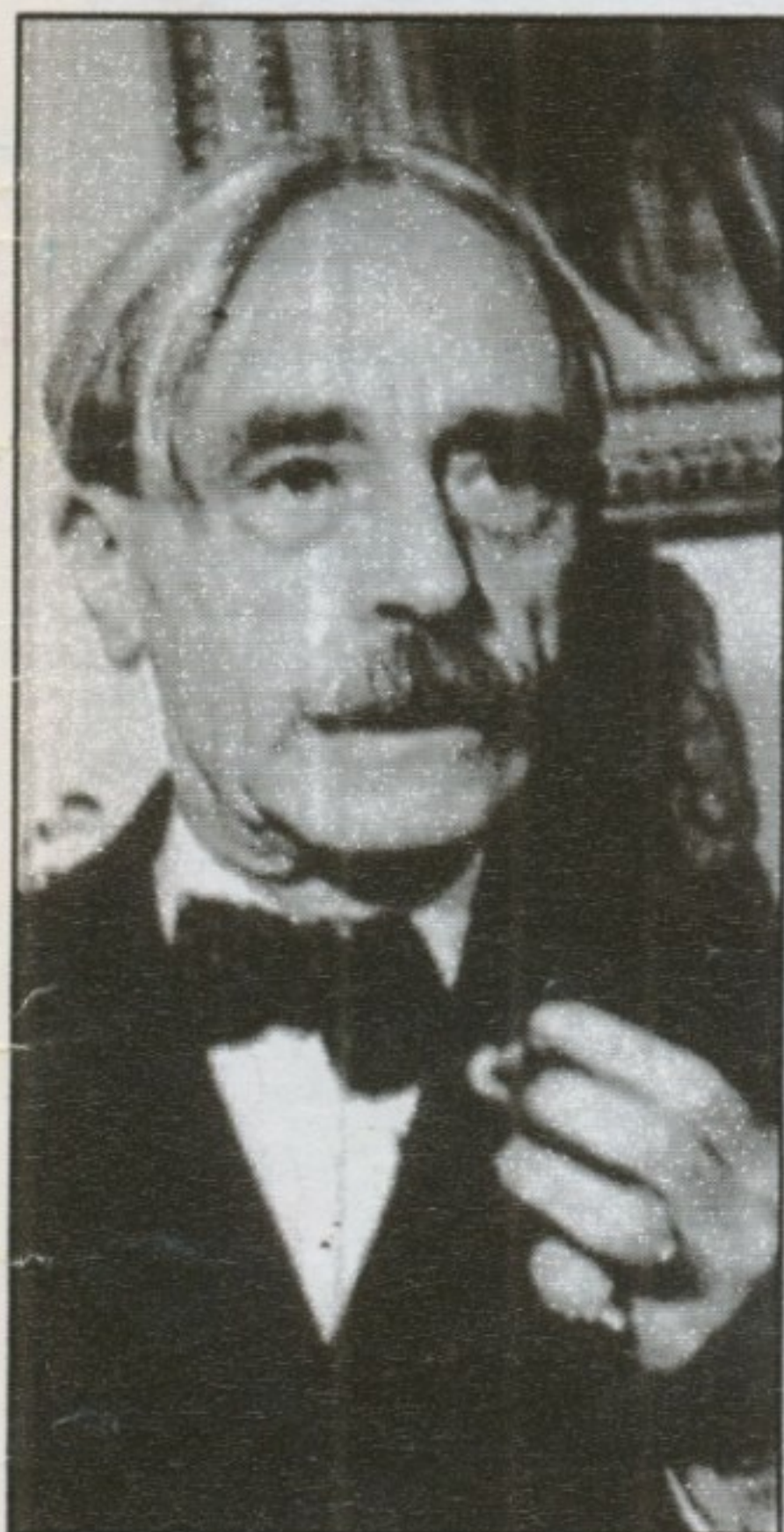
Зајечар 019/20-055

Сремска Митровица 022/222-111

РЕКЛИ СУ...

О САМОЋИ И ДРУШТВУ

*Боље је спавати с трез-
ним људождером, него
с пијаним хришћани-
ном.*

Херман Мелвил
амерички писац
(1819–1891)

*С једне стране, волео
бих да будем сам, с
друге ми се сви гаде.*

Томас Бернхард
аустријски писац
(1931–1989)

*Усамљен човек увек
је у лошем друштву.*

Пол Валери
француски песник
(1871–1945)

Ко је сам, свој је човек.

Леонардо да Винчи
италијански уметник и
научник
(1452–1519)

*Самоћа је неподно-
шљива, друштво погуб-
но.*

Ралф Валдо Емерсон
амерички песник и филозоф
(1803–1882)

*Треба бити изузетно
јак да би се волела са-
моћа.*

Пјер Паоло Пазолини
италијански писац и режисер
(1922–1975)

ПОЛИТИКИН

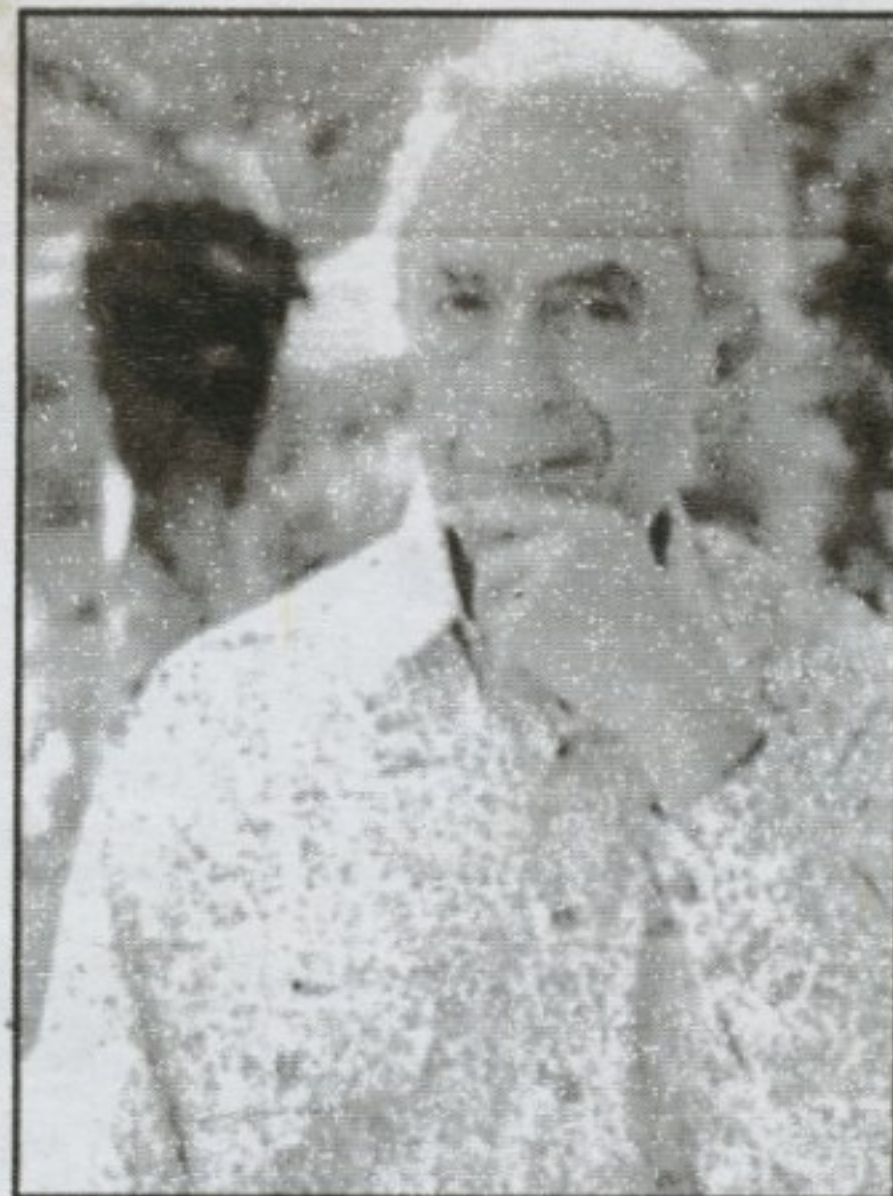
*Ко корача сам, може
одмах да крене: ко пу-
тује у друштву, мора да
сачека док се онај дру-
ги спреми.*

Хенри Дејвид Торо
амерички књижевник
(1817–1862)

*У метежу људи и до-
гађаја самоћа је била
моје искушење. Сада је
моје друштво. Чиме
другим да се задово-
љиш када си се сreo с
Историјом?*

Шарл де Гол
француски државник
(1890–1970)

*Самоћа је одсуство
речи.*

Микеланђело Антониони
италијански редитељ
(1912–)

*Проводио сам вечери
испред огледала да не
бих био сам.*

Чезаре Павезе
италијански писац
(1908–1950)

ЗАБАВНИК

*Кад двоје јашу истог
коња, једно мора да се-
ди позади.*

Вилијем Шекспир
енглески драмски писац
(1564–1616)

*Оно што људе чини
друштвенима јесте њи-
хова неспособност да
поднесу самоћу, однос-
но саме себе.*

Артур Шопенхауер
немачки филозоф
(1788–1860)

*Не бојим се смрти, не-
го самоће.*

Аугуст Стриндберг
шведски драмски писац
(1849–1912)
М. И.

